

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ**

**ANTALYA İLİ ORMAN İÇİ VE BİTİŞİĞİ KÖYLERDE SOSYO-EKONOMİK
YAPININ, ORMAN VE ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

Okan ÖZAYDIN

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TARIM EKONOMİSİ

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OCAK 2023

ANTALYA

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ

ANTALYA İLİ ORMAN İÇİ VE BİTİŞİĞİ KÖYLERDE SOSYO-EKONOMİK
YAPININ, ORMAN VE ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Okan ÖZAYDIN

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

TARIM EKONOMİSİ

ANABİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OCAK 2023

ANTALYA

**T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**ANTALYA İLİ ORMAN İÇİ VE BİTİŞİĞİ KÖYLERDE SOSYO-EKONOMİK
YAPININ, ORMAN VE ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

**Okan ÖZAYDIN
TARIM EKONOMİSİ
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

OCAK 2023

T.C.
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ANTALYA İLİ ORMAN İÇİ VE BİTİŞİĞİ KÖYLERDE SOSYO-EKONOMİK
YAPININ, ORMAN VE ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

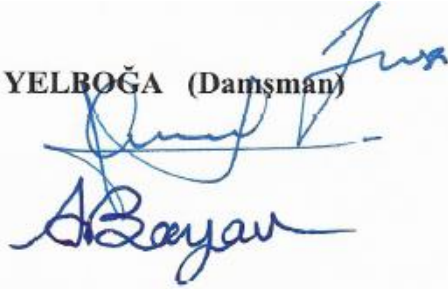
Okan ÖZAYDIN
TARIM EKONOMİSİ
ANABİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

Bu tez 12/01/2023 tarihinde jüri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Doç.Dr. Makbule Nisa MENCET YELBOĞA (Danışman)

Prof.Dr. Cengiz SAYIN

Dr.Öğr.Üyesi Alamettin BAYAV

ÖZET

ANTALYA İLİ ORMAN İÇİ VE BİTİŞİĞİ KÖYLERDE SOSYO-EKONOMİK YAPININ, ORMAN VE ÇEVRE İLİŞKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

Okan ÖZAYDIN

Yüksek Lisans Tezi, Tarım Ekonomisi Anabilim Dalı

Danışman: Doç.Dr.M.Nisa MENCET YELBOĞA

Ocak 2023; 67 Sayfa

Ormanlar hem ekonomik değeri hem de doğal yaşam açısından hayatımızda çok önemli bir yere sahiptir. Devlet, ormanları korumak için kurumsal yapılar oluşturmuş, orman üzerindeki baskıyı azaltabilmek için orman köylüsüne çeşitli yardım ve destekler sağlamıştır. Tarihsel sürece bakıldığında devlet ile orman köylüsünün sürekli bir rekabet içinde olduğu, çıkarılan yasaların orman köylüsünün faaliyetlerini kısıtladığı, buna karşın orman köylüsünün geçimini temin edebilmek için orman kaynaklarına bağımlı olduğu görülmektedir. Çalışmada, Antalya ili sınırlarında yaşayan orman köylüsünün sosyo-ekonomik durumu ve ormandan yararlanma düzeyini belirlemek, devlet desteklerinin hane gelirine katkısını anlamak ve ormanı korumak ve geliştirmek için orman köylüsünün içinde olacağı çözüm yolları önermek amaçlanmıştır. Ayrıca, orman içi ve orman bitişiği köylerinde yaşanan çevresel sorunlar araştırılmıştır.

Çalışmanın ana materyalini Antalya ili orman köylerinde 41 köyde 110 orman köylüsü ile yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Anket sorularının hazırlanması ve saha çalışması aşamasında Antalya Orman Bölge Müdürlüğü ORKÖY mühendisleri ile görüşmeler yapılmış, Antalya ormanları ve orman köylüleri ile ORKÖY destekleri hakkında genel bilgiler alınmıştır. Köylerin alt yapı olanaklarının belirlenmesi için köy bilgi formu düzenlenmiş, uzman görüşlerinden yararlanmak amacıyla ORKÖY mühendisleri ile ayrıca anket çalışması yapılmıştır.

Orman köylerinde yaşanan göç nedenleri arasında ekonomik nedenler ön plana çıkmaktadır. Anket yapılan hane halkının %53,1 oranında emekli olduğu ve emekli olan 47 hane halkından 32'sinin (%68,1) emekli maaşı ile geçinemediği, ek gelir sağlamak için çalışmaya devam ettiği görülmüştür. Antalya orman köylüsünün ormandan yararlanma düzeyinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Hane halklarının %81,9'u ormandan ekonomik olarak fayda elde etmediklerini belirtirken, ormandan yetişen ürünlerden (mantar, defneyaprağı, kozalak vb.) faydalandığını belirten hane halkının %3,6 oranında olduğu tespit edilmiştir. İşini büyütmek veya yeni iş kurmak için Devlet kredi ve desteklerinden yararlanan hane halklarının gelirinde artış meydana geldiği, ORKÖY kredilerinden yararlanan hane halkının memnuniyet düzeyinde artış görüldüğü ancak orman köylüsünün %75'nin ORKÖY hakkında bilgisi bulunmadığı görülmüştür. Orman köylüsünün maden işletmelerine karşı oldukları, çok az istihdam sağlamanın dışında maden işletmelerinden bir fayda sağlamadıkları, aksine birçok yönden olumsuz etkilerini gördükleri belirlenmiştir. Orman köylüsünün çevre duyarlılığının yüksek olduğu ve ormanın sağladığı doğal güzelliğin yanında ekolojik öneminin farkında olduğu gözlemlenmiştir.

Orman köylülerinin yerinde kalkandırılması, refahının arttırılması, göçün önlenmesi, orman kaynaklarının verimli kullanılması, orman köylüsü-çevre ilişkilerinin sağlıklı bir zemine oturtulması için eğitim, kooperatifleşme ve çevre koruma faaliyetlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Orman köylerinde sosyal imkanlar, ormandan faydalanma ve orman gelirini artıracak çalışmalara ihtiyaç bulunmaktadır. ORKÖY teşkilat ve finans yapısının güçlendirilerek, kooperatifçiliğe özen gösterilmesi gerekmektedir. Orman köylüsünün çevre hassasiyeti dikkate alınarak ormanlarla bütünleşen ve ormandan yeter gelir elde eden orman köylüsünün ormanları korumada hassasiyetinin artacağı dikkate alınmalıdır. Orman köylüsünün kuraklık ve su baskınları yanında maden ocaklarından memnuniyetsizliklerini giderecek tedbirler alınmalı, ormanla ilgili kararlarda ve uygulanacak politikalarda orman köylüsü sürece dâhil edilmelidir.

ANAHTAR KELİMELEER: Antalya, Çevre koruma, Orman içi ve bitişigi köy, ORKÖY, Sosyo-ekonomik yapı,

JÜRİ: Doç. Dr. Makbule Nisa MENCET YELBOĞA

Prof. Dr. Cengiz SAYIN

Dr.Öğr.Üyesi Alamettin BAYAV

ABSTRACT

RESEARCH OF SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE, FOREST AND ENVIRONMENTAL RELATIONS IN THE FOREST AND FOREST ADJACENT VILLAGES IN ANTALYA PROVINCE

Okan ÖZAYDIN

Master Thesis, Department of Agricultural Economics

Supervisor: Associate Professor Makbule Nisa MENCET YELBOĞA

January 2023; 67 pages

Forests have a very important place in our lives both in terms of economic value and natural life. Public authorities have established institutional structures to protect forests and provided various aids and support to forest villagers in order to reduce the pressure on the forest. In the historical process, it is seen that the state and forest villagers are in constant competition, the laws that have been enacted restrict the activities of forest villagers, but forest villagers are dependent on forest resources to ensure their livelihood. In the study, it is aimed to determine the socio-economic conditions of the forest villagers living in the borders of Antalya province and the level of benefit from the forest, to understand the contribution of public supports to household income, and to suggest solutions for the forest villagers to protect and develop the forest.

The primary material of the study consists of the data from questionnaires with 110 forest villages in 41 Antalya Forest villages. During the preparation phase of the survey questions and fieldwork, interviews were held with the engineers of Antalya Regional Directorate of Forestry, and general information about Antalya forests and forest villagers and ORKOY supports were obtained. In order to determine the infrastructure possibilities of the villages, an introductory village information form was prepared, and a survey was conducted with ORKOY engineers in order to benefit from expert opinions.

Among the reasons for migration in forest villages, economic reasons are in the first place. It has been seen that 53.1% of the surveyed households are retired and 32 (68.1%) of 47 households who are retired cannot live on a pension and continue to work to provide additional income. It has been determined that the forest utilization level of Antalya forest villagers is very low. While 81.9% of the households stated that they did not benefit economically from the forest, it was determined that 3.6% of the households who stated that they benefited from the products grown in the forest (mushrooms, bay leaves, cones, etc.). It has been observed that the income of households benefiting from government loans and supports to expand their business or establish a new business has increased, and the households benefiting from ORKOY loans have increased in satisfaction, but 75% of the forest villagers have no information about ORKOY. It has been determined that the forest villagers have a negative attitude towards the mining enterprises and they do not provide any benefit from the mining enterprises apart from providing very little employment, on the contrary, they see negative effects in many

ways. It has been observed that the forest villagers have a high environmental awareness and are aware of the ecological importance of the forest as well as the natural beauty it provides.

It is necessary to develop education, cooperative and environmental protection activities in order to develop the forest villagers on-site, to increase their welfare, to prevent migration, to use forest resources efficiently, to establish forest villager-environment relations on a healthy basis. There is a need for studies that will increase social opportunities, forest utilization and forest income in forest villages. ORKOY organizational and financial structure should be strengthened and cooperatives should be taken care of. Considering the environmental sensitivity of the forest villagers, it should be taken into account that the sensitivity of the forest villagers, who integrate with the forests and obtain sufficient income from the forest, in protecting the forests will increase. Measures should be taken to eliminate the dissatisfaction of the forest villagers with the drought and floods, as well as with the mines, and the forest villagers should be included in the forest-related decisions and policies to be implemented.

KEYWORDS: Antalya, Environmental Protection, ORKOY, Forest and adjacent village, Socio-economic structure

COMMITTEE: Associate Professor Makbule Nisa MENCET YELBOĞA

Prof. Dr. Cengiz SAYIN

Dr.Öğr.Üyesi Alamettin BAYAV

ÖNSÖZ

“Antalya ili orman içi ve bitişiği köylerde sosyo-ekonomik yapının, orman ve çevre ilişkileri açısından değerlendirilmesi” isimli bu çalışma Akdeniz Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Tarım Ekonomisi Yüksek Lisans Programı kapsamında yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır.

Türkiye’de orman köylülerinin zor şartlar altında yaşadığı ve orman varlığımızın korunabilmesi için devlet eliyle alınan tedbirlerin orman köylülerinin yaşam şartlarını daha da zorlaştırdığı görülmektedir. Bu konuda araştırma yapmamda beni destekleyen, değerli fikirleri ve engin bakış açısı ile beni çalışmam boyunca yönlendiren, konuya daha geniş bir perspektifle bakmamı sağlayan değerli hocam Doç. Dr. M. Nisa MENCET YELBOĞA’ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Veri toplama aşamasında yardımını esirgemeyen Antalya Orman Bölge Müdürlüğü ve ORKÖY personeline Hilmi YILDIZ ve Yusuf AKŞAHİN’in şahsında teşekkür ederim. Analiz aşamasında yanımda olan Fatma Dilek METİN’e, anket çalışmasında yanımda olan İbrahim AYANLAR, Bayram AKSAY, Abdulkadir BİLGİN ve Nejmettin ÜLKER’e, tez düzenlemede desteğini ve bilgisini esirgemeyen Turan TURHAN’a teşekkür ederim.

Yüksek lisans eğitimimde her zaman yanımda olan, her konuda desteğini esirgemeyen eşim Fatma, çocuklarım Pelin, Uluç Efe ve Selin ÖZAYDIN’a sevgilerimi sunarım.

Tez jürime katılan ve önerileri ile tez çalışmamı daha iyiye taşıyan saygıdeğer hocalarım Prof. Dr. Cengiz SAYIN ve Dr. Öğretim Üyesi Alamettin BAYAV’a teşekkürlerimi sunarım.

Bu araştırmanın orman köyleri ve orman köylüleri hakkında yapılacak araştırmalara, orman köylerinin kalkındırılması ve orman köylüsünün çevre duyarlılığının geliştirilmesi çalışmalarına bir fikir vermesi ve yararlı olmasını dilerim.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	iii
ÖNSÖZ.....	v
AKADEMİK BEYAN.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	ix
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. KAYNAK TARAMA.....	4
3. MATERYAL VE METOT.....	9
3.1. Materyal.....	9
3.1.1. Araştırma alanının tanımı.....	9
3.1.1.1. Coğrafi konum.....	9
3.1.1.2. Araştırma alanı hakkında genel bilgiler.....	10
3.2. Metot.....	11
3.2.1. Veri derleme ve örnekleme yöntemi.....	11
3.2.2. Veri analiz yöntemi.....	12
4. BULGULAR VE TARTIŞMA.....	13
4.1. Orman Köyü Kavramı.....	13
4.2. Köy Bilgi Formundan Elde Edilen Veriler.....	15
4.3. Demografik Bilgiler.....	16
4.4. Ekonomik Bilgiler.....	20
4.5. ORKÖY ve Örgütlenme.....	29
4.6. Çevre İlişkisi.....	37
5. SONUÇLAR.....	42
6. KAYNAKLAR.....	48
7. EKLER.....	52
ÖZGEÇMİŞ.....	

AKADEMİK BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Antalya İli Orman İçi ve Bitişiği Köylerde Sosyo-ekonomik Yapının, Orman ve Çevre İlişkilerinin Araştırılması” adlı bu çalışmanın, akademik kurallar ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını belirtir, bu tez çalışmasında bana ait olmayan tüm bilgilerin kaynağını gösterdiğimi beyan ederim.

12/01/2023

Öğrencinin Adı Soyadı

Okan ÖZAYDIN

İmzası

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

da : Dekar

Ha : Hektar

km : Kilometre

kg : Kilogram

Tezde ondalık ayırıcı olarak virgöl (,) kullanılmıştır.

Kısaltmalar

AÜ : Akdeniz Üniversitesi

OBK : Orman Bitişiği Köy

ODOÜ : Odun Dışı Orman Ürünleri

OGM : Orman Genel Müdürlüğü

OİM : Orman İşletme Müdürlüğü

OİK : Orman İçi Köy

ORKÖY : Orman ve Köy İlişkileri Dairesi Başkanlığı

SDÜ : Süleyman Demirel Üniversitesi

SOY : Sürdürülebilir Orman Yönetimi

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Materyal ve metot	9
Şekil 3.2. Antalya haritası.....	10
Şekil 3.3. Anket yapılan köyler.....	12
Şekil 4.1. Hane reisi yaşı.....	17
Şekil 4.2. Hane reisi eğitim durumu	17
Şekil 4.3. Sosyal güvence	18
Şekil 4.4. Köy dışına göç edenler	19
Şekil 4.5. Göç nedeni	19
Şekil 4.6. Hane halklarının göç ettiği yerler	20
Şekil 4.7. Temel geçim kaynağınız nedir?.....	21
Şekil 4.8. Aylık ortalama hane geliri	22
Şekil 4.9. Ormancılığın hane gelirindeki payı	22
Şekil 4.10. Kamuda ücretli çalışmanın hane gelirindeki payı	24
Şekil 4.11. Doğal kaynaklardan faydalanma düzeyi.....	27
Şekil 4.12. Orman işinde çalışanların yaptığı işler	28
Şekil 4.13. Orman işletmesinden elde edilen yakacak odun miktarı (kg.)	28
Şekil 4.14. Köylerde kooperatifleşme.....	32
Şekil 4.15. Kooperatife üye olma durumu	33
Şekil 4.16. ORKÖY'ün tanınırlılığı	33
Şekil 4.17. ORKÖY'ün çalışmalarından memnuniyet durumu.....	34
Şekil 4.18. ORKÖY desteklerine başvurmama nedeni.....	35
Şekil 4.19. Kredi kullanılan kurumlar.....	35
Şekil 4.20. Kredi kullanım amacı	36
Şekil 4.21. Kredi kullanımının faaliyet alanına etkisi.....	36
Şekil 4.22. Kredi sonrası gelir artışı.....	37
Şekil 4.23. Ormanın doğal yapısını bozan faktörler	38
Şekil 4.24. Çevre kirliliğinin nedenleri.....	38
Şekil 4.25. Köyünüzde ne sıklıkta orman yangını oluyor?.....	39
Şekil 4.26. Köyünüzde orman yangını dışında doğal afetler	39
Şekil 4.27. Maden işletmesinin köye mesafesi	40
Şekil 4.28. Maden işletmesinin zararları.....	41
Şekil 7.1. Kızılcadağ/ Mamatlar köyünde bir süt işletmesi	64

Şekil 7.2. İbradı sokaklarından görüntüler.....	65
Şekil 7.3. Ormana Düğmeli Evler ve Sokaklardan Görüntüler	66
Şekil 7.4. Gündoğmuş İlçe Merkezi (soldaki) ve Güneycik Köyü	66
Şekil 7.5. Dereköy	67
Şekil 7.6. Köselers köyü.....	67

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1. Antalya orman varlığı (2022)	10
Çizelge 3.2. İşletme müdürlüklerine göre anket sayısının belirlenmesi	11
Çizelge 4.1. Hanede yaşayan birey sayısı	16
Çizelge 4.2. Tarımın hane gelirindeki payı.....	23
Çizelge 4.3. Hayvancılığın hane gelirindeki payı.....	23
Çizelge 4.4. Özel sektör ücretli çalışmanın hane gelirindeki payı.....	24
Çizelge 4.5. Emekli maaşının hane geliri içindeki payı.....	25
Çizelge 4.6. Diğer faaliyetlerin hane gelirindeki payı	25
Çizelge 4.7. Ormanların hane halkına ekonomik faydası	26
Çizelge 7.1. Anket köyleri	63

1. GİRİŞ

Ormanlar, mevcut nüfus veya ağaç topluluğundan çok daha fazlası olup orman ekosistemleri, ağaçların hâkim olduğu ve etkileşime girdikleri yerel topraklar (alt tabakalar) ve atmosferler (iklimler) ile birlikte biyolojik olarak bütünleşmiş bitki, hayvan ve mikrop topluluklarından oluşan peyzaj alanları olarak tanımlanmaktadır (Kimmins 2003). Orman ekosistemleri temelde iklimsel farklılıklara göre sınıflandırılmaktadır. Ayrıca, yer yüzeyi, toprak ve iklimsel farklılıklara ek olarak orman çeşitliliğini artırmaktadır (Atalay vd. 2014). Türkiye toplam 22.933.000 hektar ormanlık alana sahiptir. Orman köylerinin sayısı 23.100 adet ve bu köylerde yaşayan nüfus 7.034.738 kişidir. Türkiye nüfusunun yaklaşık % 8,47'si orman köylerinde yaşamaktadır. Antalya'da ise 508 adet orman köyü bulunmakta ve bu köylerde yaşayan nüfus ise 252.745 kişidir (OGM 2021a). Orman köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi hakkında 3415 Sayılı yönetmeliğin dördüncü maddesi f bendinde orman köyü; "*Orman içi veya ormana bitişik köyler*" olarak tanımlanırken aynı maddenin j bendinde orman köylüsü; "*Orman köyü nüfusuna kayıtlı olup, sürekli olarak bu köyde oturan halk*" olarak tanımlanmaktadır (T.C. Resmi Gazete, 31.07.1997).

Ormanlar birçok canlı türüne ev sahipliği yapmaktadır. Ormanların korumasız bırakılması, insanların serbestçe kullanımına izin verilmesi halinde orman varlığında azalma meydana gelmektedir. İnsanlar ve ormanlar arasındaki ilişkinin çok erken evresi genellikle insanların doğa ile ilgili inanç sistemleri ile karakterize edilmiştir. Bu aşamada, insanlar sadece yerel halkın ihtiyaçları için ormanlardan faydalanmıştır. Bunun dışında ormanların yönetimi veya idaresi gibi konular bulunmamaktaydı (Kimmins vd. 2005). Türkiye'de nüfusun çoğunluğu uzunca bir dönem kırsalda yaşamış dolayısıyla bu nüfusun temel geçim kaynağı bitkisel üretim ve hayvancılık olmuştur. Bu etkinliklerin temel girdisi ise arazidir. Başlangıçta kendi ihtiyacı için yapılan üretim pazar için üretime dönüştükçe kimi kesimleri arazilerini daha da genişletmeye, çeşitli nedenlerle elindeki araziyi yitirenleri de yeni arazi arayışına itmiştir. Nüfus artışı da bu eğilimi artırmıştır ve diğer yandan tarih boyunca dinsel ve siyasi çatışmalardan kaçanlara, göç ettirilene yerleşebilecekleri, tarım ve hayvancılık yapabilecekleri yeni araziler sağlanması gerekmiştir. Özellikle orman sayılan yerlerin bitişiğinde ve içlerinde yerleşen ve birbirinden farklı geleneklere, ekonomik koşullara sahip olan topluluklar çevrelerindeki orman ekosistemleri ve ormancılık çalışmalarından çeşitli düzeyde etkilenirken aynı zamanda orman ekosistemleri ve ormancılık çalışmaları üzerinde etki sahibi de olmuşlardır. Kırsal nüfusun önemli bir kesimi ihtiyaç duyduğu araziye orman sayılan yerlerden karşılamış, başta yapacak ve yakacak odun olmak üzere çeşitli ihtiyaçlarını orman ekosisteminden neredeyse sınırsız ve koşulsuz olarak karşılamıştır. Orman ekosistemlerinin 19. Yüzyıl ortalarına kadar yaygın olarak cibali mubah (orta malı) olarak görülmesi ormanlardan rastgele faydalanmaya neden olmuştur. Halkın ormanlardan serbestçe yararlanmasının yanında yabancı demiryolu şirketleriyle yapılan anlaşmalar sonucu ormanlar yıkıma uğramıştır. Demiryolunun geçtiği güzergâhın çevresindeki ormanlardan yararlanma hakkı verilmesi, yabancı şirketlerin buralardaki ormanları talan etmesi sonucunu doğurmuştur. Ormanların toplumsallaşabilmesi önceleri ekonomik, yakın zamanlarda ise ekolojik işlevlerinin ayırına varılması ile mümkün olmuştur. Bu süreçte orman sayılan yerlerin ve orman ekosisteminin korunması güçleşmiş, bazı dönemlerde imkânsız hale gelmiştir. 19. yüzyılın ikinci ve 20. yüzyılın ortalarına kadar hem dünyada hem de Osmanlı Devleti ve Türkiye'de köklü

ekonomik, siyasal ve toplumsal dönüşümler yaşanmıştır. Bu dönüşümler ormancılık politikalarına da yansımıştır. Ormancılık politikaları bu süreçte sürekli arayış içinde olmuş, Türkiye ormancılığında devlet, her dönemde belirleyici, kural koyucu ve uygulayıcı olmuştur (Çağlar 2012).

Orman köylüsünün yaşam koşulları yaşadığı coğrafya bakımından çetin, sosyal imkânlardan uzak ve gelir düzeyi düşüktür. Genellikle arazinin engebeli olması ve tarıma elverişli alanların az olması nedeni ile orman köylüsü orman kaynaklarına bağımlıdır. Orman köylüsü doğayla en fazla etkileşim içinde olan ve toplumun refah düzeyi en düşük kesimidir. Yaşadığı coğrafyanın zorlu koşulları ve tarım alanlarının yetersiz oluşu, orman köylüsünü toplumun diğer kesimlerine göre dezavantajlı hale getirmektedir. Bu olumsuz koşullar özellikle genç nüfusun şehirlere göç etmesine neden olmaktadır. Şehirlere göçün önlenmesi ve orman köylüsünün ormanlar üzerindeki baskısını azaltmak için bu kesimin ekonomik refahının sağlanması gerekmektedir.

Orman köylüsünün korunması ve kalkındırılması anayasanın 170. Maddesi ile güvence altına alınmıştır. Orman köylüsü geçimini sağlamak için orman kaynaklarından faydalanmaktadır. Yakacak ve yapacak odun, avlanma, bitki toplama ve tarımsal faaliyette bulunan orman köylüsü bu faaliyetleri gerçekleştirirken ormanlara zarar verebilmektedir. Ormanların zarar görmesini önlemek için devlet eliyle çeşitli tedbirler almak gerekmiş ve orman köylüsünün faaliyet alanı kısıtlanmış, izne tabi tutulmuştur. Orman köylerinin bu kısıtlamalardan zarar görmesinin önüne geçmek için çeşitli tedbirler alınmıştır. Orman ürünleri daha düşük fiyatlarla orman köylüsüne verilmiş, ormanlarda yapılan üretim faaliyetlerinde işgücü ihtiyacı için orman köylüsüne öncelik verilmiş ancak orman köylerinin ekonomik durumunu iyileştirmek için yeterli olmamıştır. T.C. Devleti on birinci kalkınma planı 415. Madde de orman politikasını **“Sürdürülebilir orman yönetimiyle ormanların ekonomiye katkısı artırılacaktır”** ifadesi ile ortaya koymuştur. Bu plana ulaşılabilecek politika aracını 3. Alt maddede **“Orman köylülerinin belirli programlar dâhilinde desteklenmesine devam edilecek, ormancılıkta kaliteli üretimin ve işgücü verimliliğinin artırılmasını teminen eğitim faaliyetleri ile profesyonelleşme artırılacaktır”** şeklinde belirtilmiştir (SBB 2019). Orman varlığının geliştirilmesi, sürdürülebilir ormancılığın sağlanması ve ormanlarımızdan maksimum seviyede fayda elde edilebilmesi için orman köylüsünün sosyo-ekonomik durumunun iyileştirilmesi ve eğitim faaliyetleri önem arz etmektedir.

Orman ve köylü ilişkilerini düzenlemek amacıyla kurulan Orman ve Köy İşleri Dairesi Başkanlığı (ORKÖY), Orman Genel Müdürlüğü (OGM)’ne bağlı olarak hizmet vermektedir. OGM, ormanlar öncelikli olmak üzere, tabii kaynakların korunması ve sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak için orman köylüsünü gelir getirici projelerle desteklemek suretiyle hayat kalitesini ve refahını yükseltmeye çalışmaktadır. Böylece ormanlar üzerindeki baskıyı azaltmayı amaçlamaktadır. ORKÖY yapmakta olduğu sosyal desteklerle orman köylüsünün hayat kalitesini artırmak ve köy kültürünün yaşatılmasını sağlamak suretiyle büyükşehirlere göçü önlemeyi amaçlamaktadır (ORKÖY 2021). Ancak ORKÖY faaliyetlerinin belirlenen amaçlara ulaşmada başarılı olabilmesi için ORKÖY projelerinin daha da genişletilmesi ve geliştirilmesi gerekmektedir. Orman köylerinde yaşanan göçü engellemek adına köylülerin tarım, ormancılık ve hayvancılık gelirlerini artıracak girişimlere gereksinim duyulmaktadır. Orman köyleri için önemli bir unsur olan kooperatifçiliğin köylülere daha iyi anlatılması gerekmektedir. Ormancılık teşkilatıyla köylüler arasındaki ilişkilerin olumlu

hale getirilmesi bakımından yapılacak her türlü faaliyete orman köylülerinin de dâhil edilmesi sorunların çözümünde etkili olacaktır (Çiray 2021). Ormanların azalmasında ve çevrenin bozulmasında orman köylerinde yanlış arazi kullanımının önemli etkisi bulunmaktadır. Orman köylerinde yanlış arazi kullanımının önlenmesi için öncelikle orman içi yerleşimleri düzenlenerek orman köylüsünün yeter gelir elde etmesini ve gıda güvenliğini sağlayacak uygulamaların yapılması gerekmektedir. Ayrıca, çiftlik ormancılığı ve toplum ormancılığı kavramlarının geliştirilerek henüz zarar görmemiş orman kaynakları tampon zon orman yönetimi ile korunması da diğer önemli konular arasında yer almaktadır (Tolunay ve Alkan 2008).

Bu çalışma ile Antalya ilinde orman köylerinin sosyo-ekonomik durumlarını ve orman köylüsünün ormandan yararlanma düzeyini ölçmek, yapılan devlet desteklerinin orman kaynaklarına olan ihtiyacı azaltmada etkili olup olmadığını tespit etmek ve orman köylüsünün çevre duyarlılığını belirlemek amaçlanmıştır. Orman köylüleri ormanlardan ürün elde ederek avantaj sağlıyorlar mı yoksa dezavantajları daha fazla midir? Orman köylüsü ormanı koruma ve çevre bilinci açısından duyarlılık düzeyi yüksek midir? Bu sorulara yanıt arayan Antalya özelinde yapılmış bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bakımdan çalışma önemli ve özgün bir çalışma olarak seçilmiştir. Çalışmada, orman köylüsünün yeter gelir elde etmesi ve refah seviyesinin yükseltilmesi halinde şehirlere göçün ve orman kaynaklarından usulsüz yararlanmanın önüne geçilebileceği tartışılmıştır. Araştırma hipotezi;

H₀: Devlet destekleri orman köylüsünün ormana ihtiyacını azaltmakta etkilidir.

H₁: Devlet destekleri orman köylüsünün ormana ihtiyacını azaltmakta etkili değildir.

Tezin birinci bölümünde konuyla ilgili yapılan literatür çalışmalara yer verilmiştir. Materyal ve metot başlığı altındaki bölümde verilerin elde edilmesine yönelik örnekleme yöntemi ve çalışma alanına ilişkin bilgiler bulunmaktadır. Metot kısmında ise elde edilen verilerin analizlerine ilişkin teorik açıklamalar ve tanımlamalar verilmiştir. Bulgular ve tartışma kısmında yapılan analizlerin çıktıları ve yorumları ile diğer örnek çalışmalarla karşılaştırma yapılmıştır. Sonuç kısmında ormancılık ve orman köylerine ilişkin sorun alanları ve çözüm önerileri aktarılmış olup tarım ekonomisi alanında ormancılık faaliyeti bu çalışmada yapılanlar ve ileride yapılacak çalışmalarda kullanılabilecek değerlendirmelere yer verilmiştir.

2. KAYNAK TARAMA

Literatürde orman köylerinin sosyo-ekonomik yapısını ve sosyo-ekonomik yapıyı iyileştirmeye yönelik destek mekanizmalarını araştırma konusu yapan birçok çalışma bulunmaktadır. Ancak Antalya özelinde orman köylüsünün sosyo-ekonomik durumunu ve çevre duyarlılığını ele alan bir çalışma bulunmamaktadır. Bu bölümde, Türkiye ve Dünyada yapılan konu ile ilgili çalışmaların içerik ve elde edilen sonuçlarına yer verilmiştir.

Ayaz (1998), orman sınırları dışına arazi çıkarma üzerine araştırma yapmış, bu konudaki sakıncalara değinmiştir. Araştırma sonucunda yapılması gerekenler, yasal öneriler, ekonomik bakımdan öneriler ve sosyal ve idari bakımdan öneriler olarak üç başlık altında belirtilmiştir.

İnce (2006), yaptığı çalışmada orman köylüsü-orman ilişkisi bakımından tespit ve önerilerde bulunmuştur. Göç olgusuna rağmen orman köylerinde nüfus yıllık yaklaşık %1 oranında artmakta, buna karşın ormancılık sektörünün iş imkânlarının kısıtlı olması nedeniyle belli bir kısmına iş sağlanabilmektedir. Orman köylüsü bu durumda asgari geçimini sağlayabilmek için usulsüz kesim, tarla açma, hayvan otlatma hatta alan açma gayesiyle orman yakmaya varan eylemlerle orman suçu işlemektedir. Bu köylerde yapılan konut, ahır, kümes gibi yapılarda büyük oranda ahşap kullanılmakta, ısı yalıtımı olmayan yapılarda ısınmak ve pişirme için yine odun kullanılmaktadır. Bu maksatlarla kullanılan odun hammaddesinin miktarı ormanın verim gücünün üzerinde olmaktadır. İnce, çalışmasında ormanlar üzerindeki tahribatı yukarıda belirtilen sebeplere dayandırdıktan sonra orman köylüsünün sağlıklı gelir kaynaklarına kavuşturulması ile ormanlar üzerindeki ekonomik talebin azaltılabileceğini belirtmiştir. Ayrıca açık arazide mevsim şartlarına bağlı olarak çalışan orman köylüsünün, yıl içinde arazide çalışmadığı boş zamanların halıcılık, el sanatları gibi ihraç imkânı olan üretim faaliyetleri ile değerlendirilerek kazanç sağlanabileceğini belirterek bir çıkış noktası göstermiştir.

Solmaz (2007), Muğla orman köylerinde uygulanan kalkındırma projelerinin yoksulluk düzeyine ve orman kaynakları üzerindeki baskının azalmasına olan etkilerini yaptığı çalışma ile ortaya koymuştur. Çalışma sonucunda projelerin yoksulluğu azalttığı tespit edilmiştir. Ancak projeden faydalanan köylü sayısının yeterli olmadığını ve faydalanan hane sayısının artırılması, daha geniş kitlelere ulaşılması gerektiğine işaret etmiştir. Aksi halde orman köylüsünün orman üzerindeki baskısını azaltmak mümkün olmayacaktır. Ormana bağımlı olan köy halkı geçimini sağlayabilmek için ormanı usulsüz kullanmaya devam edecek ve otlatma, kaçakçılık, açmacılık gibi usullerle orman kaynaklarına zarar verecekleri sonucuna varmıştır.

Uzun (2010), Amasra Orman İşletme Şefliği bünyesindeki orman köylerinde ormanla ve ormancılık teşkilatıyla olan ilişkileri irdelemiştir. Çalışmada köylerdeki sosyo-ekonomik yapı üzerine değerlendirmeler ve köylülerin suç bilincine etki eden faktörler hakkında değerlendirme yapılmıştır.

Soydan (2010) Adana ili orman köylerinde ORKÖY projelerini irdelemiştir. ORKÖY projelerinin orman köylüsünün ekonomik olarak kalkınmasında etkili

olduğunu ancak kurum kaynaklarının arttırılarak daha geniş kitlelere ulaşmasının sağlanması gerektiği tespitinde bulunmuştur.

Aydın (2010), ekoturizmin orman köylerinin kalkınması üzerine yaptığı araştırmada Artvin’de bulunan camili biyosfer rezerv alanı özelinde ekoturizmin köyden kente göçü azalttığı gibi tersine göçe zemin hazırladığı tespitinde bulunmuştur. Ekoturizm yöre halkının gelirinde artış sağlamıştır. Bölgede arıcılık artmış, pansiyonculuk faaliyeti yeni bir iş kolu olarak ortaya çıkmış, ancak hayvancılık faaliyetlerinde azalma meydana geldiği görülmüştür. Aydın, çalışmasında konu ile ilgili mevcut ve ortaya çıkabilecek sorunlar için çözüm önerilerinde bulunmuştur.

Önal (2010), İstanbul Şile özelinde Orman köylerinde ORKÖY tarafından gerçekleştirilen köy kalkındırma projelerinin uygulama sonuçları üzerine araştırma yapmıştır. Araştırmada sosyal nitelikli güneş enerjisi ile su ısıtma ve ekonomik nitelikli süt sığırcılığı kredisi ele alınmıştır. Her iki projenin orman köylüsü olma memnuniyetini arttırdığı, yakacak odun tüketimi yanında ısınma ve ısıtma giderlerini azalttığı ancak ekonomik nitelikli kredinin ulaştığı kişi sayısı ve kişi başına düşen miktarın yetersiz olduğu sonucuna varmıştır.

Ay (2011), günüsü kullanımının odun tüketimine etkisi üzerine yaptığı çalışmada, günüsü kullanımı ile yakacak odun kullanım miktarının düştüğünü belirlemiştir. Orman köylerinde kullanılan güneş enerjili ısıtma sistemlerinin daha yaygın hale getirilmesi için önerilerde bulunmuştur. Fakir hanelere ORKÖY tarafından belirlenecek kriterler çerçevesinde tamamen ücretsiz günüsü verilmesi, ORKÖY tarafından bazı köylere merkezi güneş enerji sistemi kurularak tüm köyün faydalandırılması ve güneş pili kullanımı önerilerinden bazılarıdır.

Yeşildağ (2011) Bolu Orman Bölge Müdürlüğü alanında yaptığı çalışmada, orman köylerinde yaşayan hane halkının, ormancılık faaliyetlerinde gelir elde ettikleri ancak asıl gelir kaynaklarının tarım ve hayvancılık olduğu, ormancılık gelirlerinin tatmin edici olmadığı sonucuna varmıştır. Orman işlerinde verilen ücretlerin artırılması yoluyla yeter gelir sağlanarak köyden kente göçün önüne geçilebileceği tespitinde bulunmuştur.

Mencet (2011), çalışmasında çevre kirliliğinin, tek bir bireyin ya da ekonomik faaliyetin sonucu olarak ortaya çıkmadığı, sorumlu olarak da belirli bir alan ya da kişi/kişilerin üzerine de gösterilemeyeceğinden hareketle çevre ve onu içine alan ekolojik krizlerin belirmesinde toplumsal birikim süreci ve üretim tarzlarının tarihsel ölçekte incelenerek tartışmaya başlanması, “Ne Yapmalı?” ya da “Nereden Başlamalı?” sorusuna verilecek yanıtı da sorunun kaynağında aramak gerektiğini belirtmiştir.

Özsan (2011), Beypazarı orman köylerinde yöre halkının sorunlarını tespiti ve çözüm önerilerine yönelik çalışmasında sorunları 10 maddede tespit etmiştir. Bu sorunlar altyapı yetersizliği, mera alanlarının yetersizliği, yetersiz beslenmeden kaynaklı sağlık sorunları, düşük gelir, orman işlerinde düşük ücret, yakacak ve yapacak odun kıtlığı, tarım arazisinin ve verimliliğinin düşük olması, eğitim koşullarının yetersizliği, sosyal, kültürel ve ekonomik faaliyetlerin yetersizliği, kooperatifçilik faaliyetlerinin sorunları şeklinde sıralamıştır.

Kılıç (2012), Sivas Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içindeki orman köylerinde yürüttüğü çalışmada, köylerin kalkındırılması ve ormanların korunmasıyla ilgili çalışmalarda başarı sağlamak için halkın katılımının, yerel algı, tutum ve beklentilerin önemli olduğundan hareketle yöredeki köylülerin ormancılık etkinliklerine ilişkin algı, tutum ve beklentilerini tespit etmeye çalışmış ve önerilerde bulunmuştur.

Günşen (2012), Orman köylerinde iç göçleri etkileyen faktörler (Bartın-Kastamonu örneği) üzerine yaptığı çalışmada iç göçleri etkileyen faktörleri belirlemeyi amaçlamış ve göçleri önlemek için çeşitli politikalar ve öneriler ortaya koymaya çalışmıştır. Günşen'in tespitlerine göre göç nedenleri; köylerin şehir merkezlerine uzak olması, eğitim ve sağlık gibi hizmetlerin yetersiz, gelirin düşük, ORKÖY desteklerinin yetersiz, kırsal sanayinin gelişmemiş ve kişi başına düşen odun üretim miktarının az olmasıdır.

Üçok (2013), Türkiye'de orman işletmeleri düzeyinde sürdürülebilir orman yönetimi sosyo-ekonomik göstergelerine ait standartların belirlenmesi: İzmir Orman Bölge Müdürlüğü örneği üzerine yaptığı yüksek lisans tezinde sürdürülebilir orman yönetimi (SOY) için standart belirlemeyi amaçlamıştır. Ancak çalışma için gerekli olan sosyo-ekonomik fonksiyonlar altındaki göstergelere ait kayıtların bir kısmının bulunmadığı, kayıt tutulanların bir kısmında ise tutulan kayıtların güvenilir olmadığı ortaya çıkmıştır. Elde edilen sonuçlar Türkiye'de yaşanan politik değişimlerin OBM ve işletme müdürlükleri üzerinde olumsuz etkileri olduğu, işletme müdürlüklerinde istihdamla ilgili konuların işletme müdürlüklerini aştığı ve politik konulara dönüştüğü, orman suçlarında azalma olduğu şeklindedir.

Korkmaz (2013), Orman köylerinde kadının toplumsal yaşamdaki rolü üzerine Isparta Orman İşletme Şefliği özelinde araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda çeşitli önerilere yer verilmiştir. Kadınlar üzerindeki iş yükünün yoğun olduğu, ekonomik ve sosyal konularda karar süreçlerine katılımının düşük olduğu, kadınların büyük kısmının orman işçiliğinin kendileri için uygun olduğu ve önemli bir bölümünün hayatlarından memnun olduğu görülmüştür.

Demir (2015), Orman işletmelerinin odun satışında kullandığı yöntemleri incelemiş, bu konuda deneyimi yüksek olan Bucak Orman İşletme Müdürlüğü'nü örnek almıştır. Bucak Orman İşletme Müdürlüğünde gerçekleştirilen dikili satış yönteminin paydaşlar üzerindeki etkilerini ve memnuniyet derecesini ortaya koyan çalışma, meydana gelen sorunlarla ilgili çözüm önerileri geliştirmiştir.

Daşdemir ve Yılmaz (2016), sürdürülebilir kırsal kalkınmada ORKÖY'ün rolü üzerine Samsun Orman İşletmesi Örneğinde, sosyal kredilerin arttırılarak güneş enerjisi ünitelerinin yaygınlaştırılmasının odun tüketimini azaltacağını belirtmiştir. ORKÖY kredilerinin işsizliği önlemede yetersiz olduğu, orman köylerinde tarım ve hayvancılığın desteklenmesi, bu amaçla kredi ve hibelerin artırılması gerektiği, orman köylülerine yönelik bilgilendirme ve eğitim faaliyetleri ile verilen kredi miktarı arttıkça orman işletmesi üzerindeki sosyal baskının azaldığını ortaya koymuştur. ORKÖY'ün en önemli eksikliğinin uzman personel yetersizliği olduğu, tarihsel süreç içerisinde ORKÖY'ün organizasyon yapısında yapılan başarısız değişikliklerin, en son kapatılarak OGM bünyesine alınmasının birçok soruna neden olduğunu ifade etmiştir. ORKÖY'ün güçlendirilerek genel müdürlük düzeyinde tekrar örgütlenmesi, eleman ve finansman

yönünden takviye edilerek güçlü bir yapıya kavuşturulması durumunda başarılı olabileceğini belirtmiştir.

Yetiş (2017), çalışmasında ORKÖY faaliyetlerini ele almış ve sosyal devlet ilkesine göre faaliyetlerin amaçlara ulaşmada ne derece başarılı olduğunu irdelemiştir. 1974-2014 yılları arasında verilen ORKÖY kredilerini GSYH ile karşılaştırmış, orman köyü nüfusunun toplam nüfusun %10'unu oluşturmasından hareketle GSYH'dan da 10'luk pay alması gerektiği, ancak orman köylerinin bu paydan çok uzak olduğu tespitinde bulunmuştur. ORKÖY'ün kısıtlı bütçesi ile çok önemli görevler başarmış olduğunu belirten Yetiş, ORKÖY'ün genel müdürlük düzeyinden daire başkanlığına indirilmesini orman köylüsü için sosyal devlet ilkesinden vazgeçilmesi şeklinde yorumlamıştır.

Nazik (2017), Kastamonu ili, Pınarbaşı köylerinde yaptığı araştırmada, yöre halkının ekonomik kaynaklarının oldukça kısıtlı olduğunu, halkın büyük bir kısmının geçimini hayvancılık, orman işçiliği ve tarım yaparak sağladığını, meyve ve sebze ihtiyaçlarını dışarıdan karşıladığını belirlemiştir. Doğal kaynakları rasyonel ve sürdürülebilir kullanmak suretiyle köylülerin kalkınmasına ve yoksulluğu azaltmaya yönelik önerilerde bulunmuştur.

Bulut (2018), çalışmasında Kastamonu orman köylerinde 1970'li yıllardan günümüze meydana gelen sosyo-ekonomik değişiklikler ve ormanlık alanlarda meydana gelen değişiklikleri araştırmış, orman köylülerinin yerinde kalkandırılması ve köyden ayrılan genç nüfusun geri dönüşünü sağlamak için orman köylülerinin refah düzeyini arttıracak önerilerde bulunmuştur.

Kaptan (2018), Bartın Drahna Orman İşletme Müdürlüğü özelinde yaptığı çalışma sonucunda orman köylülerinin sosyo-ekonomik durumları, orman ve orman kaynaklarına bakış açıları, orman, orman teşkilatı ve köylü ilişkileri ortaya konmuştur. Ayrıca orman köylüleri sürece dâhil edilerek işletme amaç ve fonksiyonlarını belirlemeye çalışmıştır.

Çakmaklı (2019), Odun dışı orman ürünlerinin sosyo-ekonomik analizi konusunda yaptığı çalışmada, Bartın ilinin ODOÜ bakımından zengin bir potansiyele sahip olduğunu belirtmiştir. Kırsal kalkınmada etkili olabilecek bu kaynağın yeterli ve etkili bir şekilde değerlendirilemediği tespitinde bulunmuş ve bu kaynakların daha etkili değerlendirilmesi için neler yapılabileceği hakkında önerilerde bulunmuştur.

Tonyalı (2019), çalışmasında Gümüşhane orman köylerinde güneş enerjili su ısıtma sistemlerine verilen ORKÖY desteklerinin sonuçlarını değerlendirmiştir. Güneş enerji sistemleri ile su ısıtma amaçlı odun kullanımının azaldığı ancak ısınma amaçlı odun kullanımında azalma olmadığı tespiti ile yakacak odun tüketiminin azaltılması için güneş enerjisinden daha etkin faydalanmak gerektiği hususunda öneride bulunmuştur.

Çiray (2021) "Kütahya ili merkez ilçe orman köylerinde ORKÖY uygulama projelerinin sonuçlarının değerlendirilmesi" başlıklı çalışmasında Kütahya ili içerisinde yer alan orman köylerinde 2010-2019 döneminde ORKÖY tarafından gerçekleştirilen projelerin uygulama sonuçlarını değerlendirmiştir. ORKÖY projelerinden yararlananların gelirinde artış olduğu, ancak tam bir memnuniyet sağlanması için

faaliyetlerin arttırılarak daha geniş kitlelere ulaşabilmesi gerektiği belirtilmiştir. Orman köylüsünün orman işlerinde çalışmayı tercih etmedikleri, zira aldıkları ücretin emeklerini karşılamadığı düşüncesinde oldukları ve ücretlerin artırılması yanında tarımsal faaliyet ve hayvancılıktan elde edilecek kazancın arttırılmasının genç nüfusun orman köylerinde kalmasında etkili olacağı tespitine yer verilmiştir.

Özmiş (2022), orman yangını riskini azaltmada hayvan yetiştiriciliğinin etkisini araştırmıştır. Araştırma sonucunda orman yangınlarını önlemede ormanlık alanda küçükbaş hayvan otlatmanın etkili sonuçlar verdiğini ortaya koymuş ve faydalarını şu şekilde sıralamıştır;

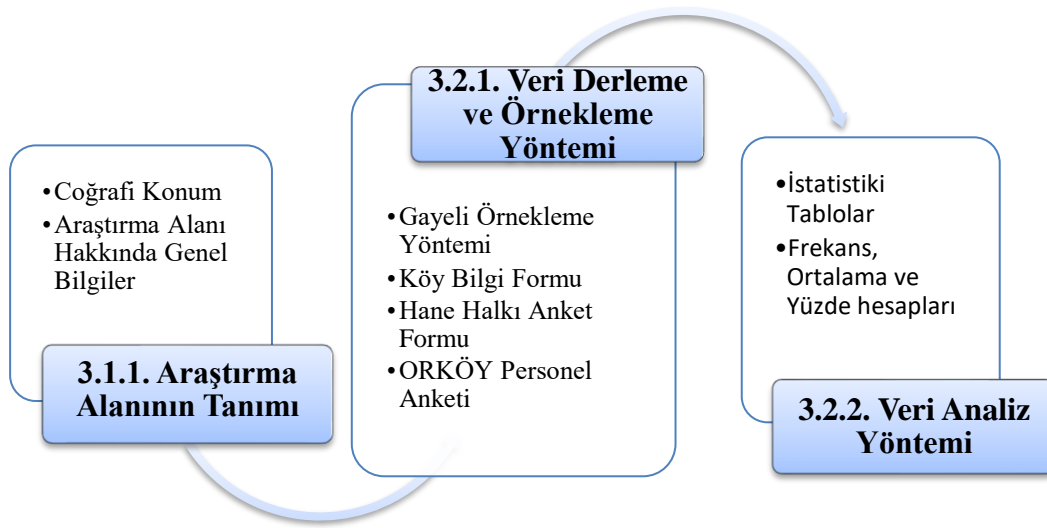
- Küçükbaş hayvan otlatma ile ormanda diri örtü temizliği yapılmış olur ve örtü yangınlarının tepe yangınlarına dönüşmesi önlenir,
- Ormanda dolaşan küçükbaş hayvanlar ayakları ile otları ezerken doğal patikalar oluşturur ve yangının dağılmasına engel olabilirler,
- Eğimli arazilerde iş makinalarının giremediği yangın emniyet şeridini temizlerler,
- Doğal budama yaparlar,
- Yanıcı madde miktarını azaltmak için yapılan mekanik işlemlere göre daha az maliyetlidir.

Yukarıdaki tespitler ışığında yapılacak planlar dâhilinde orman köylüsüne ormanda hayvan otlatması için uygun barınaklar oluşturulması ve sürü yöneticilerine otlattıkları hayvan sayısı, otlatılan alan, projenin başarı oranı gibi kriterler değerlendirilerek bir ödeme mekanizması kurulması yönünde önerilerde bulunmuştur.

3. MATERYAL VE METOT

3.1. Materyal

Tez çalışmasında materyal olarak orman köylerinde yaşayan hane halkları ile yapılan yüz yüze anketler ve ORKÖY personeli ile yapılan anket çalışması birincil veri olarak kullanılmıştır. Kaynak tarama yöntemiyle konuyla ilgili benzer araştırmalar incelenmiş, Orman Genel Müdürlüğü, Resmi Gazete, ormancılık ve orman köyleri ile ilgili mevzuat taranmış, elde edilen bilgiler ikincil veri kaynağı olarak kullanılmıştır. Şekil 3.1.'de verilerin derlenmesi ve analiz edilmesi sürecinde izlenen adımlar verilmiştir.

Şekil 3.1. Materyal ve metot

3.1.1. Araştırma alanının tanımı

3.1.1.1. Coğrafi konum

Antalya ili Türkiye'nin güneybatısındadır. 29° 20' – 32° 35' doğu boylamları ile 36° 07' – 37° 29' kuzey enlemleri arasında yer alır. Güneyinde Akdeniz, kuzeyinde denize paralel uzanan Toros dağları ile çevrilidir. Doğusunda İçel, Karaman ve Konya, kuzeyinde Isparta ve Burdur, batısında Muğla illeri ile komşudur. Antalya'nın yüzölçümü yaklaşık 20.815 km² kadardır. Antalya, bölge yüzölçümünün %17.6'sı ve Türkiye yüzölçümünün %2.6'sına karşılık gelir. Antalya ilinin ortalama %77.8'i dağlık iken %10.2'si ova ve %12'si engebeli alanlardır. Toros dağları ve yüksek platolar geniş yayılım alanına sahiptir. Torosların Batı Toroslar olarak bilinen kesimi Antalya'nın büyük bir kesimini kaplar. En önemli yükseltiler Akdağ, Susuz Dağları, Alaca Dağ, Beydağları ve Geyik Dağlarıdır. Beydağları 3.085 m ile ilin en yüksek rakımına sahiptir (Sarı ve Koçak 2010). Antalya fiziki haritası Şekil 3.2'de gösterilmiştir.

Şekil 3.2. Antalya haritası

3.1.1.2. Araştırma alanı hakkında genel bilgiler

Antalya ilinde toplam 13 adet Orman İşletme Müdürlüğü bulunmaktadır. İşletme müdürlükleri içinde sahip oldukları alana göre en az orman varlığı %28,10 ile Elmalı ve onu %37,04 ile Korkuteli takip ederken en fazla ormanlık alana sahip işletmenin %74,62 ile Akseki olduğu görülmektedir. İl genel alanının ise %55,45'i ormanlık alan durumundadır. İşletme müdürlüklerine göre orman varlığı Çizelge 3.1'de gösterilmiştir. Antalya orman varlığına bakıldığında bozuk orman olarak nitelendirilen orman varlığının neredeyse toplam orman varlığının yarısına yakın olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.1. Antalya orman varlığı (2022)

İşletme Müdürlüğü	Normal orman (Ha)	Bozuk orman (Ha)	Toplam orman (Ha)	Ormansız alan (Ha)	Genel alan (Ha)	Ormanlık alan (%)
Akseki	72.231,90	95.974,10	168.206,00	57.221,10	225.427,00	74,62
Alanya	70.943,70	37.142,40	108.086,10	70.138,30	178.224,40	60,65
Antalya	72.084,20	68.280,30	140.364,50	104.627,50	244.992,00	57,29
Elmalı	20.288,40	30.638,80	50.927,20	130.295,20	181.222,40	28,10
Finike	32.140,00	49.945,50	82.085,50	35.710,00	117.795,50	69,68
Gazipaşa	34.187,10	27.222,90	61.410,00	48.694,30	110.104,30	55,77
Gündoğmuş	26.072,90	22.436,70	48.509,60	70.215,30	118.724,90	40,86
Kaş	58.305,50	56.474,50	114.780,00	57.177,50	171.957,50	66,75
Korkuteli	28.411,80	62.255,40	90.667,20	154.094,00	244.761,20	37,04
Kumluca	39.028,50	18.601,50	57.630,00	45.082,00	102.712,00	56,11
Manavgat	38.140,50	13.530,30	51.670,80	38.456,30	90.127,10	57,33
Serik	44.444,00	18.644,00	63.088,00	61.766,50	124.854,50	50,53
Taşagöl	64.984,60	39.706,00	104.690,60	44.069,40	148.760,00	70,38
Toplam	601.263,10	540.852,40	1.142.115,50	917.547,40	2.059.662,80	55,45

Kaynak: Antalya Orman Bölge Müdürlüğü (2022)

3.2. Metot

3.2.1. Veri derleme ve örnekleme yöntemi

Çalışmanın materyalini ağırlıklı olarak birincil veriler oluşturmuştur. Bu verileri sağlamak amacıyla Antalya ilinde orman köylerinde yaşayan kişilerle anket görüşmesi yapılmıştır. Ayrıca, görüşme yapılan köylere ait köy tanıtıcı formları doldurularak bölgeye ait ayrıntılı tanıtıcı bilgiler, veriler derlenmiştir. Ek-1'de Köy bilgi formu bulunmaktadır.

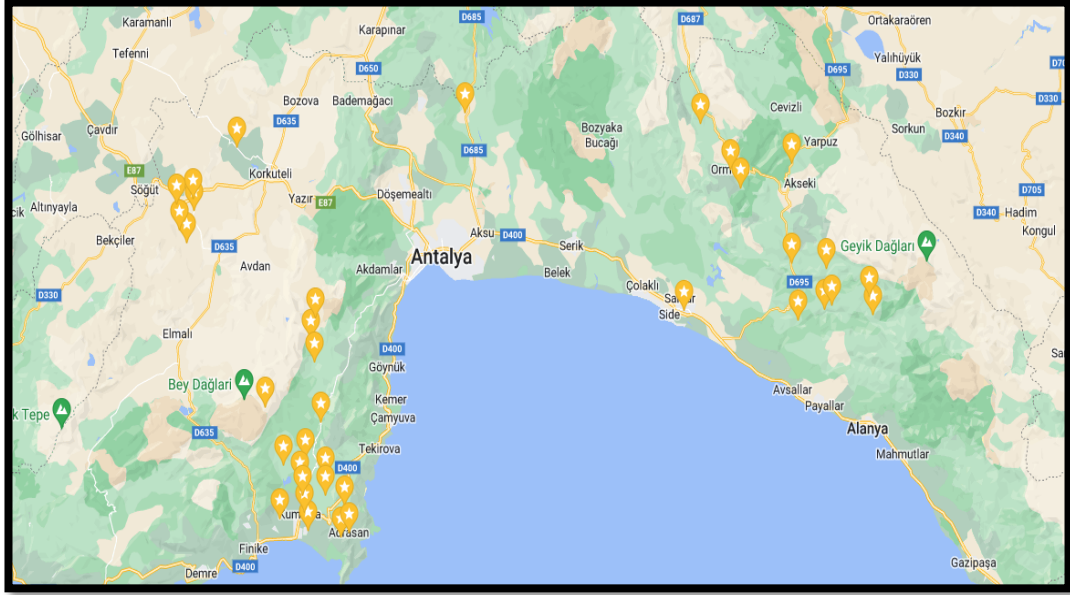
Anket çalışması için örnek hacminin belirlenmesi sürecinde çalışmanın ana kitlesini belirlemek için “Gayeli Örnekleme Yöntemi” kullanılmıştır. Gayeli örnekleme yöntemi ile Antalya orman köylerinin yayılım alanı ve araştırma olanakları göz önüne alınarak 100 adet anket yapılmasının yeterli olacağı değerlendirilmiştir. Belirlenen anket sayısı 10 adet fazla yapılarak 110 adet olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma olanakları dâhilinde anket çalışması beş işletme müdürlüğünü içerecek şekilde planlanmıştır. Seçilen işletme müdürlüklerinin Antalya'nın genelini temsil edecek şekilde hem sahil kesimi hem yayla olarak nitelendirilen kesimi kapsamına dikkat edilmiştir. Belirlenen beş işletme müdürlüğü köy nüfusları alınarak bu işletme müdürlüklerinin toplam nüfusuna oranla her bir işletme müdürlüğünün mülki hudutları içinde yapılacak anket sayısı belirlenmiştir. Çizelge 3.2'de işletme müdürlüklerine göre belirlenen anket sayıları verilmiştir. Anket çalışmasında işletme müdürlükleri bölgesinde rastgele köylere gidilerek toplamda 41 köye ulaşılmış ve 110 orman köylüsü ile yüz yüze yapılan görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Nüfus oranlamasına göre Akseki İşletme Müdürlüğü bölgesinde 8, Gündoğmuş İşletme Müdürlüğü bölgesinde 7, Korkuteli İşletme Müdürlüğü bölgesinde 24, Kumluca İşletme Müdürlüğü bölgesinde 15 ve Manavgat İşletme Müdürlüğü bölgesinde 46 anket yapılması hesaplanmış ve anket çalışması yapılan hesaplama doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Anket yapılan köylerin listesi EK-4'te ve Anket formu EK-2'de sunulmuştur.

Çizelge 3.2. İşletme müdürlüklerine göre anket sayısının belirlenmesi

İşletme Müdürlüğü	İşletme Müdürlüğü hudutları içindeki köylerin nüfusu	İşletme Müdürlüğü hudutları içindeki köylerin nüfusunun toplam nüfus sayısına oranı (%)	İşletme Müdürlüğü hudutları içindeki köylerin nüfusuna göre anket sayısı
Akseki	6262	7,96	7,96
Gündoğmuş	5482	6,96	6,96
Korkuteli	18375	23,35	23,35
Kumluca	12043	15,30	15,30
Manavgat	36503	46,40	46,40
Toplam	78665	100	100

Kaynak: TKDK 2022

Anket çalışması yapılan köylerin harita üzerindeki dağılımı Şekil 3.3’de il genel görünümü verilmiştir.

Şekil 3.3. Anket yapılan köyler

3.2.2. Veri analiz yöntemi

Araştırmada yapılan anket sonucu elde edilen veriler SPSS programı kullanılarak analiz edilmiş, çizelgeler ve analiz sonuçları yorumlanmıştır.

Uygulanan yöntemin aşamaları:

1. Hane halklarının demografik ve sosyo-ekonomik durumuna ilişkin veriler derlenmiştir,
2. Ormanlardan hane düzeyinde istihdam ve istifa düzeyleri belirlenmiştir,
3. ORKÖY desteklerinden hane düzeyinde istifa düzeyleri belirlenmiştir,
4. ORKÖY dışında diğer banka ve kurumlardan kredi kullanımı ve kredi kullanımının hane gelirine etkisi belirlenmiştir,
5. Hane halklarının çevre-orman koruma süreçlerine ilişkin bilgi ve duyarlılık düzeyleri belirlenmiştir,
6. Hane halklarının orman köyünde yaşamaktan memnuniyet düzeyleri belirlenmiştir.

Verilerin elde edilmesinin ardından;

1. Sosyo-demografik özellikler ile tüm diğer verilerin betimleyici istatistikleri yapılmıştır.
2. Yapılan analizlerde yüzde hesaplamaları, frekans ve ortalamalar kullanılmıştır.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Büro çalışmasında orman köylüleri ile yapılacak anket sorularının hazırlanması yanında anket yapılan köylerin altyapı olanakları ile ilgili bilgi sağlayabilmek için Köy Bilgi Formu hazırlanmıştır (EK-1). Köy bilgi formu köy muhtarları veya köy halkından alınan bilgiler doğrultusunda doldurulmuş ve değerlendirmeler “4.2. Köy Bilgi Formundan Elde Edilen Veriler” başlığı altında sunulmuştur. Anket soruları hazırlanırken konuyla ilgili benzer çalışmalar incelenmiş ve anket sonucunda hane halkıyla ilgili demografik yapı, eğitim ve ekonomik durumlarının yanı sıra ormanlardan yararlanma düzeyleri, ORKÖY ve diğer kurumların kredi ve desteklerinden faydalanma durumları ile bu kredi ve desteklerin sonuçları hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır. Anketin son bölümünde orman köylüsünün çevre hassasiyeti irdelenmiştir. Anket sonuçları, SPSS ve Microsoft Excel programları ile değerlendirilerek betimsel analizler, yüzde ve oran hesapları yapılmıştır. Kullanılan anket formu EK-2’de sunulmuştur. Antalya Orman Bölge Müdürlüğü ORKÖY Şube Müdürlüğü personeli ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiş, personel anketi düzenlenmiştir (EK-3).

4.1. Orman Köyü Kavramı

Literatürde orman köyleri orman içi ve orman bitişiği köy olarak yapılan sınıflandırmanın yanında 31. Madde ve 32. Madde köyleri olarak da sınıflandırıldığı görülmektedir.

Orman köyleri, 3415 sayılı “orman köylülerinin kalkınmalarının desteklenmesi hakkında yönetmelik” te orman içi ve ormana bitişik köy olarak iki şekilde sınıflandırılmaktadır. Yönetmeliğin 4. Maddesi d fıkrasında orman içi köy, e fıkrasında ise ormana bitişik köy ve belde başlığıyla bu kavramların tanımı yapılmıştır.

Orman içi köy: Evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız olarak devam eden arazi topluluğu dört yönden ormanlarla çevrili olan köyler.

Ormana bitişik köy ve belde: Evlerin toplu bulunduğu yerleşim alanından itibaren aralıksız olarak devam eden arazi topluluğu, bir, iki veya üç yönden ormanlara bitişik olan köyleri ve beldeler.

Orman Kanunu’nun 13/B maddesi gereğince yerinde kalkındırılması mümkün görülmeyen veya toprak-su rejimi, sağlık, askerlik, turizm ve ormancılık yönünden nakil edilmesi gereken köylerde orman içi köylerin öncelikli olduğu görülmektedir.

Orman köyleri ile ilgili 31. ve 32. Madde köyleri tanımlaması ise 6831 sayılı Orman Kanunu’nun 31. ve 32. Maddesinde yapılan tanımlama ile ilgilidir.

31. Madde Köyü: Mülki hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan köyler,

32. Madde Köyü: Mülki hudutları içinde verimsiz Devlet ormanı bulunan köyler ile hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan ve nüfusu 2500’den aşağı olan kasabaları ifade etmektedir.

6831 sayılı Orman Kanunu’nun 31. Maddesinden başlayarak 40. Maddesine kadar (40. Madde dâhil) orman köylülerine, bu köylerde kurulacak kooperatiflere ve

orman köyü olmayan ihtiyaç sahiplerine yapılacak kolaylık ve yardımlarla ilgilidir. Bu kolaylık ve yardımlar özetle şunlardır;

- Ev, ahır, samanlık, ambar, kümes ve köy halkının müşterek ihtiyacı olan okul, cami, sağlık evi, köy yolu köprüsü ve köy konağı ihtiyaçları için yapılacak emval, tarife bedeli ile kesme, taşıma ve istif masrafları karşılığında bir defaya mahsus olmak üzere verilir.
- Tamiratlar için en yakın istif veya satış istif yerlerinden maliyet bedelinin üçte biri üzerinden emval verilir.
- Yakacak odun ihtiyaçları tarife bedeli üzerinden karşılanır.
- Yurt dışından gelecek ve hükümetçe iskâna tabi tutulacak göçmenlerle, hükümetçe yurt içinde bir yerden başka bir yere nakledilecek olanlardan topluca köy kuracak veya bir köye yerleşecek olanlara, doğal afetlere uğrayan ve zarar gören muhtaç köylülere yapacakları ev, ahır, samanlık ve ambar için bir defaya mahsus Tarım ve Orman Bakanlığınca en yakın istif veya satış istif yerlerinden kesme, taşıma ve istif masrafları karşılığında yapılacak emval verilebilir.
- Orman köylerini kalkındırma kooperatiflerinin baltalık ormanlardan birim fiyat usulü ile kesip istif yerlerine taşıdıkları yakacak odunların yüzde yüzüne kadarı istedikleri takdirde kendilerine maliyet bedeli üzerinden verilir. Kerestelik, soymalık ve kesme kaplamalık tomrukların ve sanayi odunlarının ayrı ayrı yüzde yirmi beşine kadarı istedikleri takdirde Orman Bölge Müdürlüklerinin son açık artırmalı satış fiyatı ortalaması üzerinden yüzde yirmi düşülerek kendilerine satılır. Hakkını mal olarak almak istemezse genel satış ortalaması ile maliyet bedeli arasındaki fark bilançonun çıkarılmasını müteakip nakden ödenir.
- Devlet ormanlarında istihsalde çalışan gerçek ve tüzel kişilerin kesip satış istif yerlerine taşıdıkları yapacak ve yakacak emvale ait istihkak tutarları yüzde on fazlası ile kendilerine ödenir.
- Devlet ormanlarından yıllık üretim programına alınmış orman ürünlerinin dışındaki her nevi orman ürün ve artıklarını, belirlenen mıntika ve süre içinde toplayıp çıkarmaları için, öncelik orman köylerini kalkındırma kooperatiflerine veya iş yerindeki veya civarındaki köylülere ilanen duyurulmak suretiyle tarife bedelini ödemeleri şartıyla izin verilir.

6831 sayılı orman kanunundan kimler faydalanabilir, hak sahipleri kimlerdir sorusunun yanıtını “6831 sayılı orman kanununun 31, 32 ve 33’ncü maddelerinin uygulanmasına dair yönetmelik” vermektedir. Yönetmeliğin 4. Maddesi hak sahibi köy ve kasabaların tespiti, 5. Maddesi ise zati ihtiyaca hak sahibi olanların tespitine yöneliktir.

Hak sahibi köy ve kasabaların tespiti (Madde 4):

Orman kanununun 31’nci maddesi gereğince mülki hudutları içinde verimli Devlet ormanı bulunan köyler ile 32’nci madde gereğince mülki hudutları içinde verimsiz Devlet ormanı bulunan köyler ve hudutları içinde verimli Devlet ormanı

bulunan nüfusu 2500'den aşağı olan kasabalar; mülki hudutları dikkate alınarak amenajman planlarına göre, orman işletme şefliğince mahallen tespit edilerek bir rapora bağlanır. Raporun orman işletme müdürlüğünce onayını müteakip uygulanmasına geçilir.

Zati ihtiyaca hak sahibi olanların tespiti (Madde 5):

6831 sayılı Orman Kanununun 31 ve 32 nci maddesi kapsamında;

- a) Mülki hudutları içinde Devlet ormanı bulunan bir köy nüfusuna kayıtlı ve köyde devamlı oturan hane reisleri,
- b) Orman kanunun 31 veya 32 nci madde kapsamındaki bir köyde hak sahibi iken, adrese dayalı nüfus kayıt sistemine göre aynı madde kapsamındaki bir başka köye naklini yaptıran ve bu köyde kesintisiz en az bir yıl oturan ve halen aynı köyde oturmaya devam eden hane reisleri,
- c) Nüfusa kayıtlı olduğu yere bakılmaksızın Orman Kanununun 31 veya 32 nci maddesi kapsamındaki bir köye adres naklini yaptırıp da aynı köyde kesintisiz en az beş yıl oturan vatandaşlarımızdan muhtaç olan hane reisleri,
- ç) Orman Kanununun 32 nci maddesi kapsamında, sınırları içinde verimli Devlet ormanı bulunan ve nüfusu 2500 den aşağı olan kasabalardaki muhtaç hane reisleri,

Hak sahibidirler.

Beşinci maddenin son paragrafında ise muhtaçlık kavramının tanımı yapılmıştır. Buna göre Muhtaçlık ise 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun kapsamında alınacak belge ile tevsik edilir.

Görüldüğü üzere orman köylerine verilen haklardan faydalanmakta orman içi veya orman bitişiği köy arasında bir farklılık bulunmamaktadır.

4.2. Köy Bilgi Formundan Elde Edilen Veriler

Çalışma kapsamında düzenlenen Köy Bilgi Formu ile anket yapılan köylerin altyapı olanakları tespit edilmeye çalışılmıştır. Buna göre anket yapılan köylerin % 66'sı orman içi köy (OİK) iken % 34'ü orman bitişiği (OBK) konumundadır. Antalya Orman Köylerinin altyapı olanaklarının iyi durumda olduğu söylenebilir. Anket yapılan köylerin il merkezine en yakını 45 km, en uzak olanı ise 172 km ve ortalama mesafe 103 km olarak bulunmuştur. Köylerin %70'inin yolu asfalt, %7,5'inin stabilize ve asfalt, %2,5'inin toprak ve asfalt, %15'inin stabilize, %2,5'inin toprak yol, %2,5'inin toprak ve stabilize olduğu görülmüştür. Yerleşim düzeni %53'ünde toplu yerleşim şeklindedir. Elektrik ve su köylerin tamamında bulunmakta, sabit telefon günümüzde pek kullanılmasa da %90'ında altyapısı mevcut, GSM şebekesi ise %7,5'inde erişim yokken %92,5'inde kullanılmaktadır. İnternet bulunan orman köylerinin oranı ise %60 düzeyindedir. Orman köylerinin %60'ında kanalizasyon mevcut iken doğalgaz merkez konumundaki iki köyde bulunmakta, %95 oranında doğalgaz bulunmamaktadır. İlkokul

merkez köylerde olup çevre köyler taşınmalı sistemle eğitime devam etmektedirler. Sadece bir köyde cami olmadığı buna karşılık köylerin %97,5'inde cami bulunmaktadır. Orman köylerinin %64'ünde kahvehane ve bakkal mevcuttur. Berber, köy konağı, postane, eczane gibi tesisler ise merkez köylerde bulunmaktadır. Tarım altyapısı bakımından tarım alanları %86,6 oranında dağınık durumdadır. Köylerin %10'unda salma sulama yapılırken, %17,5'sinde salma sulama yanında basınçlı sulama sistemleri de kullanılmaktadır. Basınçlı sulama oranı %65,5 iken orman köylerinin %7'sinde sulama olmadığı ve kuru tarım yapıldığı belirlenmiştir.

4.3. Demografik Bilgiler

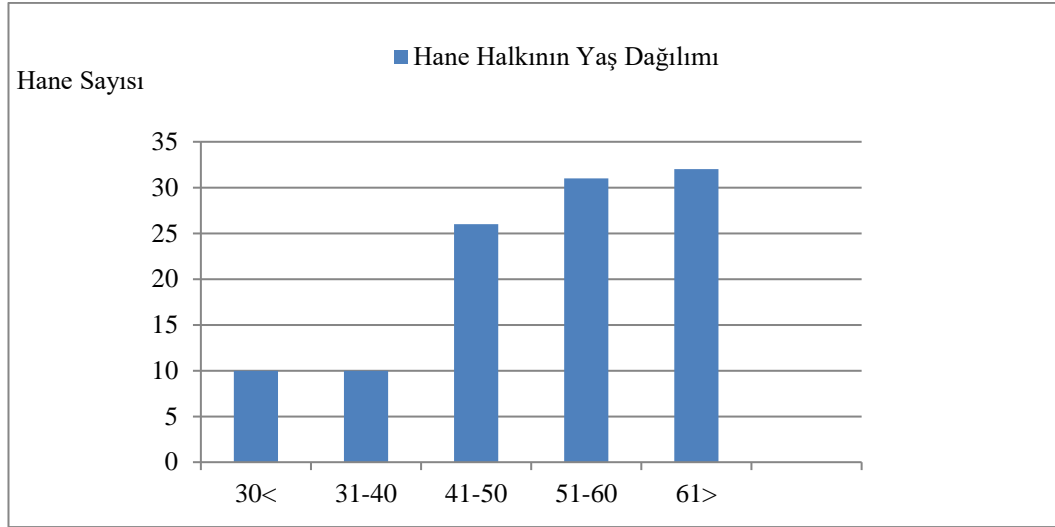
Yapılan anket sonuçlarına göre demografik yapı değerlendirilmiş, SPSS ve Microsoft Excel programları kullanılarak yapılan betimsel analizler ve yorumlar aşağıda sunulmuştur.

Anketin birinci sorusu olan “hanede birlikte kaldığımız kişiler?” sorusuna verilen yanıtlara göre hanede kalan kişi sayıları %28,2 oranında iki kişi, %26,4 oranında üç kişi ve %19,1 oranında dört kişi şeklinde olup hanede dört kişiye kadar yaşayanların oranı %73,7'dir. Ailelerin %25,4'ü 5 ve üstü sayıda aile üyesine sahiptir (Çizelge 4.1).

Çizelge 4.1. Hanede yaşayan birey sayısı

Haneden yaşayan kişi sayısı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı (%)
1 Kişi	1	0,9
2 Kişi	31	28,2
3 Kişi	29	26,4
4 Kişi	21	19,1
5 Kişi	14	12,7
6 ve üzeri	14	12,7
Toplam	110	100

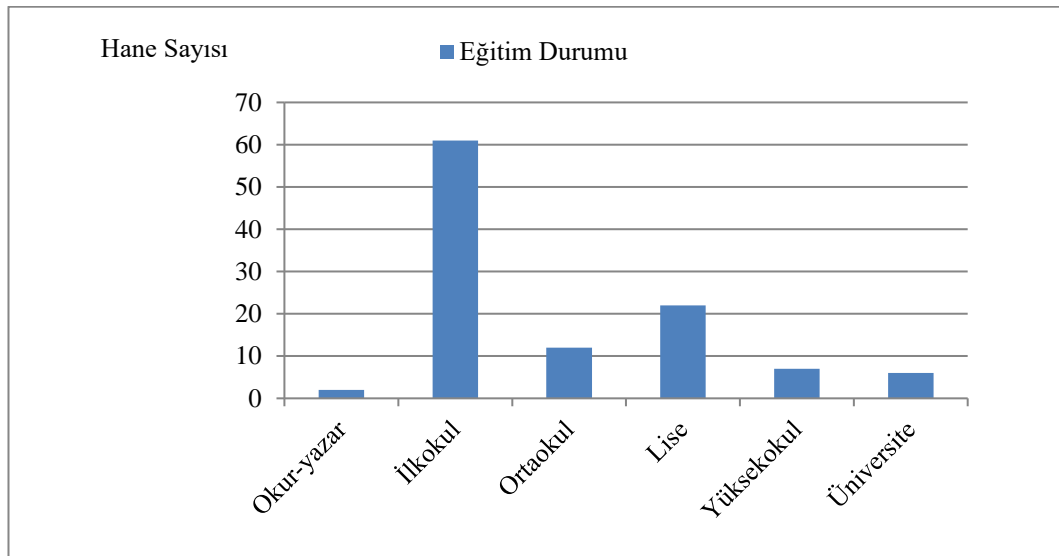
Hane reisinin %18,3'ü 40 yaş ve altı iken %81,7'si 40 yaş üstüdür. Yaş ortalaması 53 olarak belirlenmiştir (Şekil 4.1). Köyden kente yaşanan göçe rağmen hala orman köylerini ayakta tutabilecek genç nüfusun bulunduğu görülmektedir. Orman köylerinin varlığını koruyabilmesi için genç nüfusun göç etmesini önleyecek tedbirler alınması gerekliliği köylerdeki hane halkı tarafından dile getirilmiştir. Alınacak tedbirlerde genç nüfusun ekonomik ve sosyal hayatına etki edecek konulara öncelik verilmelidir. Hayatını idame ettirecek gelir getirici iş imkânlarının yanında köylerde sosyal hayatı canlandıracak alt yapı yatırımları yapılmalıdır. Merkez köylerde sinema, tiyatro, alışveriş merkezi gibi şehir hayatına dair olanaklar sunulmalı, çocuklar ve gençler için spor salonları ve merkez köylerde oluşturulacak bu imkânlarla ulaşımı sağlamak için köylerden toplu ulaşım daha sık aralıklarla olacak şekilde düzenlenmelidir.

Şekil 4.1. Hane reisi yaşı

Hane halkının eşleri %23,7 oranında kırk yaş altı iken %76,3'ü kırk yaş üstü ve yaş ortalaması 51,5 olarak belirlenmiştir. Antalya orman köylerinde eşler arasında yaş farkının olmadığı, eşlerin yaşlarının birbiri ile yakın olduğu görülmektedir.

Hane reislerinin %1,8'i okur-yazar, %55,5'i ilkokul mezunu, %10,9'u ortaokul mezunu, %20'si lise mezunu iken %6,4 yüksekokul ve %5,5 lisans mezunu olduğu belirlenmiştir (Şekil 4.2). Hane reisleri düzeyinde eğitimin ilkokul seviyesinde yoğunlaştığı görülmektedir. Köylerde eğitim seviyesinin artırılması, özellikle her köyde yapılan üretime yönelik mesleki eğitimler verilerek tarımsal üretimde verimliliğin artırılması sağlanabileceği gibi kooperatifleşme yönünde eğitimler ile üreticinin birlikte hareket etmesi sağlanabilir.

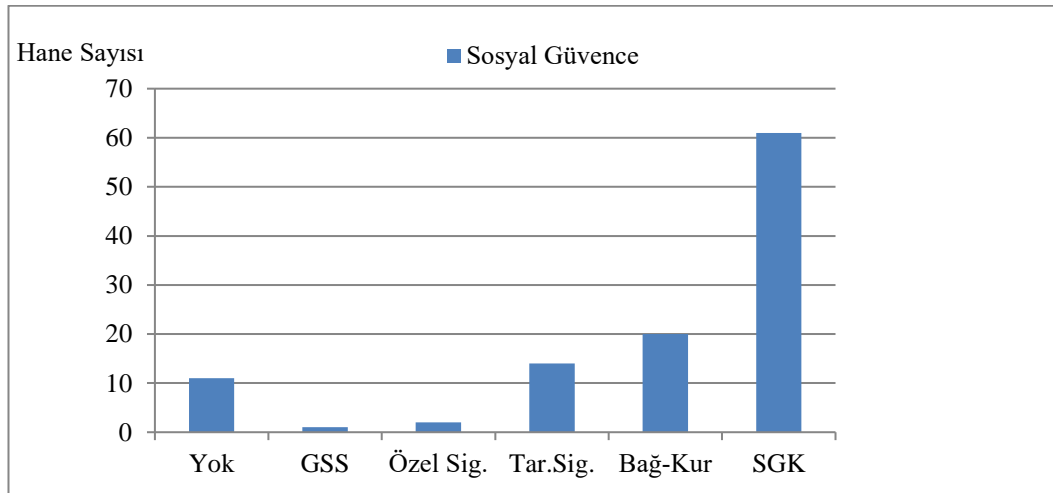
Şekil 4.2. Hane reisi eğitim durumu

Eşlerde eğitim düzeyi ise %3,1'i okur-yazar değil, %3,1 okur-yazar, %68 ilkokul mezunu, %9,3 ortaokul mezunu, %8,2 lise mezunu, %2,1 yüksekokul mezunu ve %6,2 lisans mezunudur. Antalya orman köylerinde yapılan evliliklerde eşler arasında yaş farkı olmadığı gibi eğitim düzeylerinin de eşit seviyede olduğu görülmektedir.

Hane reislerinin %90 (99 kişi) oranında evli olduğu görülmüştür. Bekâr ve dul sayısının az olduğu ve eşlerin köy yaşamının zorluklarını birlikte yaşadıkları, eşlerin sadece ev işlerinde değil, tarımsal faaliyetlerde ve hayvancılık faaliyetlerinde ayağına çizmesini giyip bizzat çalıştıkları, eşlerin birbirine her anlamda destek oldukları gözlenmiştir. Birçok hanede kadınların süt sağımında, hayvanların alt temizliğinde, hayvanları yemlemede işi asıl yapan durumunda olduğu tespit edilmiştir. Sadece eşler değil kız ve erkek çocukların da çalışanlar arasında olduğu dolayısıyla köylerde zirai üretimin aile işi olduğu görülmüştür.

Hane halkının %10,1'inin herhangi bir sosyal güvencesi bulunmamaktadır. Sosyal güvencesi olmayan 11 katılımcıdan bir tanesi 35.000 TL gelir beyan ederken, 10 katılımcının gelir düzeyi düşük (7.000 TL. altında) olması sebebi ile prim ödeyemedikleri görülmüştür (Şekil 4.3).

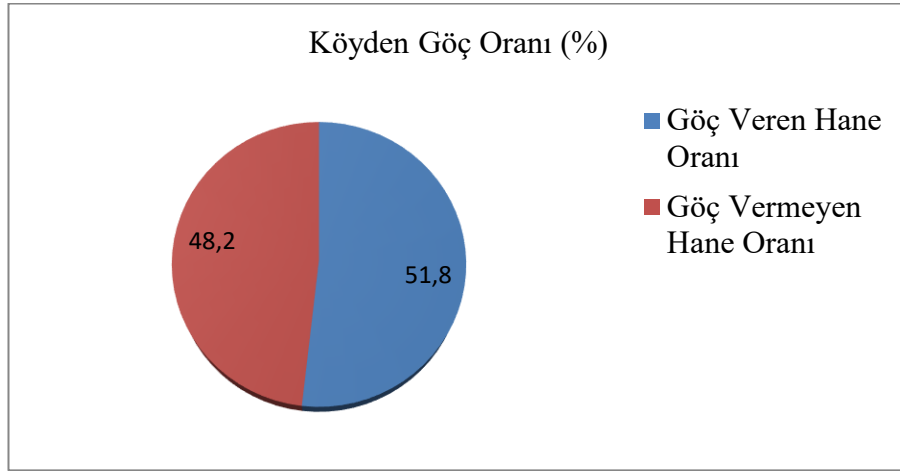
Şekil 4.3. Sosyal güvence türleri

Eşlerde sosyal güvence eksikliğinin %62,6 gibi yüksek bir oranda olduğu görülmüştür. Sosyal güvencesi olmayan orman köyü kadınları eşleri üzerinden sosyal güvenlik sistemine dâhil olmaktadır.

Hane halkının %85,5'i yılın on iki ayını köyde geçirdiklerini ifade etmiştir. Katılımcıların %1,8'i (2 kişi) altı aydan daha az süre köyde kaldıklarını belirtmiştir. %98,2 oranında altı aydan daha uzun süreyi köyde geçirdikleri gözlenmiştir.

Hane halkının %51,8'i (57 hane) aileden köy dışına göç olduğunu ifade etmiştir (Şekil 4.4). Yaşanan göçlerle ilgili belirli bir zaman aralığı belirlenmemiş olup, ailelerin son kuşakta yaşadıkları göçü yansıtmaktadır. Bu yüksek bir oran olup köyde genç nüfusun dolayısıyla genç iş gücünün azalmasına, aynı zamanda şehirlerde çarpık

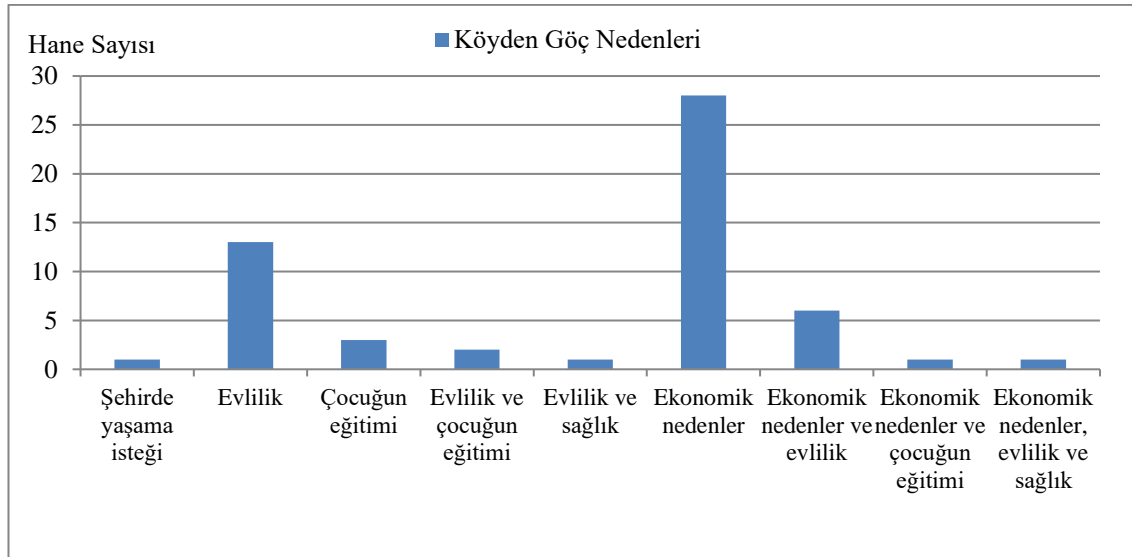
yerleşme, altyapı yetersizliği, trafik yoğunluğu, çevre kirliliği gibi birçok soruna neden olmaktadır.

Şekil 4.4. Köy dışına göç edenler

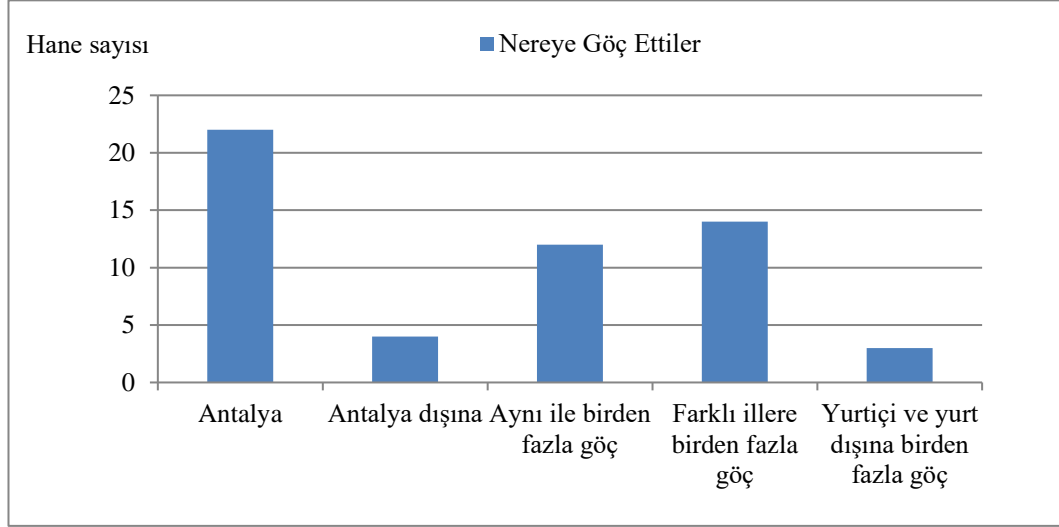
Her iki evden birinde göç yaşandığı orman köylerinde, haneden göç eden kişi sayısı yüksek sayılabilecek düzeydedir. Göç yaşandığını ifade eden 57 aileden 19 tanesinde 1 kişi, 27 tanesinde 2’şer kişi, 9 tanesinde 3’er kişi göç etmiş ve 57 haneden toplam göç sayısı 111 kişi olarak belirlenmiştir.

Hane halkı göç sebebini %50 oranında ekonomik nedenlere bağlarken %23,2 oranında evlilik nedeni ile çocukların köyden ayrıldığını ifade etmişlerdir. Bunu (aynı haneden birden fazla göç yaşayanlar çocuklardan bazısının evlilik, bazısının ekonomik nedenler) %10,7 ile ekonomik nedenler ve evlilik seçeneği takip etmektedir (Şekil 4.5).

Şekil 4.5. Göç nedeni

Hanesinde göç olan katılımcıların %40'ı çocuklarının Antalya'ya göç ettiğini belirtirken %25,5'i birden fazla çocuğunun farklı illere ve %21,8'i ise birden fazla göçün Antalya dışında farklı bir ile gerçekleştiğini belirtmişlerdir (Şekil 4.6).

Şekil 4.6. Hane halklarının göç ettiği yerler

Hane halkından yaşanan göçün yanında hane reislerine kendilerinin de göç etmeyi düşünüp düşünmedikleri sorulmuştur. Hane halkından sadece üç tanesi “siz göç etmeyi düşünüyor musunuz” sorusuna evet cevabını vermiş, bunlardan bir kişi ekonomik nedenlerle, bir kişi çocukların eğitimi için, bir kişi de iş değişikliği nedeniyle göç etmeyi düşündüğünü belirtmiştir.

Antalya yıllık nüfus artış oranı %0,28 iken Akseki ilçesinde -%0,35, Gündoğmuş ilçesinde -%0,43, İbradı ilçesinde -%0,27 olduğu görülmektedir (TÜİK 2022). Orman köylerinin yoğun olduğu bu ilçelerde nüfus artış hızının eksi değerler alması konunun hassasiyetle ele alınması gerektiğini göstermektedir. Diğer ilçelerde nüfus artış hızı Antalya ortalamasına yakın hatta bazı yerlerde daha fazla olduğu görülmüştür. Nüfus artış hızı eksi değerler almayan ilçelere bakıldığında turizm veya seracılık bölgesi olduğu ya da Antalya'ya yakın mesafede ve geçimi ormancılığa bağlı olmayan ilçeler olduğu görülmektedir.

4.4. Ekonomik Bilgiler

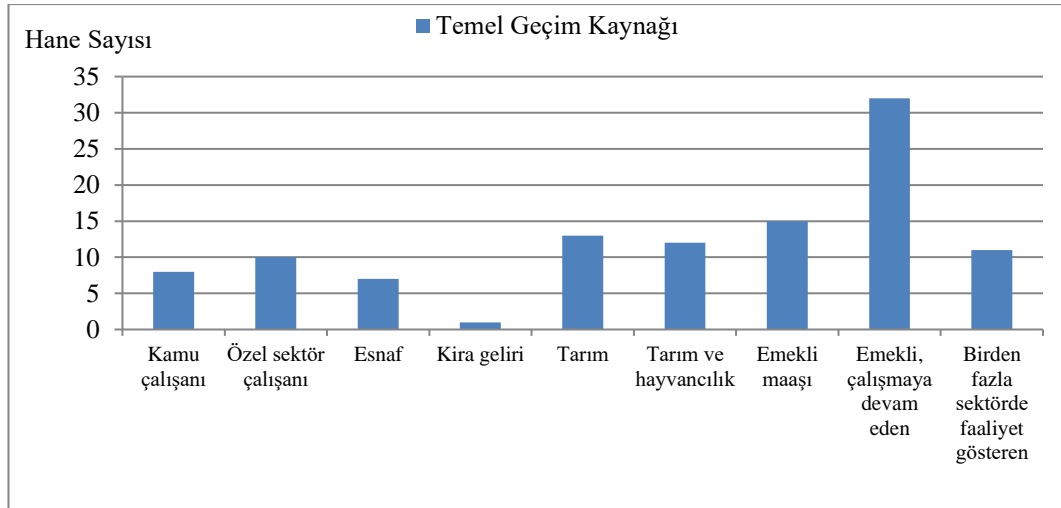
Ekonomik verilerin analizinde anket sorularına verilen yanıtlar değerlendirilmiştir. Hane halkının %89,9'u (98 kişi) oturduğu evin kendisine ait olduğunu, %5,5'i (6 kişi) oturduğu evin yakınına ait olduğunu ve kira ödemediğini, %4,6'sı (5 kişi) ise kiracı olduğunu belirtmiş, 1 kişi soruyu yanıtsız bırakmıştır.

Oturduğu evin kendisine ait olduğunu belirten 98 hane halkına evinin emsal değeri sorulmuş, 90 hane halkı soruya yanıt verirken 8 hane halkı cevap vermemiştir. Soruyu yanıtlayan hane halkının %27,8'i (25 kişi) evinin değerinin 100.000 TL. ve altında olduğunu, %45,6'sı (41 kişi) evinin değerini 150.000-499.000 TL. arasında

olduğunu ve %26,7'si (24 kişi) evinin 500.000 TL. üzerinde değeri olduğunu belirtmiştir.

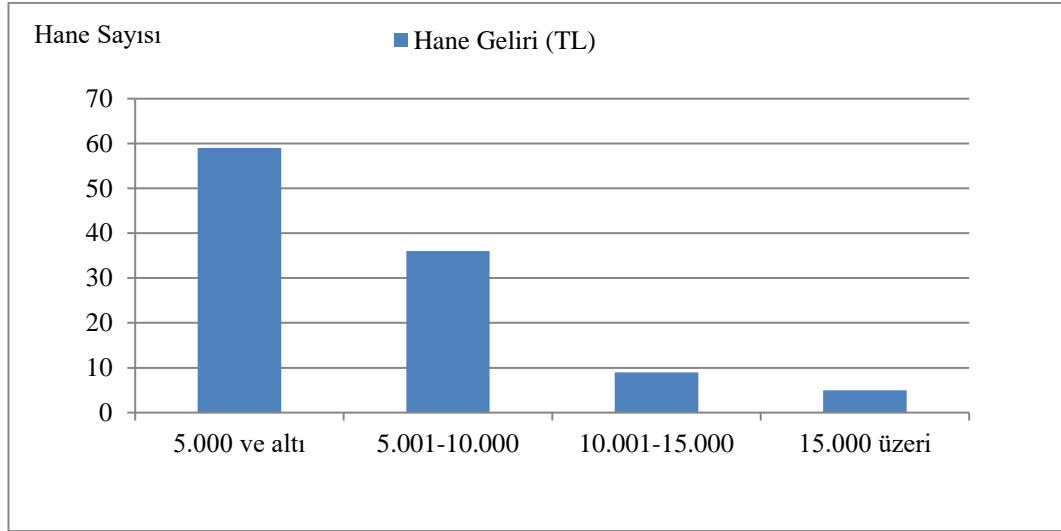
Hane halkından 5 tanesi kiracı olduğunu, bunlardan 2 kişinin 500 TL. kira ödediğini, diğerleri ise 350, 450 ve 750 TL. kira ödediğini belirtmiştir. Ortalama kira bedeli 510 TL. olarak belirlenmiştir.

Hane halkına temel geçim kaynağının ne olduğu sorulmuştur. %11,9'u (13 kişi) tarım, %11'i tarım ve hayvancılık, %7,3'ü (8 kişi) kamu çalışanı, %9,2'si (10 kişi) özel sektörde ücretli çalıştığını, %13,8'i (15 kişi) emekli maaşı ile geçindiğini, %6,4'ü (7 kişi) esnaf olduğunu, %0,9'u (1 kişi) kira geliri ile geçimini temin ettiğini belirtmiştir. Katılımcıların %29,35'i (32 kişi) emekli maaşının yanında tarım, hayvancılık, ormancılık vb. işlerden bir veya birkaçı ile uğraştığını, %10,1'i (11 kişi) ise birden fazla sektörde faaliyet göstererek geçimini temin ettiğini ifade etmiştir. Emekli olan 47 kişiden 32 kişinin çalışmaya devam ettiği görülmüş ve bunun %68,08 gibi yüksek bir oranda olduğu tespit edilmiştir. Hane halkı arasında geçimini tamamen ormancılıktan sağlayan bulunmamaktadır (Şekil 4.7).

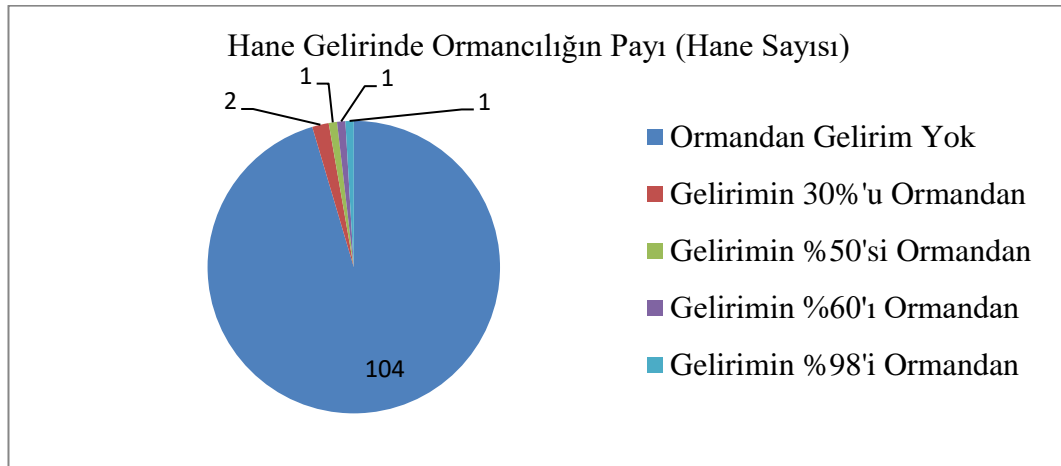
Şekil 4.7. Temel geçim kaynağınız nedir?

Çalışmada hane halkına hane geliri sorulmuştur. Hane halkının %54,12'si (59 kişi) 5000 TL. ve altında geliri olduğunu, %33,02'si (36 kişi) 5.001-10.000 TL. arasında geliri olduğunu, %8,25'i (9 kişi) 10.001-15.000 TL. arasında geliri olduğunu ve %4,58'i (5 kişi) 20.000 TL. ve üzeri gelir elde ettiğini ifade ederken 1 kişi soruya yanıt vermemiştir (Şekil 4.8).

Şekil 4.8. Aylık ortalama hane geliri (TL)

Anketin dokuzuncu sorusunda hane gelirinin faaliyet alanlarına dağılımının nasıl olduğunu belirlemek amaçlanmıştır. Hane halkının %95,4'ü (104 kişi) ormancılık faaliyetinden hiç gelir elde etmediğini, %1,8'i (2 kişi) gelirinin %30'unu ormancılık faaliyetinden elde ettiğini, 1 kişi (%0,9) gelirinin %50'sini, 1 kişi (%0,9) gelirinin %60'ını ve 1 kişi (%0,9) gelirinin %98'ini ormancılıktan elde ettiğini ifade etmiştir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9. Ormancılığın hane gelirindeki payı

Hane gelirine tarım faaliyetlerinin katkısı için hane halklarının %56'sı (61 kişi) tarımsal faaliyetten elde ettikleri bir gelir olmadığını, %9,2'si (10 kişi) bütün gelirini tarımsal faaliyetten elde ettiğini ifade etmiştir. %34,8'i (38 kişi) ise farklı oranlarda tarımsal faaliyetten gelir elde ettiklerini ifade etmiştir. Oranlar Çizelge 4.2'de gösterilmiştir.

Çizelge 4.2. Tarımın hane gelirindeki payı

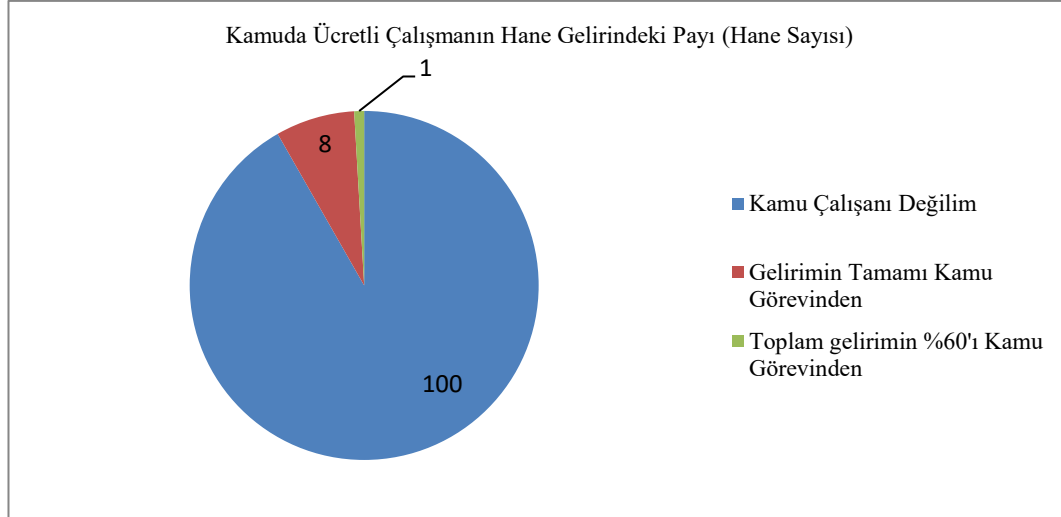
Tarımın hane gelirindeki payı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı (%)
Tarımdan gelirim yok	61	56
% 10	4	3,6
% 20	2	1,8
% 30	7	6,4
% 40	3	2,8
% 50	7	6,4
% 60	3	2,8
% 70	5	4,6
% 80	6	5,5
% 90	1	0,9
% 100	10	9,2
Toplam	109	100

Hane halklarının %79,8'inin (87 kişi) hayvancılıktan geliri bulunmazken %0,9'u (1 kişi) geçimini sadece hayvancılıktan elde ettiği gelire sürdürmektedir. %4,6'sı (5 kişi) gelirinin önemli bir kısmını (%50 ile %70) hayvancılıktan elde ederken, %14,7'si (16 kişi) hayvancılıktan elde ettiği gelirin hane gelirine oranının %40 ve altında olduğunu ifade etmiştir (Çizelge 4.3). 1 Hane halkı soruya yanıt vermemiştir. Orman köylerinde hayvancılık faaliyetinin çok düşük olduğu görülmektedir.

Çizelge 4.3. Hayvancılığın hane gelirindeki payı

Hayvancılığın hane gelirindeki payı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı (%)
Hayvancılık gelirim yok	87	79,81
% 20'ye kadar	7	6,43
% 30	7	6,43
% 40	2	1,83
% 50	2	1,83
% 60	2	1,83
% 70	1	0,92
% 100	1	0,92
Toplam	109	100

Hane halklarının %8,3'ü (9 kişi) kamu çalışanı olup %7,3'ü (8 kişi) başka bir geliri olmadığını, %0,9'u (1 kişi) gelirinin %60'ını kamu görevinden elde ettiği gelirden oluştuğunu ifade etmiştir. %91,7'si (100 kişi) kamu çalışanı değildir (Şekil 4.10). Bunda devlet memurlarının ikinci bir iş yapmasının yasak olması yanında genellikle orman köylerinde kamu kurumlarının olmaması önemli etkindir.

Şekil 4.10. Kamuda ücretli çalışmanın hane gelirindeki payı

Hane halklarının %86,2'si (94 kişi) özel sektörde ücretli bir işte çalışmadığını, %6,4'ü (7 kişi) ise bütün gelirini özel sektörde ücretli çalışmadan sağladığını ifade etmiştir. %7,3'ünün (8 kişi) özel sektörde elde ettikleri gelirin hane gelirine oranı Çizelge 4.4'de verilmiştir.

Çizelge 4.4. Özel sektör ücretli çalışmanın hane gelirindeki payı

Özel sektör ücretli çalışmanın hane gelirindeki payı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı (%)
Ücretli çalışma gelirim yok	94	86,2
% 10	1	0,9
% 50	2	1,8
% 60	1	0,9
% 70	4	3,8
% 100	7	6,4
Toplam	109	100

Hane halkının %56,9'u (62 kişi) emekli maaşına sahip olmadıkları, %16,5'i (18 kişi) ise tek geçim kaynağının emekli maaşı olduğu belirlenmiştir. Hane halkının %13,9'u (15 kişi) için emekli maaşı hane gelirinin %50-90'ı arasında paya sahipken %12,8'inde (14 kişi) emekli maaşının hane geliri içindeki payı %40 ve altındadır. Hane halkına temel geçim kaynağının sorulduğu ve Şekil 4.7'de sunulan cevaplarda 15 emekli hane reisi gelir getirici bir faaliyette bulunmadığını ifade etmiştir. Emekli olup çalışmaya devam eden 32 hane reisinden 3 tanesi ek faaliyet alanı olan tarım ve hayvancılıktan hiç gelir elde edemediğini ve geçimini emekli maaşı ile sağladığını ifade etmiştir. Orman köylülerinde süt kooperatiflerinin faaliyet göstermesine rağmen

hayvancılıktan gelir elde edilemediğini ifade eden hane halkları bunun yem maliyetlerindeki artış nedeni ile süt satışından elde edilen gelirin yem maliyetlerini ancak karşıladığını ifade etmişlerdir. Emekli maaşının hane geliri içindeki payı Çizelge 4.5’de detaylı verilmiştir.

Çizelge 4.5. Emekli maaşının hane geliri içindeki payı

Emekli maaşının hane geliri içindeki payı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı
Emekli değilim	62	56,9
% 10	2	1,8
% 20	2	1,8
% 30	4	3,7
% 40	6	5,5
% 50	2	1,8
% 60	3	2,8
% 70	3	2,8
% 80	4	3,7
% 90	3	2,8
% 100	18	16,5
Toplam	109	100

Hane halkının %8,3’ü (9 kişi) hane gelirinin tamamını diğer faaliyetlerden (serbest meslek, esnafılık, kira geliri) elde ettiğini ifade ederken, %13,8’i (15 kişi) diğer faaliyetlerden farklı oranlarda hane gelirine katkı sağladığını ifade etmiştir. %78’inin (85 kişi) diğer faaliyet geliri bulunmamaktadır (Çizelge 4.6).

Çizelge 4.6. Diğer faaliyetlerin hane gelirindeki payı

Diğer faaliyetlerin hane gelirindeki payı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı (%)
Diğer faaliyet gelirim yok	85	78
% 20	5	4,6
% 30	2	1,8
% 40	3	2,8
% 50	2	1,8
% 60	1	0,9
% 70	2	1,8
% 100	9	8,3
Toplam	109	100

Anketin onuncu sorusunda hane halklarına ormanlardan elde ettikleri ekonomik fayda sorulmuştur. Hane halkından 90 tanesi ormanların kendilerine ekonomik bir faydasının olmadığını, 6 hane halkı yakacak temini ettiğini, 4 hane halkı yakacak temini ve hayvan otlatarak fayda sağladığını belirtmişlerdir. Verilen cevaplar detaylı olarak Çizelge 4.7.'de verilmiştir.

Çizelge 4.7. Ormanların hane halkına ekonomik faydası

Yararlanma alanı	Hane sayısı	Toplam hane sayısına oranı (%)
Ekonomik faydası yok	90	81,9
Yakacak temini	6	5,5
Hayvan otlatma	2	1,8
Yakacak temini ve hayvan otlatma	4	3,6
Hayvan otlatma ve arıcılık	1	0,9
Yakacak temini ve arıcılık	1	0,9
Yakacak temini ve istihdam sağlama	1	0,9
Hammadde temini	1	0,9
Ormanda yetişen ürünler, arıcılık, yakacak temini vb.	4	3,6
Toplam	110	100

Doğal kaynaklardan yeterince faydalandığını düşünen hane sayısı 29 (%26,4) iken, kısmen faydalanıyorum diyen hane sayısı 32 (% 29,1) ve faydalanamıyorum diyen hane sayısı 49 (% 44,5) olarak belirlenmiştir. Doğal kaynaklardan faydalanıyorum veya kısmen faydalanıyorum diyen hane sayısının Çizelge 4.6'da ekonomik faydası yok diyen hane sayısına göre fazla olmasının nedeni bu soruda hane halklarının doğal kaynaklardan faydalanmayı ekonomik anlamda değerlendirmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Birçok hane halkı ormanların sağladığı temiz hava ve suyu doğal kaynaklardan yeterli veya kısmi faydalanma olarak gördüklerini belirtmişlerdir (Şekil 4.11).

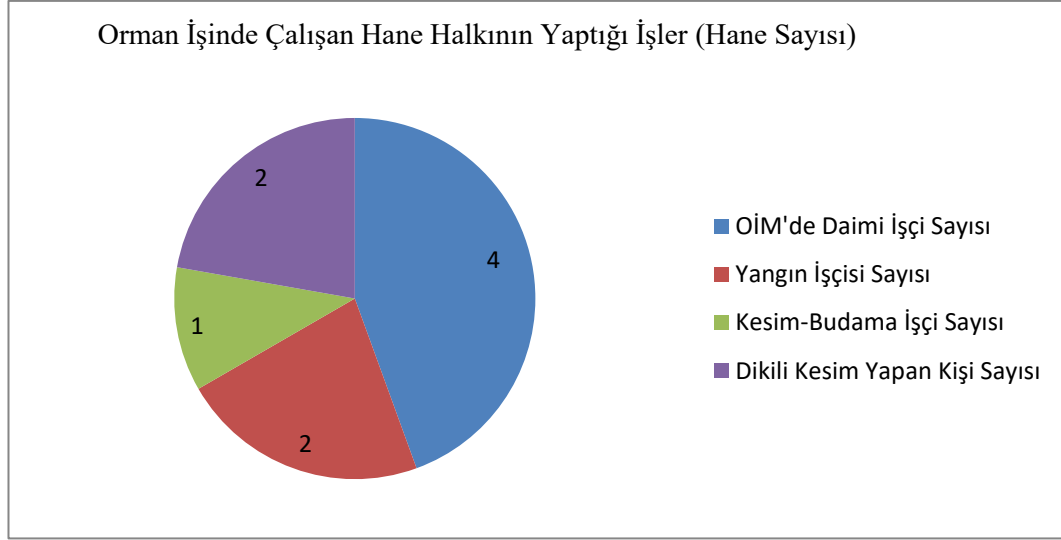

Şekil 4.11. Doğal kaynaklardan faydalanma düzeyi.

Doğal kaynaklardan yeterince faydalanamıyorum cevabını veren 49 hane halkından 39 (%79,6) tanesi yasal sınırlamalar ve yasaklar nedeni ile faydalanamadığını ifade etmişlerdir. 5 hane halkı (%10,2) alt yapı eksikliği, 3 hane halkı (% 6,1) ihtiyaç duymadığı 1 hane halkı (%2) yaşlı olması ve 1 hane halkı (%2) bilgisi olmadığı nedeni ile faydalanamadığını belirtmişlerdir. Yasal sınırlamalar nedeni ile orman kaynaklarından faydalanamadığı ifade eden hane halkı oranının oldukça yüksek olduğu belirlenmiştir. Orman köylüsünün orman kaynaklarından istifade düzeyinin artırılması, ormandan gelir elde etmesinin sağlanması halinde orman köylüsünün çevre ilişkilerinin de gelişeceği, verilecek eğitimlerle ormanı korumak hususunda hassasiyetlerinin artacağı düşünülmektedir.

“Ailenizde orman işinde çalışan var mı?” sorusuna Hane halkının %91,8’i (101 kişi) hayır cevabını verirken, %8,2’si (9 kişi) evet olarak cevaplamıştır. Orman köylerinde yaşayan nüfusun ormandan faydalanma düzeyinin çok düşük olduğu ve ailenin geçimini temin etmede yetersiz olduğu görülmektedir.

Ailede orman işinde çalışanların yaptığı iş sorulduğunda %44,4’ünün (4 kişi) OBM’de daimi işçi olarak görev yaptığı, %33,3’ünün (3 kişi) yangın işçisi ve kesim-budama işçisi olarak geçici işçi statüsünde görev yaptığı, %22,2’sinin (2 kişi) ise dikili kesim (ihale ile aldığı ağaçları kesim işi) yaptığı belirlenmiştir (Şekil 4.12). Dikili kesim işi kazançlı olmakla birlikte ihaleye girebilmek ve kesim işini gerçekleştirmek belli düzeyde ekonomik güç gerektirdiğinden düşük gelirli orman köylüsü bu olanaktan faydalanamamaktadır.

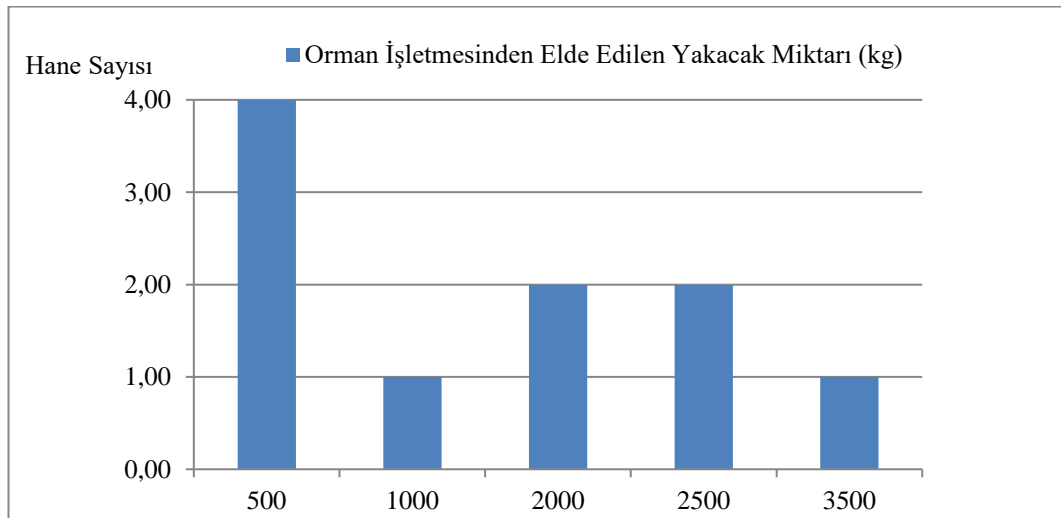

Şekil 4.12. Orman işinde çalışanların yaptığı işler

Orman işinden geliri olan 9 kişiden 8'i (%88,9) bu faaliyetin aile için önemli bir gelir kaynağı olduğunu, 1 kişi (%11,1) ise hane gelirinde önemli bir paya sahip olmadığını belirtmiştir.

Anketimizin on beşinci sorusunda orman köylülerinin ormandan elde ettiği ürünleri ve miktarlarını tespit etmeyi amaçladık. Ancak çizelge halinde birçok seçenekten oluşan bu soruya orman köylüsünün ormandan faydalanma düzeyinin çok düşük olduğunu kanıtlar nitelikte cevaplar alınmıştır. Sorunun içindeki birçok madde katılımcılardan yanıt bulamamıştır.

Hane halkının %9,1'i (10 kişi) orman işletmesinden kendi kullanımı için yakacak odun temin ettiğini ifade etmiştir. Şekil 4.13'de temin edilen yakacak odun miktarı kg cinsinden verilmiştir.

Şekil 4.13. Orman işletmesinden elde edilen yakacak odun miktarı (kg.)

- Hane halkından kereste ve yapı malzemesi olarak orman işletmeden ürün temin eden olmazken hayvan besleme için 1 katılımcı 100 kg, 1 katılımcı ise 1000 kg ot temin ettiğini ifade etmiştir.
- 1 hane halkı hayvan besleme amaçlı ormandan 20 kg kadar yaprak topladığını ifade etmiştir.
- Hane halkından 3 tanesi ormandan kendi beslenmesi için mantar topladığını ifade etmiştir. Bir hane halkı yılda 125 kg. mantar topladığını ifade ederken diğer iki hane halkı 3 ve 5 kg. gibi düşük rakamlar ifade etmiştir.
- Dört hane halkı kendi kullanımı için 2 kg, 3 kg, 5 kg ve 700 kg tıbbi ve aromatik bitki topladığını ifade etmiştir.
- Bir hane halkı ormandan 2 kg. kadar beslenme amaçlı bitki topladığını belirtmiştir.
- Hane halkından bir tanesi 200 kg. iki katılımcı ise 500kg kozalak topladığını ifade etmiştir.
- Bir hane halkı ormandan satmak için 100.000 TL değerinde yakacak odun temin ettiğini belirtmiştir.
- Bir hane halkı ormandan 100.000 TL değerinde kerestelik odun elde ettiğini ve bunu satma amaçlı kullandığını belirtmiştir.

Orman köylüsünün orman kaynaklarından yeterince yararlanamadığı belirlenmiştir. Yetkili kurumlar ve konunun uzmanları tarafından bu konuda çalışmalar yapılmalı, orman köylüsünün ormandan faydalanma düzeyini arttıracak çareler bulunmalıdır.

4.5. ORKÖY ve Örgütlenme

ORKÖY ile ilgili Antalya ORKÖY şube müdürlüğünde görevli Orman Mühendisi Yusuf AKŞAHİN ile yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiş, düzenlenen anket formu (EK-3) doldurulmuştur. ORKÖY şube müdürlüğünde bir şube müdürü, iki orman mühendisi, iki ziraat mühendisi, bir inşaat teknikeri, bir mimar, iki daimi işçi olmak üzere dokuz personel görev yapmaktadır. ORKÖY şube müdürlüğünün yerine getirmekle yükümlü olduğu görevleri ise şunlardır (Antalya ORKÖY 2022);

- Orman köylülerinin sosyal ve ekonomik gelişmelerini desteklemek amacıyla etüt, ve araştırmalar yapmak, plan ve projeler hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamak,
- Ferdi ve kooperatif kredileri için yıllık çalışma programlarıyla ilgili teklifleri hazırlamak,
- Orman köylülerinin kalkındırılmasının desteklenmesi amacıyla kredi veya hibe vermek,
- Yatırım programı ve projelerin uygulanmasını takip etmek,
- Ferdi ve kooperatif kredi uygulamalarına ilişkin sektörel eğitim hizmetlerini yapmak veya yaptırmak,
- Orman köylerinde odun ve odun dışı orman ürünlerinin üretimini desteklemek ve bunlara dayalı sanayinin geliştirilmesine katkıda bulunmak,

- Buldukları yerden başka bir yere nakledilecek orman köylülerinin terk ettikleri taşınmazlarla ilgili işlemleri yapmak,
- Sosyal ormancılık uygulamaları yönünden idare ile orman köylülerinin işbirliğini sağlayıcı çalışmalar yapmak, eğitimler düzenlemek ve yayım çalışmalarını yürütmek,
- Orman köylüleri kalkınma gelirlerinin takibini yapmak.

Orman köylüleri açısından ORKÖY'ün yukarıda belirtilen görevleri içinde en önemlisi kredi desteğidir. ORKÖY kredi çalışmaları oldukça zahmetli süreçlerden geçmektedir. Bu krediler Ferdi kredi desteği ve kooperatif kredi desteği olarak iki grupta toplanmaktadır. Ferdi kredi desteği ise Ekonomik nitelikli desteklemeler ve sosyal nitelikli desteklemeler olarak iki alt başlıkta toplanmaktadır. Ekonomik nitelikli destekler ile orman köylüsünün refah seviyesini yükseltmek, ormanlar üzerindeki baskı azaltılarak ormanların korunması hedeflenmektedir. Vade süreleri 3-7 yıl arasında değişmektedir. Ekonomik destekler şunlardır;

- Hayvancılık
- Fenni arıcılık, kültür mantarcılığı, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği,
- Ev hanımları için mikro kredi
- Seracılık, bağcılık ve meyvecilik,
- Traktör, tambur, motorlu testere vb. projeler.

Sosyal nitelikli kredilerle ise orman köylüsünün hayat kalitesinin artırılması, odunun yakıt maddesi olarak kullanımının azaltılması ile ormanlara olan baskının azaltılması hedeflenmektedir. Bu krediler faizsiz olup vade süreleri proje türlerine göre 3-7 yıl arasında değişmektedir. Sosyal nitelikli desteklemeler şunlardır;

- Dam örtülüğü malzemeleri,
- Kat kaloriferi sistemi,
- Güneş enerjisi ile su ısıtma sistemleri,
- Dış cephe mantolama vb. projeler

Kooperatif destekleri, orman köylerinde kurulan, orman köylüsünün ürünlerinin değerlendirilmesi, birlikte iş yapabilme kapasitelerinin artırılması ve ortakların gelir seviyesinin yükseltilmesi amacı ile proje bazında verilmektedir. Faizsiz verilen kooperatif destekleri 3-11 yıl arasında vade ile verilmektedir. Projelere her yıl Genel Müdürlükçe belirlenen oranda hibe verilmekte olup 2021 yılında bu oran %20 olarak uygulanmıştır. Destek verilen projeler şunlardır; ormancılık uygulamalarında kullanılan iş makineleri, süt toplama tesisi, mandıra tesisi, zeytin salamura/işleme tesisi, soğuk hava deposu, kereste tesisi, kekik/defne işleme ve değerlendirme tesis vb. tesisler (ORKÖY 2021).

ORKÖY kredi kullandırma süreci ORKÖY mühendisleri ile yapılan yüz yüze görüşmelerde alınan bilgiler ışığında şu şekilde gerçekleşmektedir. Ferdi kredilerde öncelikle talep oluşmalıdır. Bir köye destek verilmesi için en az 3 başvuru olmalıdır. Bir köye sadece bir proje ile girilmektedir. Örneğin hayvancılık kredisi planlanmış olan bir köye aynı zamanda seracılık projesi için kredi verilmemektedir. Kredi verilmesi planlanan köyde önce ilan yapılır. Yedi gün sonra toplantı planlanır. Toplantı öncesi cami hoparlöründen ikinci ilan yapılır. Toplantıda kredi isteyen köylülerle işletme şefi

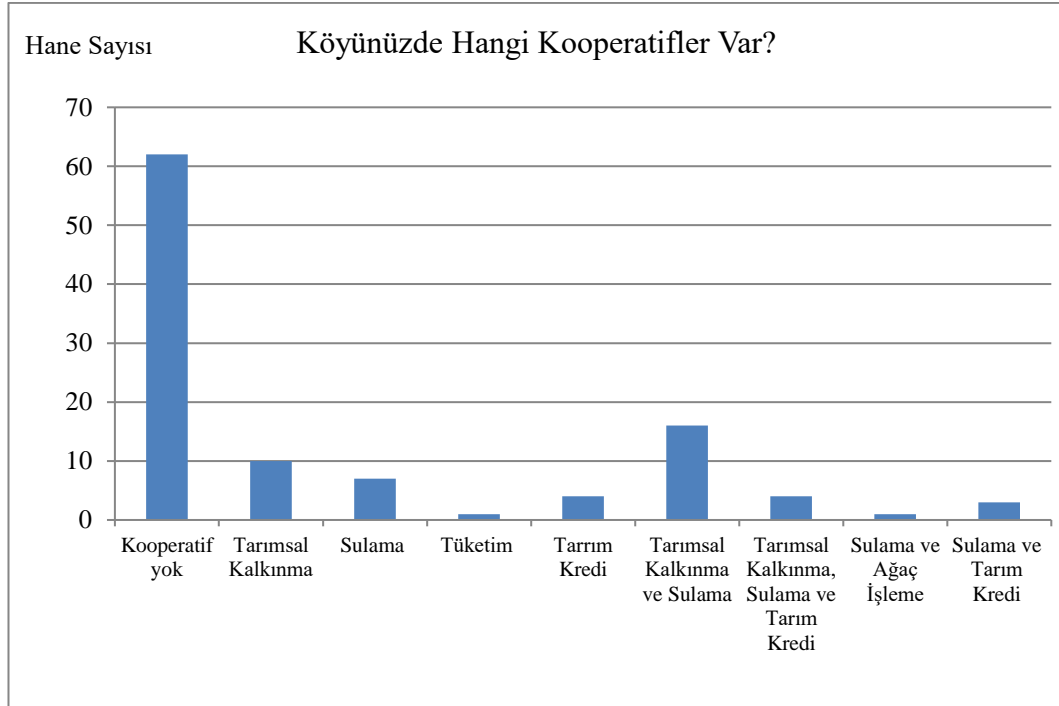
ve müdür muavininden oluşan komisyon toplanır. Köylülere kredi bilgilendirmesi yapılır. Yıllık çalışma planında kaç kişiye kredi verilebileceği önceden belirlenmiştir. Talep fazla olursa kredi kullanacakların belirlenmesi için kura çekilir ve ferdi kredi sözleşmesi imzalanarak kredi işlemleri başlatılır. Kredinin amacına ulaşabilmesi için ödeme için bittiği belgelendirildikten sonra yapılmaktadır.

ORKÖY personel anketinden elde edilen bilgiler özetle şöyledir;

- ORKÖY kredileri işletme müdürlükleri üzerinden verilmektedir, ORKÖY şube müdürlüğü destek olmaktadır. Bu uygulama şeklinde ORKÖY şube müdürlüğü personel sayısı yeterli olmaktadır. Ancak işletme müdürlükleri ORKÖY kredi çalışmalarına sıcak bakmamakta, asli işi olmadığı gerekçesiyle ekstra iş yükü olarak görmektedirler. Dolayısıyla ORKÖY destekleri ile ilgili köylüye yeterli zaman ayırmamakta ve bilgi vermemektedir. Orman köylüsü ORKÖY kredilerinin çeşidi, niteliği ve koşulları hakkında bilgiye sahip olmadığından rağbet göstermemektedirler. Bunun yanında hane başına kredi miktarı yetersiz kalmaktadır. Kredi üst limitleri sene başında belirlenmekte, kredi ödemeleri ise genellikle mart ayından sonraya sarkmaktadır. Sene başında belirlenen kredi üst limitleri enflasyonun etkili olduğu dönemlerde fiyatlardaki artış karşısında yıl içinde güncellenmediği için yetersiz kalmaktadır. 2021 ve 2022 yılında fiyatlardaki artış nedeniyle seracılık kredisine hiç talep alınmamıştır.
- Orman köylüsü orman kaynaklarından yeterince faydalanmamaktadır. Ormanda yapılan silvikültür bakım çalışmaları için Orman Genel Müdürlüğü tarafından belirlenen birim fiyatlar çok düşük kalmaktadır. Bu düşük fiyatlar karşısında yaptığı işin karşılığını alamayan orman köylüsü ormancılık faaliyetlerinden çekilmiştir. Ayrıca ormandaki kesim işlerinin dikil ağaç satışı ihalesi ile özel sektöre verilmesi orman köylüsünü tamamen ormancılıktan uzaklaştırmıştır. Ormancılıktan gelir elde edemeyen orman köylüsü ise şehirlere göç etmek zorunda kalmaktadır. Orman işlerinde birim fiyatların tatmin edici seviyede yükseltilmesi, orman işçisinin orman köylüsünden seçilmesi (yangın söndürme işçiliği dahil) ve sigorta yapılarak sosyal güvencesinin sağlanması gerekmektedir.

Çalışmanın bu bölümünde orman köylüsünün kooperatifleşme, ORKÖY ve benzeri kurumlardan yararlanma düzeyini belirlemek amaçlanmıştır.

Anketimizin 16. Sorusuna (Köyünüzde tarım kooperatifi var mı?) yanıt veren 108 hane halkının 46 tanesi (%42,6) “Evet” yanıtını verirken, 62 hane halkı (%57,4) köyünde kooperatif olmadığını belirtmiştir. Anket çalışması yapılan 41 orman köyünden 15’nde kooperatif olduğu tespit edilmiştir. 17. soruda köyde hangi kooperatif olduğu sorulmuştur. Köyünde kooperatif olduğunu belirten 46 hane halkından 22’si köyünde bir kooperatif olduğunu, 24’ü ise birden fazla sayıda kooperatif olduğunu ifade etmiştir (Şekil 4.14).

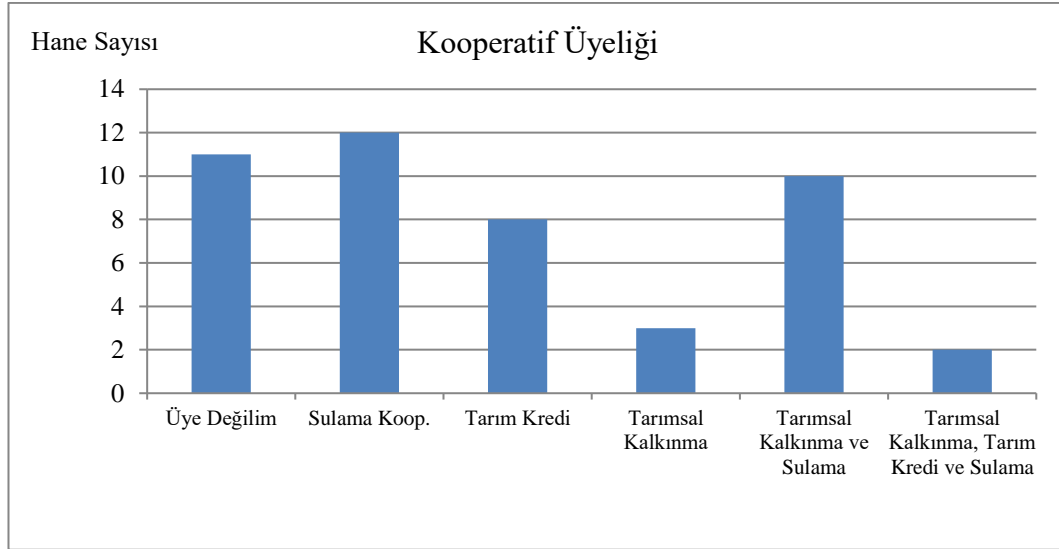
Şekil 4.14. Köylerde kooperatifleşme

Anketin 18. sorusunda kooperatiflerin faaliyet alanları ve köylü için hangi faaliyetin ne derece önemli olduğunu saptamak amaçlanmıştır. Bu soruya 45 hane halkı yanıt vermiştir. Yanıtlar birden fazla seçenek içermektedir. Buna göre kooperatiflerin faaliyet alanı için 25 sulama, 25 yem, gübre, ilaç ve ekipman satışı, 19 süt alımı, 8 seracılık, 6 hayvancılık ve 1 adet orman ürünleri üretimi şeklinde yanıt alınmıştır. Bu faaliyetler için önem derecesi hususunda hane halkı net bir sıralama yapamazken sulama için 20 adet “en önemli” seçeneği işaretlenerek sulamanın kendileri için önemini yüksek olduğunu ortaya koymuşlardır.

Kooperatifin ve köyün en önemli geçim kaynağının sorulduğu 19. soruya 37 hane halkı (%82,2) “Tarımsal ve Hayvansal Üretim cevabını verirken, 8 hane halkı (%17,8) “Ormancılık, Tarım ve Hayvancılık Faaliyetleri” cevabını vermiştir. Orman köyü olarak nitelendirilen yerleşim alanlarında ormancılık faaliyetlerinin orman köylüsünün geçimini sağlaması konusunda yetersiz olduğu görülmektedir.

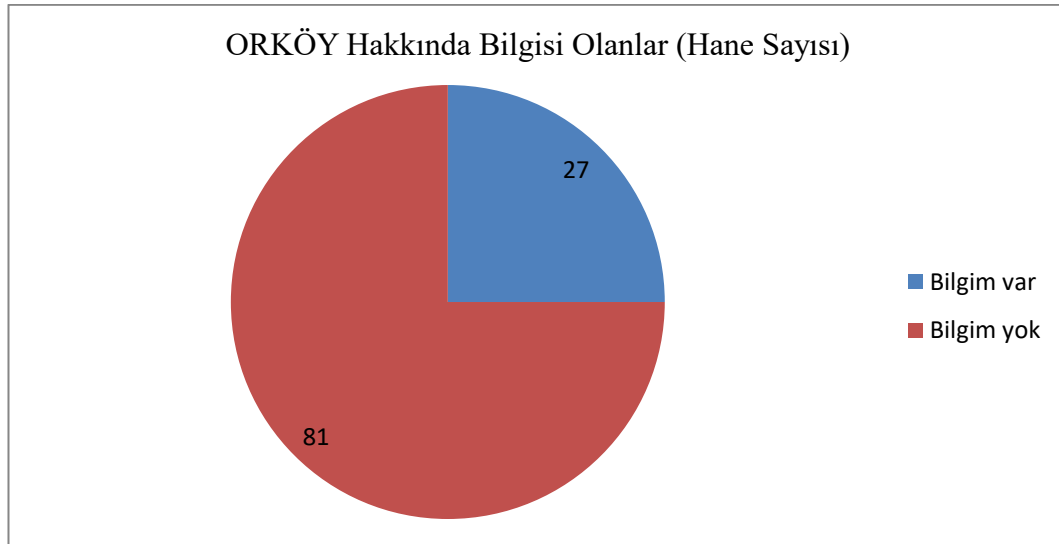
Kooperatiflerin sorunları hakkında sorulan 20. soruyu hane halkının, bilgi eksikliği nedeni ile yanıtlamakta zorlandıkları görülmüş ve bu soru değerlendirme dışı bırakılmıştır. Ancak katılımcıların bu konuda bilgi eksikliğinin olması kooperatifler konusunda eğitim ihtiyacı olduğu ve en önemli sorunun eğitim olduğu izlenimini doğurmuştur.

Köyünde kooperatif olduğunu belirten 46 hane halkına hangi kooperatife üye olduğu sorulmuştur. 11 hane halkı (%23,9) herhangi bir kooperatife üye olmadığını belirtirken 12 hane halkı (%26,1) sulama kooperatifine, 8 hane halkı (%17,4) Tarım Kredi Kooperatifine, 3 hane halkı (%6,5) Tarımsal Kalkınma Kooperatifine ve 12 hane halkı (%26,1) birden fazla kooperatife üye olduğunu belirtmiştir (Şekil 4.15).

Şekil 4.15. Kooperatife üye olma durumu

Orman köylüsünün ORKÖY hakkında bilgisinin sorulduğu 22. Soruya 81 hane halkı (%75) “Hayır” cevabını vermiştir (Şekil 4.16). ORKÖY hakkında bilgisi olduğunu söyleyen hane halkı sayısı ise 27 kişi (%25) olmuştur. Orman köylüsü yararına faaliyet gösteren ORKÖY hakkında bilgim yok diyenlerin %75 gibi yüksek oranda olması sorgulanması ve çözüm aranması gereken bir husustur.

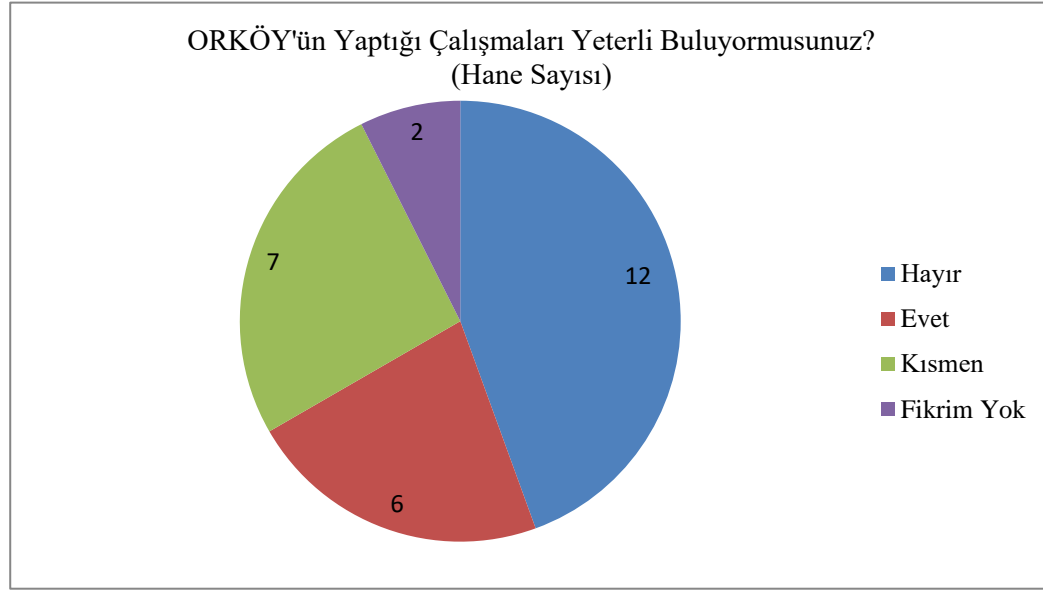

Şekil 4.16. ORKÖY'ün tanınırlığı

ORKÖY hakkında bilgisi olduğunu ifade eden 27 hane halkına “ORKÖY’ ün yaptığı çalışmaları yeterli buluyor musunuz?” sorusu yöneltildi. 6 hane halkı (%22,2) ORKÖY’ ün yaptığı çalışmalardan memnun olduğunu belirtmiştir. 7 hane halkı (%25,9) çalışmaları kısmen yeterli bulurken, 2 hane halkı (%7,4) fikir beyan edememiş, 12 hane halkı (%44,4) ise ORKÖY’ ün faaliyetlerinin yetersiz olduğunu ifade etmiştir (Şekil

4.17). Memnuniyet oranının (%22,2) düşük olduğu görülmektedir ve ORKÖY' ün bu konuda eksikliklerini belirleyecek çalışmalar yapması gerekmektedir.

Şekil 4.17. ORKÖY'ün çalışmalarından memnuniyet durumu.

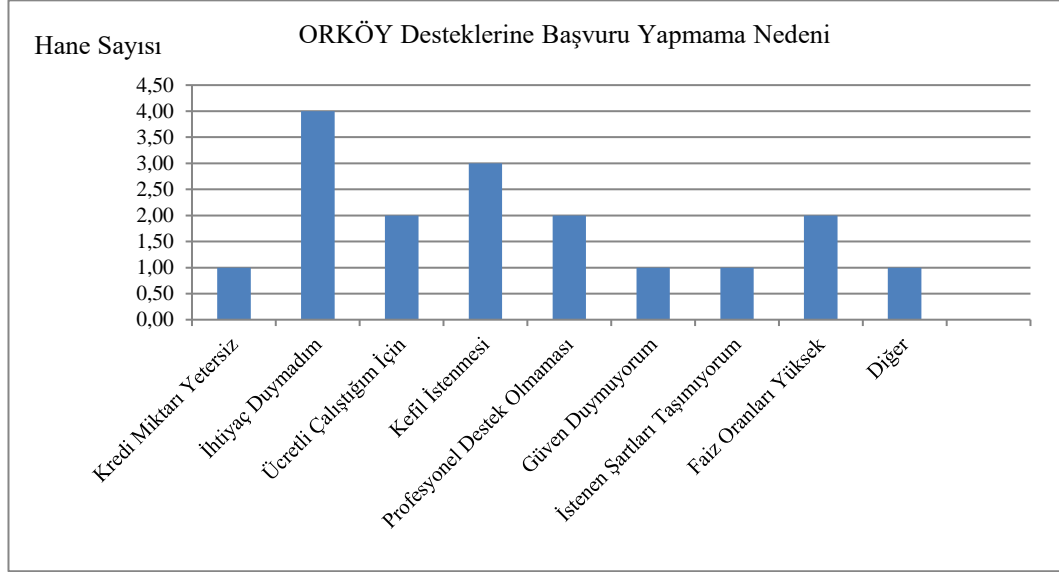
Hane halkına 24. Soruda “ORKÖY destekleri için başvuru yaptınız mı?” sorusu yöneltilmiştir. 27 hane halkından 11 tanesi (%40,7) “Evet” cevabını verirken, 16 hane halkı (%59,3) destek başvurusunda bulunmadığını beyan etmiştir.

ORKÖY kredisine başvuru yapan 11 hane halkından 10 tanesi kredi sürecinde sorun yaşamadığını belirtirken, 1 hane halkı kredi miktarının yetersiz olduğu ve istediği projenin onaylanmadığı konularında sorun yaşadığını ifade etmiştir.

ORKÖY kredisi kullanan 11 hane halkından 4 tanesi (%36,4) hayvancılık, 5 tanesi (%45,4) seracılık, bağcılık, meyvecilik projelerine, 2 hane halkı (%18,2) ise günısı projesine başvurduğunu belirtmiştir. 1975 yılından 2020 yılına kadar farklı tarihlerde yapılan bu 11 başvurudan 10 tanesi ORKÖY tarafından kabul edilerek kredilendirilirken, 1 başvuru kabul edilmemiş. Kabul edilmeme nedeni ise başvuru yapanın aynı zamanda esnaf olması olarak belirtilmiştir. Verilen kredi miktarları projeye göre farklılık göstermektedir. Örneğin günısı projesine başvuran biri için sene başında hesaplanan günısı kurulum maliyeti üzerinden bedel ödenmekte, sera için sene başında belirlenen bir dönüm sera maliyeti üzerinden kredi verilmekte veya hayvancılık kredisinde yine sene başında projede belirlenen hayvan bedeli üzerinden kredi tahsisi yapılmaktadır. ORKÖY kredisi kullanan hane halkından 2020 yılı için maksimum alınan kredi tutarının 37.000 TL olduğu belirlenmiştir. Bu kredilerde projeye göre değişen oranlarda hibe uygulanmaktadır.

ORKÖY'den bilgisi olduğu halde desteklemelere başvuru yapmayan 16 hane halkına başvuru yapmama nedeninin sorulduğu 27. soruya 14 hane halkı yanıt vermiştir.

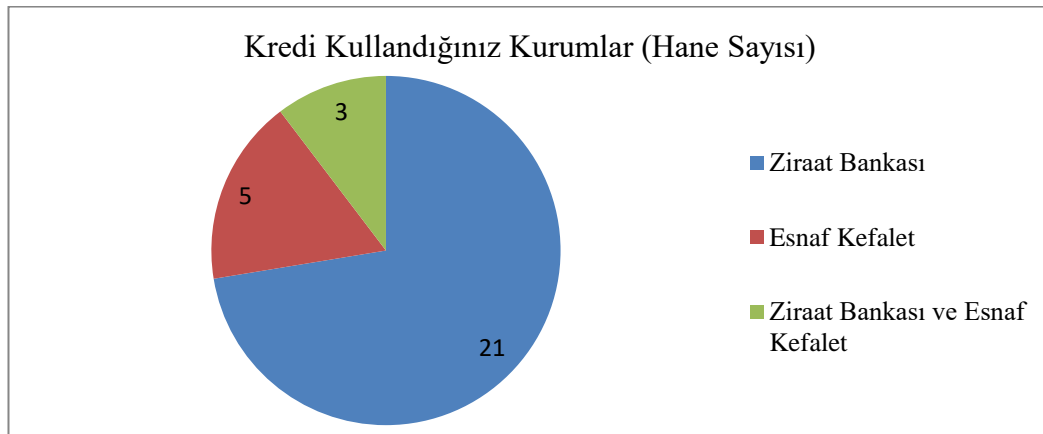
Birden fazla seçenek işaretlenebilen soruda hane halkından 4 tanesi “ihtiyaç duymadım” derken, 2 hane halkı özel veya kamu sektöründe ücretli çalıştığı için başvuru yapmadığını ifade etmiştir. (Şekil 4.18).

Şekil 4.18. ORKÖY desteklerine başvurmama nedeni

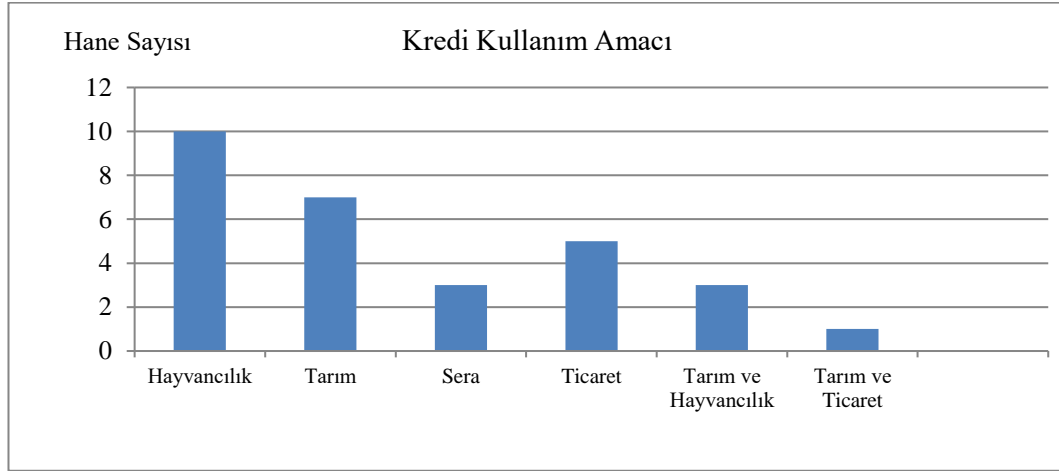
“ORKÖY dışında bir kurumdan iş kurmak veya işinizi büyütmek için kredi kullandınız mı?” sorusuna 107 hane halkı cevap vermiştir. Cevap verenlerin %27,1’i (29 kişi) başka bir kurumdan kredi kullandığını belirtirken, %72,9 (78 kişi) oranında hayır cevabını vermiştir.

ORKÖY dışında başka bir kurumdan kredi kullandıkları sorusuna 21 hane halkı (%72,4) Ziraat Bankası, 5 hane halkı (%17,2) Esnaf Kefalet Sandığı, 3 hane halkı (%10,3) ise her iki kurumdan da kredi kullandığını belirtmiştir (Şekil 4.19). Kredi kullanım tarihi 1980 yılından başlayarak 2022 tarihine kadar kullanılan krediler farklı iş kolları için kullanılmıştır.

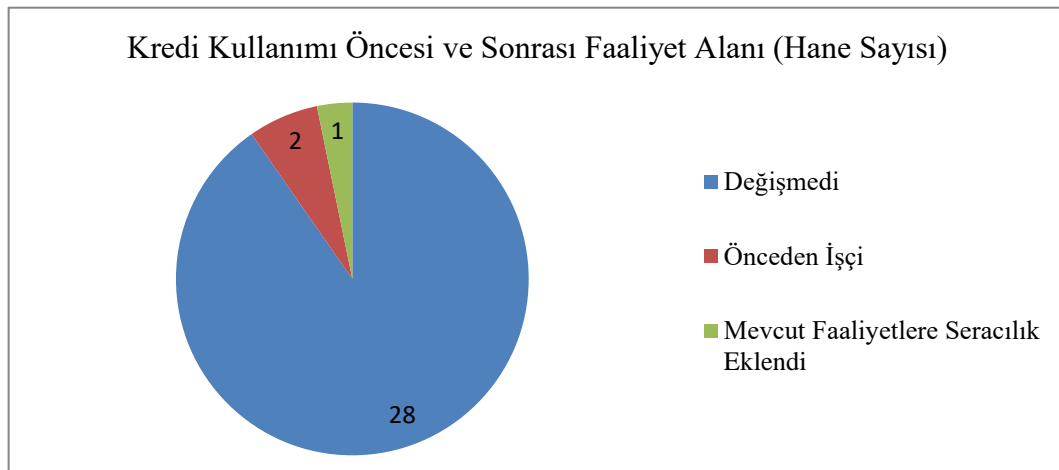
Şekil 4.19. Kredi kullanılan kurumlar

ORKÖY dışındaki kurumlardan kredi kullandığını belirten 29 hane halkından 10 tanesi (%34,5) krediyi hayvancılık için kullandığını, 7 tanesi (%24,1) tarım faaliyeti için kullandığını, 3 tanesi (%10,3) seracılık için, 5 hane halkı (%17,2) ise ticaret yapmak için kullandığını ifade etmiştir. Diğer 4 hane halkı birden fazla kredi kullandığını, bunlardan 3 tanesi (%10,3) krediyi tarım ve hayvancılık için, 1 kişi (%3,4) ise tarım ve ticaret için kullandığını belirtmiştir (Şekil 4.20).

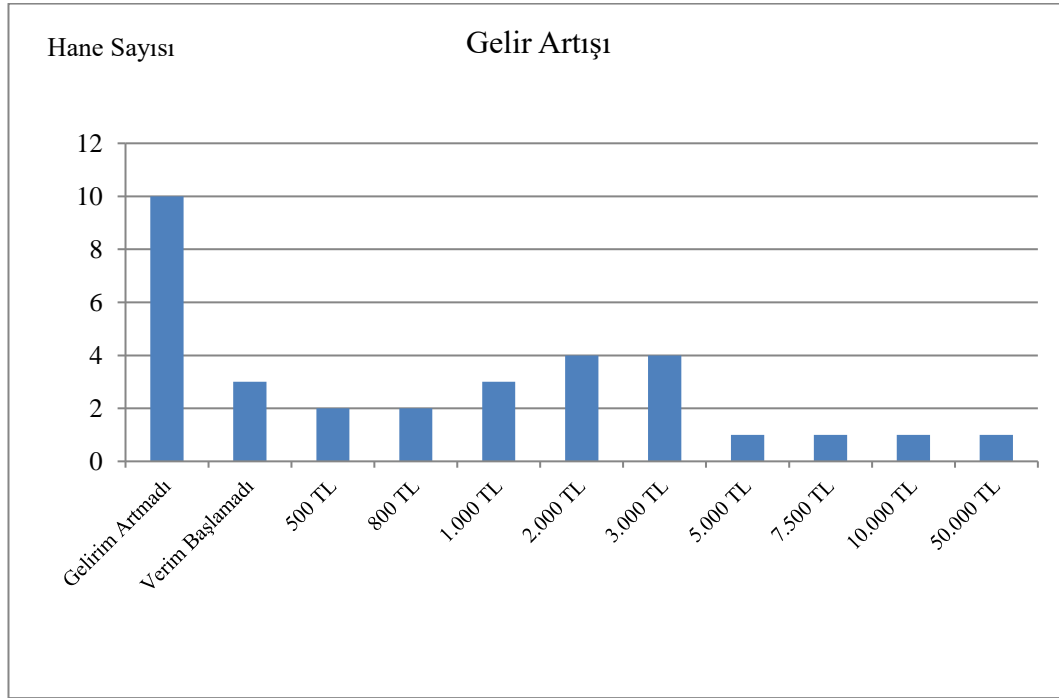
Şekil 4.20. Kredi kullanım amacı

ORKÖY ve diğer kurumlardan kredi kullanan hane halkı kredi sonrası faaliyet alanında değişme olup olmadığı sorulmuştur. Yanıt veren 31 hane halkının 28 tanesi (%90,3) faaliyet alanında değişme olmadığını, krediyi mevcut faaliyetini geliştirmek için kullandığını ifade etmiştir. 2 hane halkı (%6,5) kredi öncesi işçi olarak hayatını idame ettirirken kredi sonrası kendi işini yaptığını ve 1 hane halkı (%3,2) kredi ile mevcut faaliyetine seracılık faaliyetini eklediğini ifade etmiştir (Şekil 4.21).

Şekil 4.21. Kredi kullanımının faaliyet alanına etkisi

ORKÖY ve diğer kurumlardan alınan kredilerin hane gelirine etkisini belirlemeyi amaçladığımız 30. soruya 32 hane halkı yanıt vermiştir. Hane halkından 10 tanesi (%31,3) kredi kullanımının gelirinde bir artış sağlamadığını, 3 hane halkı (%9,4) yatırımının henüz verim aşamasına geçmediğini ve verim başladıktan sonra gelirinde artış olmasını beklediğini, 19 hane halkı (%59,3) ise kredi kullanımını sonrasında gelirinde artış meydana geldiğini ifade etmiştir. Gelir artış miktarları Şekil 4.22’ de verilmiştir.

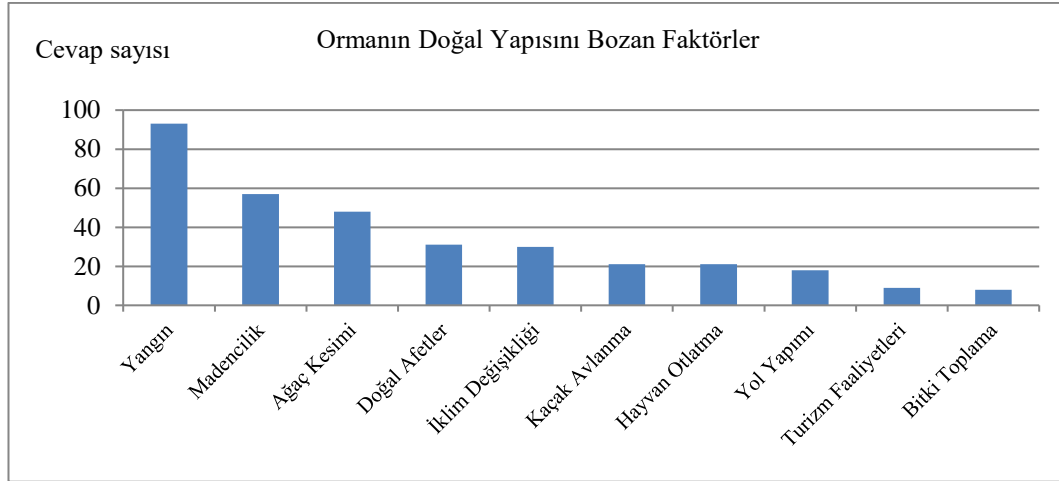

Şekil 4.22. Kredi sonrası gelir artışı

4.6. Çevre İlişkisi

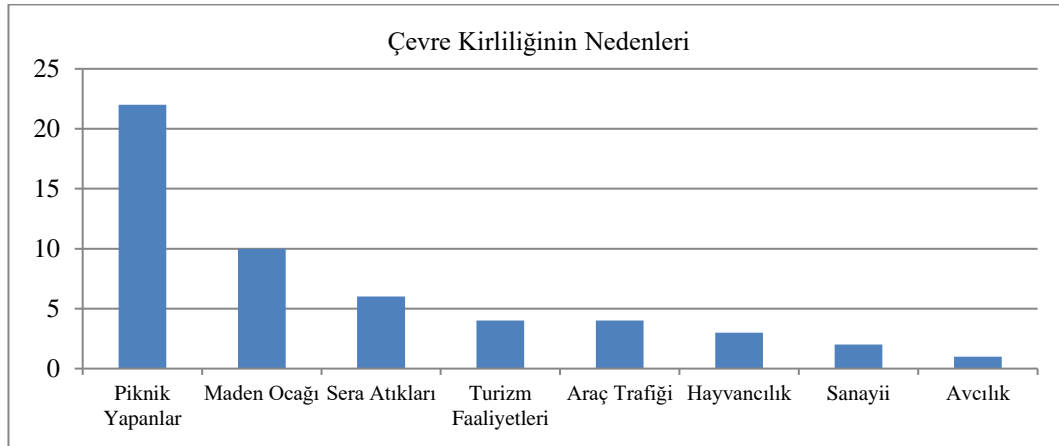
Anketin bu bölümünde orman köylüsünün çevreyle olan ilişkisini, çevreye bakış açısını ortaya koymak ve çevre sorunlarına karşı duyarlılıklarını açıklamak hedeflenmiştir.

Orman doğal yapısını bozan faktörlerin neler olduğunu sorduğumuz 31. soru çoklu cevap verilebilir şıklardan oluşmaktadır. Bu soruya 93 yanıtla orman yangını birinci sırada ormanın doğal yapısı için tehlikeli görülürken, ikinci sırada 57 evetle madencilik, üçüncü sırada 48 evetle ağaç kesimi gelmektedir. Şekil 4.23’de seçenekler ve seçimler verilmiştir.

Şekil 4.23. Ormanın doğal yapısını bozan faktörler

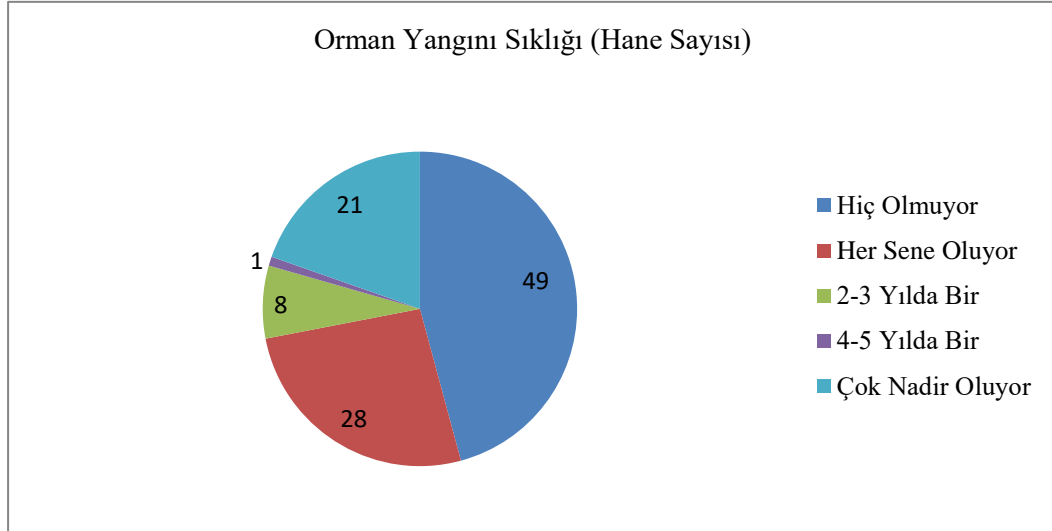
Hane halkından 28 tanesi köyün ve köyün bulunduğu ormanlık alanda çevre kirliliği olduğunu ifade ederken 79 hane halkı çevre kirliliği olmadığını ifade etmiştir. Çevre kirliliği görüldüğünü ifade eden 28 hane halkı “çevre kirliliğinin nedenleri nedir?” diye sorulmuş ve çoklu cevap verebildikleri soruya verilen yanıtlar Şekil 4.24’de verilmiştir. Çizelgede görüleceği üzere çevre kirliliğinin nedeni olarak en fazla “piknik yapanlar” görülürken ikinci sırada “maden ocağı” ve bunu “sera atıkları” takip etmektedir.

Şekil 4.24. Çevre kirliliğinin nedenleri

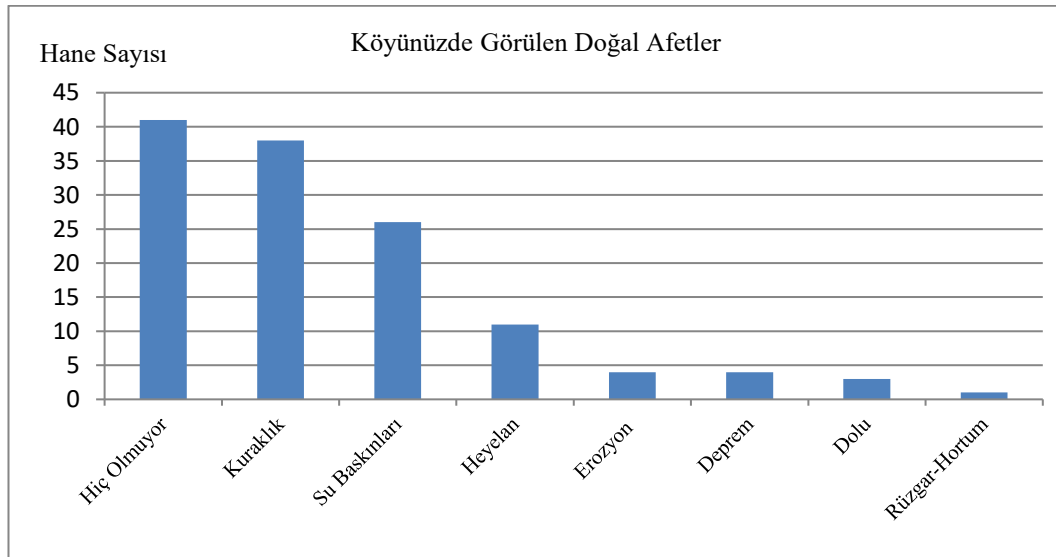
Çevre kirliliğinin orman ürünleri üzerindeki etkisini ortaya koyabilmek için hane halkına çevre kirliliğinden önce ve sonra ormandan elde ettikleri ürünler ve miktarlarının sorulduğu 34. Soruya sadece 1 hane halkı yanıt vermiştir. Orman köylüsünün ormandan yeterince faydalanamadığını belirttiği önceki bölümlerde değerlendirildiğinde olağan olduğunu düşündüren bu durum karşısında yeterli veri elde edilememiş olması nedeni ile bu soru değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Orman yangını ile ilgili soruya hane halkından 49 tanesi (%45,8) köylerinde hiç orman yangını olmadığını, 28 hane halkı (%25,5) ise her sene yangın olduğunu ifade etmiştir. 8 hane halkı (%7,5) 2-3 yılda bir, 1 hane halkı (%0,9) 4-5 yılda bir, 21 hane halkı (%19,6) ise çok nadir olarak orman yangını meydana geldiğini ifade etmiştir (Şekil 4.25).

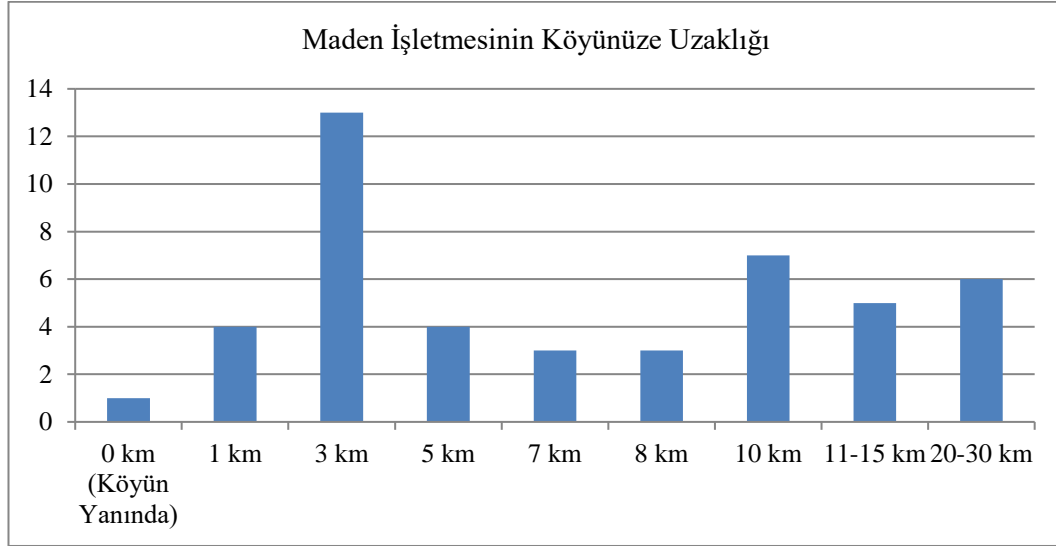
Şekil 4.25. Köyünüzde ne sıklıkta orman yangını oluyor?

Hane halkına “köyünüzde orman yangını dışında doğal afet oluyor mu?” diye soruldu. 108 geçerli cevabın olduğu soruya 41 hane halkı olmuyor yanıtını vermişlerdir. Çoklu cevap verilebilen soruda 38 yanıt ile kuraklık birinci sırada gelirken, 26 yanıt ile su baskını ikinci sırada gelmiştir (Şekil 4.26).

Şekil 4.26. Köyünüzde orman yangını dışında doğal afetler

“Köyünüzün yakınında maden işletmesi var mı?” sorusuna hane halkından 47 tanesi (%43,5) evet cevabını vermiştir. Bu 47 hane halkına maden işletmesinin köye mesafesi sorulduğunda 1 hane halkı mesafe tahmini yapamazken 22 hane halkı 5 km ve daha yakın mesafede olduğunu, 13 katılımcı 6 ile 10 km arasında olduğunu, 5 hane halkı 12-15 km mesafede, 6 hane halkı 20 ile 30 km mesafede olduğunu ifade etmişlerdir (Şekil 4.27).

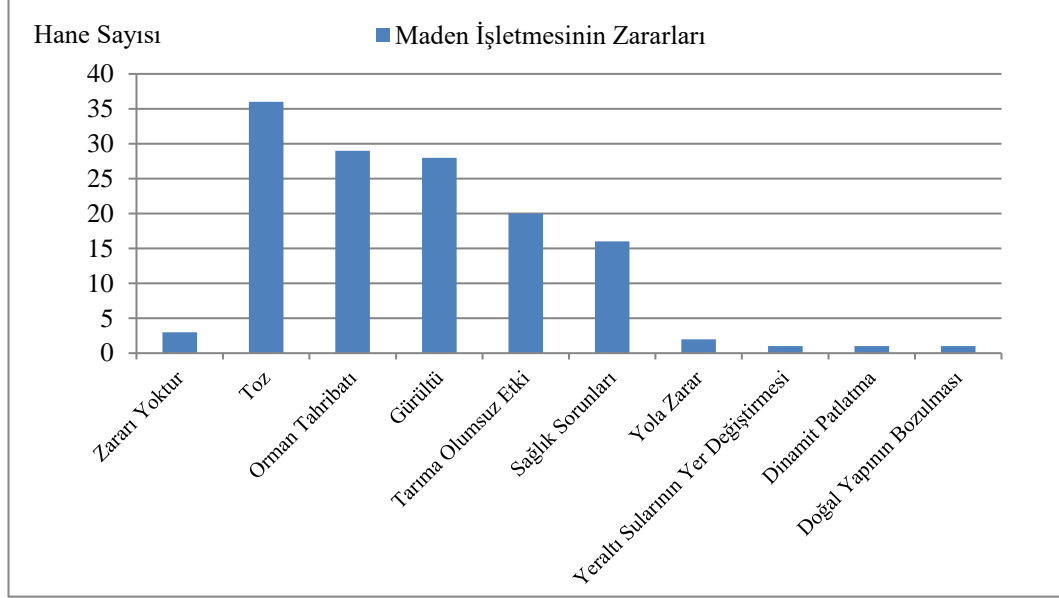

Şekil 4.27. Maden işletmesinin köye mesafesi

Maden işletmelerinin orman köylerine yararına ilişkin 42 hane halkı cevap vermiş ve bunlardan 36 tanesi maden işletmesinin köye yararı olmadığını ifade ederken 6 hane halkı ise istihdam sağladığını başka bir faydası olmadığını belirtmiştir.

Maden ocaklarının zararları hakkında birçok araştırma yapılmıştır. Maden çıkarılması esnasında ortaya mineral atıklar ortaya çıkmakta, bu atıklar havaya ve suya karışmaktadır. Ortaya çıkan mineral atıklar insanlar için solunum yolu ile alınarak sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Bitkiler üzerine çökerek solunumunu olumsuz etkilemektedir. Havaya karışan ağır metaller yağmur ile yeryüzüne inerek bitkilerin yaprak, kök ve gövdesinde birikmektedir. Baklagillerde azot üretimini olumsuz etkilemektedir. Hayvanlar üzerinde insanlarda olduğu gibi olumsuz etkileri bulunmaktadır. Açık maden ocaklarında maden çıkarılmasından sonra geri de kalan çukurlar yer altı suyunun akış hızına ve suyun kalitesine etki eder. Açık maden ocaklarında oluşan bu toz imisyonları atmosfere sonrasında yağmurla yeryüzüne inmektedir ve içme suyu kaynaklarına karışarak içme suyu kalitesini düşürmektedirler (Çelik 2018). Uzun ve Bollukçu (2009), çalışmasında maden ocaklarının yerleşim alanlarına yakın olmasının alanda meydana gelen tahribatın yoğun algılanmasına, alandaki yüksek eğimli şevler, kazı çukurları ve pasa döküm sahalarının yeşil dokuyu ve estetiği bozduğunu belirtmektedir. Ayrıca orman örtüsünün zarar görmesi nedeni ile flora ve fauna kaybı olduğunu, verimli üst toprağın zarar gördüğünü, toz, gürültü ve patlamalar nedeniyle insanların olumsuz yönde etkilendiğini ve bütün bunların yanı sıra ırmak ve yeraltı sularının da olumsuz etkilendiğini ifade etmektedir.

Maden işletmesinin zararları için birden fazla cevap verilebilen 39. soruya “olumsuz etkisi yoktur” yanıtı sadece 3 adet verilmiştir. 41 hane halkının yanıt verdiği soruda “toz oluyor” 36 evet ile en fazla şikâyet edilen konu olurken “ orman tahrip ediliyor” seçeneği 29 evet ile ikinci sırada, “gürültü” 28 evetle üçüncü sırada yer almıştır. Diğer seçenekler ve verilen cevaplar Şekil 4.28’de verilmiştir.

Şekil 4.28. Maden işletmesinin zararları

5. SONUÇLAR

Bu çalışmada Antalya ilinde orman köylülerinin sosyo-ekonomik durumlarını ve orman köylüsünün ormandan yararlanma düzeyini ölçmek, devlet desteklerinin orman kaynakları üzerindeki baskıyı azaltmada etkisini ve köylü çevre ilişkilerini belirlemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda orman köylüleri ile yüz yüze anket çalışması gerçekleştirilmiş, benzer çalışmalar incelenmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Orman köylülerinin gelir kaynakları arasında emekli maaşı en önemli kalem olarak görülmektedir. Katılımcıların %43,1'inin (47 kişi) emekli olduğu, %29,4'ünün (32 kişi) emekli maaşı ile geçinemediği ve tarım, hayvancılık, ormancılık gibi işlerle ek gelir sağladığı görülmektedir. Yine katılımcıların %10,1 (11 kişi) oranında birden fazla sektörde faaliyet gösterdiği belirlenmiştir. Ormandan elde edilen gelirin yok denecek düzeyde olduğu görülmektedir. Yeşildağ (2011), Bolu Orman Bölge Müdürlüğü alanında yaptığı çalışmada benzer sonuçlar elde etmiştir. Söz konusu çalışmaya göre ormancılık faaliyetlerinden elde edilen gelirin düşük olduğu, asıl gelir kaynaklarının tarım ve hayvancılık olduğu, orman işlerinde yeter gelir sağlanarak köyden kente göçün önlenilebileceği tespitinde bulunmuştur.

Türkiye'de köylerde yaşayan nüfusun kente göç etmesini önlemek ve kentten köye geri dönüş sağlayabilmek için çeşitli projeler denenmiş, beklenen sonuçlar henüz alınamamış olmakla birlikte, sürekli yeni arayışlar ve yeni projelerle süreç devam etmektedir. Kente yerleşmiş ve burada kendisine yeni bir hayat kurmuş olan insanların kurmuş oldukları düzeni bozarak köye geri dönmesi kolaylıkla verilecek bir karar değildir. Chigbu (2012), Almanya'da "Köy Yenileme" adı altında 1970'li yıllardan sonra uygulanan projede, kırsal bölgelerde sanayi tesisleri inşa edildiği, hizmet ve ticaret sektöründe istihdam sağlanarak kırsal nüfusun yaşadığı yerden uzaklaşmadan tarım, sanayi ve hizmet sektöründe faaliyet gösterdiğini ifade etmektedir (Atmış 2020). Ancak Almanya bu projesini kente göç edenleri geri döndürmek için değil, erken dönemde göçü durdurmak için yapmış ve başarılı olmuştur. Türkiye bu konuda tedbir almakta nispeten gecikmiş olmakla birlikte günümüz ekonomik koşullarında şehirlerde yaşamak gittikçe güç bir hal almaktadır. Köylerde alt yapı olanaklarının iyileşmesi, şehir merkezlerine ulaşımın kolaylaşması, şehirde işsizliğin artması ve hayat pahalılığı köy yaşantısını tekrar cazip hale getirebilir. Anket sonuçlarına göre 57 aileden 111 kişi çeşitli nedenlerle Antalya şehir merkezine veya başka yerlere göç etmiştir. Bu yüksek göç oranına rağmen göç vermeyen ailelerin oranı %48,2 olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcılardan %4,6'sının (5 kişi) kirada oturduğu ve ortalama kiranın 510 TL. olduğu belirlenmiştir. Yaşam şartları şehre göre daha kolay olmasına rağmen insanlar köyden göç etmek durumunda kalmaktadırlar. Göç nedenleri arasında %50 ile ekonomik nedenler ön plana çıkmaktadır. Ortalama hane gelirinin 7.500 TL olduğu orman köylerinde milli gelirden alınan payın kişi başı milli gelir olan 9.586,6\$ (Dünya Bankası,2022)'in oldukça altında olduğu görülmektedir. Anket çalışmasının başladığı 09.12.2021 tarihinde dolar kuru 13.75 (TCMB 2021), son anketin yapıldığı 13.07.2022 tarihinde ise 17.41 (TCMB 2022) olarak tespit edilmiştir.

Bu çalışmada Antalya orman köylerinde orman kaynaklarından faydalanma düzeyinin çok düşük olduğu belirlenmiştir. Hane halklarının %81,9'u ormanlardan ekonomik bir fayda sağlamadığını ifade ederken ormanda yetişen ürünlerden faydalandığını belirten hane sayısı 4'de (%3,6) kalmıştır. Orman köylerinde iş sahaları

açılarak kente göç önlenebileceği gibi az miktarda da olsa geri göç sağlanabilir. Özmiş (2022)'nin, yaptığı çalışmadan elde ettiği bulguların önemli olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle keçilerin ormana zarar verdiği yönündeki düşüncenin aksine, keçiler sadece genç fidanlara zarar verebilmekte ancak yetişkin ağaçlara onarıcı tarım adı altında faydalı olmaktadır. Ormanda hayvan otlatmanın orman yangınlarına karşı etkili bir uygulama olduğu da yapılan çalışma ile ortaya konmuştur. Orman köylüsü için gelir getirecek, aynı zamanda üretim maliyetlerini düşürecek ve karlılığı arttırarak cazip iş imkânı ile yaşanan göçü azaltacağı değerlendirilmektedir. Orman köyleri için orman kaynaklarından faydalanma esasları üzerinde çalışma yapılmalı, tarım ve hayvancılık yönünden elverişli olan köylerde bu yönde desteklemeler yapılmalı, yeterli tarım alanı olmayan köylerde orman varlığına zarar vermeden orman köylüsüne gelir sağlayacak faaliyetlere ağırlık verilmelidir. Orman köylüsüne eğitim verilerek usulüne uygun ormandan bitki toplama, hayvan otlatma gibi hususlarda izin verilmelidir. Orman yangınları, iklim şartları ve insan faaliyetleri nedeni ile zarar gören ve yeniden ağaçlandırma çalışması yapılacak sahalarda ve gençleştirme çalışması yapılan orman alanlarında orman köylüsüne yaprakları, meyvesi, kök ve dalları ile ekonomik katkı sağlayacak bitki türlerine öncelik verilmelidir.

Antalya denizi, güneşi ve tarihi mekânları ile gözde bir turizm beldesi olmasının yanında sağlık turizmi ile de anılmaktadır. Özellikle Akdeniz Üniversitesi Hastanesi sağlık turizmi alanında ciddi çalışmalar yapmaktadır. Turizm sektöründeki talep nedeni ile sahil bandında birçok otel yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Turizm sektöründeki iş gücü ihtiyacı ve burada ormancılıktan daha kolay ve fazla gelir elde etme imkânı orman köylüsünün göç etme riskini artıran bir başka unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Önceki paragrafta bahse konu ormandan hayvan otlatmanın orman yangınlarına faydasının yanında buralarda oluşturulacak barınma alanları ile Antalya'da Yörük kültürünü tekrar canlandırarak kırsal turizmin alternatif gelir kaynağı olarak hem ülkeye hem de Antalya orman köylüsüne katkı yapacağı değerlendirilmektedir.

Antalya orman varlığının neredeyse yarıya yakını bozuk orman durumundadır (Çizelge 3.1). 6831 sayılı Orman Kanununun 18. Maddesinde “*bozuk orman alanlarında orman bitkisi fidanlıkları kurulmasına, mantar ve tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliğine, orman alanlarından üretilen odun dışı ürünlerin mamul ya da yarı mamul olarak işlenmesi amacıyla tesis kurulmasına Orman Genel Müdürlüğüne bedeli alınarak yirmi dokuz yıla kadar izin verilebilir*” denmektedir (T.C. Resmi Gazete, 08.09.1956, sayı: 9402). Orman köylüleri bu konuda bilgilendirilerek örgütlenmesi ve kanunun izin verdiği faaliyetleri yapması sağlanabilir. Bu şekilde bozuk orman alanları değerlendirilerek hem ülke ekonomisine katkı sağlanmış olur, hem de orman köylüsünü kalkındırarak refahını yükseltmede fayda sağlanacağı gibi erozyona bağlı toprak kaybının da önüne geçilmiş olur.

Bozuk ormanlarla ilgili OGM'nün yürüttüğü projeler bulunmaktadır. Orman Genel müdürlüğü 5.000 köye 5.000 orman projesi kapsamında bozuk orman alanlarında ağaçlandırma çalışmaları yaparken gelir getirici ceviz, badem ve fıstıkçami gibi türlerde de ağaçlandırma yapmaktadır. Bu projedeki amaç gelir sağlamak suretiyle orman köylüsünün ormanları sahiplenmesini sağlamak ve onları yerinde kalkındırmak olarak belirtilmiştir (OGM 2021b). Yine OGM bozuk orman alanlarında yabani zeytin (delice) ağaçlarının aşılansarak ekonomiye kazandırılması projesi kapsamında 1.500.000 aşılama

yapıldığını, bu ağaçların meyve vermeye başlamasıyla orman köylüsüne 300 milyon TL gelir sağlayacağını ifade etmiştir (OGM 2021c). OGM tarafından yürütülen bu projelerin sonuçları ağaçların verime başlamasından sonra değerlendirilebilecektir. Ancak projeler amacı doğrultusunda ilerlerse çok faydalı olacağı ve yaygınlaştırılması gerektiği düşünülmektedir.

Orman köyleri ve özellikle bozuk orman alanları iyi değerlendirilebilirse fırsata dönüşebilir. Bu alanlarda intansif tarım yapılmadığından dolayı topraklar kimyasal atıklara maruz kalmamıştır ve organik tarım açısından değerlendirilebilir. Organik tarım için önemli unsurlardan biri olan biyolojik çeşitlilik orman köylerinde pestisitlerin yoğun kullanılmaması nedeni ile hala devam etmektedir. Yerel tür ve çeşitlere öncelik verilerek yapılan tarım ürünleri üretiminin organik usullerle gerçekleştirilmesi orman köylüsünün gelirinde artış sağlayabilir. Ancak gerek organik ürün sertifikalandırma maliyeti gerekse ürünlerin nakliye ve pazarlanması konularında yerel yönetimlerin desteği sağlanmalıdır.

Orman köylerinde kooperatif üyeliğinde sulama kooperatifleri ilk sırada yer almaktadır. Tarım faaliyetleri için zorunlu olan sulama kooperatifi üyeliğinin fazla oluşu orman köylüsü için tarım gelirinin önemli olduğunu doğrular niteliktedir. Süt alımı yapan kooperatifler de süt sığırcılığı yapan işletmeler için önem arz etmektedir. Ancak kooperatiflerin kırsal kesimde daha etkin rol oynaması beklenir. Sadece süt alımı, sulama sırasının belirlenmesi, gübre ve yem satışı kooperatifler için yeterli bir faaliyet türü değildir. Dünyada başarılı kooperatif yapılanmaları incelenerek uygun modelleri Türkiye kooperatifçiliğine uyarlamak önem arz etmektedir. Danimarka'da kooperatifçiliğin gelişmesinde tarım nüfusunun bilinçlendirilmesi için kırsal kesimde Halk Okulları açılmıştır (Koroğlu 2003). Türkiye'de kooperatif yönetiminde yer almak için genel kurulda seçilmek yeterlidir, yöneticiler genellikle kooperatifçilik ve yönetim konularında eğitim almamışlardır (Pakdemirli 2019). Orman köylüsünün kooperatif konusunda bilgilendirilmesi, kooperatiflerin de pazarlama ve köylünün ürettiği ürünleri işleyecek katma değerli ürünlere dönüştürmesi gibi daha aktif rol üstlenmesi gerekmektedir.

ORKÖY hakkında orman köylüsünün %75 oranında bilgisinin olmadığını belirtmesi ORKÖY çalışmalarının yetersiz olduğunu göstermektedir. ORKÖY hakkında bilgisi olduğunu ifade eden 27 katılımcıdan (%25) 6 tanesi ORKÖY'ün yaptığı çalışmalardan memnun olduğunu belirtmişlerdir. Memnuniyet düzeyi ORKÖY'den haberdar olan katılımcılar arasında %22,2 olarak belirlenmiştir. ORKÖY kredisine başvuran 11 katılımcıdan 10 tanesinin başvurusu kabul edilmiş 1 tanesi esnaflık yaptığı gerekçesi ile reddedilmiştir. ORKÖY dışında başka kurumlardan iş kurmak ya da işini büyütmek için kredi kullanan 29 katılımcıdan 21 tanesi kredi kullandığı kurumun Ziraat Bankası olduğunu ifade etmiştir. Bunu Esnaf Kefalet Sandığı izlemektedir. Kullanılan krediler orman köylüsüne katkısı incelendiğinde kredi kullananların %31,3'ü gelirinde bir artış meydana gelmediğini belirtirken, %59,3'ü gelirinin arttığını, %9,4'ü ise yatırımının henüz verime dönmediğini, ama verim vermeye başladığında gelir artışı olacağını ifade etmiştir. ORKÖY ve diğer kurumlardan kredi kullanan katılımcıların gelirinin artması kredi kullanımlarının olumlu olduğu ancak özellikle ORKÖY'den haberi olmayanların oranının yüksek olması düşündürücüdür. Araştırma hipotezi Devlet desteklerinin ormana olan ihtiyacı azaltmada etkili olup olmadığı üzerinedir. Devlet destek ve kredileri sonrası hane gelirinde artış olduğu söylenebilir. Bu sonuca göre H₀

kabul edilir. Ancak ORKÖY'ün daha büyük kesime kendini tanıtmaması, kredi olanaklarını arttırması ve köylerdeki ihtiyaçları belirlemede daha etkin olması gerekmektedir. Bunun için ORKÖY teşkilat yapısı, personel sayısı ve bütçesinin arttırılması gerektiği görülmektedir.

Nitekim Daşdemir ve Yılmaz (2016)'ın, (Sürdürülebilir kırsal kalkınmada ORKÖY'ün rolü üzerine Samsun Orman İşletmesi Örneği) çalışmasından elde ettiği sonuçlar bu çalışmada elde edilen ORKÖY hakkında veriler ile örtüşmektedir. Daşdemir ve Yılmaz (2016), çalışmasında ORKÖY kredilerinin işsizliği önlemede yetersiz olduğu, orman köylerinde tarım ve hayvancılığın desteklenmesi, orman köylülerine yönelik bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerinin arttırılması, ORKÖY'ün eleman ve finansman yönünden takviye edilerek daha güçlü bir yapıya kavuşturulması halinde başarılı olabileceğini ifade etmiştir.

Yine Günşen (2012), yaptığı çalışmada göç nedenleri olarak köylerde eğitim ve sağlık gibi hizmetlerin yetersiz, gelirin düşük, ORKÖY desteklerinin yetersiz, kırsal sanayiinin gelişmemiş ve kişi başına düşen odun üretiminin az olmasını göstermiştir.

Önal (2010)'da yaptığı çalışma ile ORKÖY tarafından gerçekleştirilen sosyal nitelikli güneş enerjisi ile su ısıtma ve ekonomik nitelikli süt sığırcılığı kredisini ele almış, her iki projenin orman köylüsü olma memnuniyetini arttırdığı ancak, ulaştığı kişi sayısı ve kişi başına düşen miktarın yetersiz olduğu sonucuna varmıştır.

Orman köylüsünün çevre duyarlılığına da yer verilen çalışmada elde edilen bulgulara göre Antalya orman köylerinde çevre kirliliğinin olmadığını ifade edenlerin oranı %73,83 olmuştur. Çevre kirliliği olduğunu ifade eden katılımcılar ise çevre kirliliği nedenleri arasında ilk sırada piknik yapanları gösterirken bunu maden ocağı işletmeleri ve sera atıkları takip etmektedir. Ormanın doğal yapısını bozan faktörler arasında orman yangınları ilk sırada yer alırken bunu sırası ile madencilik, ağaç kesimi, doğal afetler ve iklim değişikliği takip etmektedir. Katılımcılardan 49 tanesi (%45,8) köylerinde hiç orman yangını olmadığını belirtmişlerdir. Bunun nasıl olduğu kendilerine sorulduğunda sözlü olarak duman gördüklerinde hemen koşup yangına dönüşmeden söndürdüklerini beyan etmişlerdir. Orman köylerindeki yangın dışındaki en büyük doğal afet ise kuraklık ve su baskını olarak belirtilmiştir.

Yine 47 katılımcı köyünün yakınında maden işletmesi olduğunu, sadece 6 katılımcı maden işletmelerinin köye istihdam yönünden faydası olduğunu belirtmiştir. Maden işletmesinin zararları hakkında ise toz en fazla şikâyet konusu olurken bunu sırası ile orman tahribatı, gürültü, tarıma olumsuz etkisi, sağlık sorunları takip etmektedir. Bir katılımcı ise dinamit patlatılması nedeni ile kafasına taş düşme tehlikesi yaşadığını, hayati tehlike atlattığını ifade etmiştir.

Genel olarak orman köylüsünün çevre duyarlılığının yüksek olduğu görülmüştür. Köylerinin çevresinde ormanlık alanda birçok yangını başlamadan söndürdükleri kendi ifadelerinden anlaşılmış ve yeterli bir eğitim ile orman köylüsünün orman kaynaklarından yeter gelir elde etmesi halinde ormanı daha fazla sahipleneceği ve koruyacağı düşünülmektedir. Özetle orman köylülerinin yerinde kalkandırılması, refahının arttırılması, orman kaynaklarının verimli kullanılması, orman köylüsü-çevre ilişkilerinin sağlıklı bir zemine oturtulması için;

- Orman köylerinde yaşam kalitesi yükseltmeli, okul, sağlık tesisleri, yol, toplu ulaşım gibi eksiklikler giderilerek köylüye konfor alanı sağlanmalıdır.
- Ormancılık gelirlerini arttırmak için çalışmalar yapılmalı, özellikle yenilenen orman alanlarında bölgenin iklim ve toprak şartlarına göre meyvesi, yaprağı, kökü ekonomik değere sahip olan ve orman köylüsünün istifade edeceği tür ve çeşitlere öncelik verilerek ağaçlandırma yapılmalıdır.
- Orman köyleri ve özellikle bozuk tarım alanları tarım ilaçları ile kirlenmemiş topraklar olup, organik tarım açısından değerlendirilebilir. Organik tarım ile köylünün kazancında artış sağlanabilir. Ancak nakliye, pazarlama ve sertifikasyon kuruluşuna ödenecek ücret konusunda yerel yönetimlerin desteği önemlidir. Orman köylüsünün bunu desteksiz yapabilmesinin kolay olmayacağı değerlendirilmektedir.
- Orman köylüsüne verilecek eğitimler ve denetimlerle orman varlığına zarar vermeden, bölgede bulunan endemik türleri koruyarak ormandan bitki toplama ve gençleştirme yapılan alanlar kapatılarak yetişkin orman alanlarında hayvan otlatma gibi faaliyetlere izin verilmelidir. Küçükbaş hayvan otlatmanın orman yangınına önlemede etkili sonuçlar verdiği göz ardı edilmemelidir.
- Orman köylüsünün ormanda hayvan otlatmasına izin verilmesi yanında barınma alanları planlanmalı, bu alanların Yörük kültürüne uygun olarak düzenlenmesi ile kırsal turizmin canlandırılmasını sağlayacak uygulamalar hayata geçirilmelidir.
- Antalya ormanlarının yarısı bozuk orman olarak nitelendirilmektedir. Orman köylüsüne yasal olarak bozuk ormandan faydalanma hakkı verilmiştir. Bu haklar konusunda orman köylüsü bilgilendirilmeli, bozuk ormanların ülke ekonomisine ve orman köylüsüne katkı sağlayacak kullanım alanları hakkında kapsamlı çalışma yapılmalıdır.
- ORKÖY teşkilat yapısı yeniden ele alınarak personel sayısı ve finansman bakımından güçlendirilmeli, daha fazla sayıda orman köylüsüne ulaşacak, kişi başına düşen destek miktarını arttıracak ve destek çeşitleri bir köyde bir proje olarak değil köyde yaşayanların ihtiyaçları doğrultusunda istediği projeye başvuru yapmasını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Kooperatiflerin gelişimi için bilgi sahibi, kooperatifçilik eğitimi almış yönetici ve ortaklara ihtiyaç vardır. Bu konuda eksikliği giderebilmek için Üniversite, belediye, bakanlık işbirliği ile eğitim programları düzenlenmeli, kooperatiflerde yönetim ve denetim mekanizmalarında yer alabilmek için eğitim alma şartı getirilmelidir.
- Antalya orman köylüsünün çevre hassasiyetinin yüksek olduğu, orman yangınlarına karşı duyarlı oldukları görülmüştür. Birçok yangın tehlikesini duman görüldüğünde müdahale ederek yangına dönüşmeden bertaraf ettikleri bilgisinden hareketle orman kaynaklarından yeter gelir elde eden ve

ormanla bütünleşen köylünün orman yangınlarına karşı daha dikkatli olacağı değerlendirilmektedir. Bu bakımdan da orman köylüsünü gelir getirici faaliyetlerle desteklemekteki amaç ormana olan ihtiyacını azaltmak değil, ormana zarar vermeden ihtiyacını karşılayacak şekilde köylü-orman ilişkisini güçlendirmek olmalıdır. Zira orman köylüsü doğru bir şekilde konumlandırıldığında orman varlığının korunması için garantör durumda olacağı değerlendirilmektedir. Antalya'da meydana gelen orman yangınlarında yangın mücadele ekiplerinin yetişemediği yerlerde orman köylüsünün büyük bir özveriyle yangınla mücadele ettiğini, yangın mücadele ekiplerine yeni yangınlarda hemen haber vererek onları yönlendirdiğini anket yapılan hane halkları ifade ettiği gibi basına yansıyan haber ve görüntülerle de ortaya konmuştur.

- Orman köylerinde öne çıkan doğal afetler kuraklık ve su baskını şeklinde olup köylünün zarar görmemesi için gereken tedbirler alınmalıdır.
- Orman köylerinde maden ocakları memnuniyetsizlik yaratmaktadır. Hava kirliliği, tarıma olumsuz etkisi, gürültü gibi olumsuz etkilerinin yanında kontrolsüz dinamit patlatma sonucu etrafa saçılan taş ve kaya parçaları nedeni ile insan hayatı tehlikeye girmektedir. Maden işletmelerinin yerleşim yerlerine mesafeleri köylüleri olumsuz etkilerinden koruyacak uzaklıkta olmalıdır.

6. KAYNAKLAR

- Antalya Haritası: Antalya İli Haritası. <https://s.milimaj.com/others/image/harita/antalya-ili-haritasi.png> [Son erişim tarihi: 08.11.2021].
- Antalya Orman Bölge Müdürlüğü, 2022: Antalya Orman Varlığı <https://antalyaobm.ogm.gov.tr/Sayfalar/Ormanlarımız/OrmanVarligi.aspx> [Son erişim tarihi: 10.08.2022].
- Antalya ORKÖY, 2022: Orman ve Köy İlişkileri Şube Müdürlüğü Görev ve Yetkileri. <https://antalyaobm.ogm.gov.tr/Sayfalar/%c5%9eUBE%20M%c3%9cD%c3%9cRL%c3%9cKLERi/ORK%c3%96Y-%c5%9eM.aspx> [Son erişim tarihi: 17.12.2022].
- Atalay, İ., Efe, R. ve Öztürk, M. 2014. Ecology and Classification of Forest in Turkey. *Procedia-Social and Behavioral Science*, 2014 (120): 788-805.
- Atmış, E. 2020. Orman Köyleriyle Orman Mahalleleri Arasındaki Sosyo-ekonomik Farklılaşmanın Yarattığı Fırsatlar. *Bartın Orman Fakültesi Dergisi*, 22 (3): 1004-1013.
- Ay, S. 2011. Orman Köylerinde Güneş Enerjisi Isıtma Sistemlerinin Kullanımının Hane halkı Yakacak Odun Tüketimi Üzerine Etkileri: Burdur-Bucak İlçesi Orman Köyleri Örneği. Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, Isparta, 121 s.
- Ayaz, H. 1998. Orman Sınırları Dışına Arazi Çıkarma Uygulamasının Yasal Boyutu ve Sosyo-ekonomik Nedenleri Üzerine Bir Araştırma (Ordu İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 120 s.
- Aydın, İ.Z. 2010. Ekoturizmin Türkiye Orman Köyleri Kalkınmaları Üzerindeki Sosyo-ekonomik Etkilerinin Ölçümü (Artvin-Camili Biyosfer Rezerv Alanı Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 147 s.
- Bulut, A. 2018. Orman Köylerindeki Sosyo-ekonomik Değişimin Orman Alanları Üzerine Olan Etkilerinin Belirlenmesi (Kastamonu İli Örneği). Doktora Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu, 137 s.
- Çağlar, Y. 2012. Türkiye Ormanlık Tarihi. ODTÜ Geliştirme Vakfı Yayıncılık ve İletişim A.Ş. Yayınları: 15723, Ders Kitabı, Ankara, 394 s.
- Çakmaklı, T. 2019. Bartın İlinde Odun Dışı Orman Ürünlerinin Sosyo-ekonomik Analizi. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın, 66 s.
- Çelik, A.A. 2018. Açık Maden Ocaklarındaki Toz İmisyonlarının Ekolojik Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi, Şanlıurfa, 61 s.
- Çiray, İ. 2021. Kütahya İli Merkez İlçe Orman Köylerinde ORKÖY Uygulama Projelerinin Sonuçlarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Karatekin Üniversitesi, Çankırı, 85 s.
- Daşdemir, İ. ve Yılmaz, A. 2016. ISEM2016 3.Uluslararası Çevre ve Ahlak Sempozyumu, ss. 307-317, 22-25 Ağustos, Saraybosna Üniversitesi, Bosna Hersek.
- Demir, E. 2015. Dikili Satış Uygulamalarına Yönelik Sosyo-ekonomik Çözümlemeler. Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, Isparta, 154 s.

- Dünya Bankası, 2022: The World Bank. <https://data.worldbank.org/country/TR?locale=tr> [Son erişim Tarihi: 07.11.2022].
- Günşen, H.B. 2012. Orman Köylülerinde İç Göçleri Etkileyen Faktörler (Bartın-Kastamonu Örneği). Doktora Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın, 187 s.
- İnce, Y. 2006. Orman Köylülerinin Orman Kaynaklarından Yararlanma Haklarının Ekonomik Boyutu(Isparta İli Orman Köylüleri Örneği). Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, Isparta, 68 s.
- Kaptan, S. 2018. Sosyo-ekonomik Durum Envanteri ve Orman Amenajman Planlarına Yansıtılması. Doktora Tezi, Bartın Üniversitesi, Bartın, 249 s.
- Kılıç, M. 2012. Orman Köylülerinin Ormancılık Etkinliklerine İlişkin Algı ve Beklentilerinin Belirlenmesi (Sivas Orman İşletme Müdürlüğü Örneği). Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, Isparta, 116 s.
- Kimmins, J.P. 2003. Forest Ecosystem Management: An Environmental Necessity, But Is It A Practical Reality Or Simply An Ecotopian Ideal?, https://www.fao.org/3/xii/ms18-e.htm#P10_151 [Son erişim tarihi: 14.08.2022].
- Kimmins, J.P, Welham, C. Seely, B. Meitner, M. Rempel, R. and Sullivan, T. 2005 Science in Forestry: Why does it sometimes disappoint or even fail us?, *Forestry Chronicle* , 81(5): 723-734. <https://pubs.cif-ifc.org/doi/pdf/10.5558/tfc81723-5> [Son erişim tarihi: 26.09.2022].
- Korkmaz, S. 2013. Orman Köylülerinde Kadının Toplumsal Yaşamdaki Rolü (Isparta Orman İşletme Şefliği). Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, Isparta, 104s.
- Köroğlu, S. 2003. Avrupa Birliğinde ve Türkiye’de Tarımsal Örgütlenme. AT Uzmanlık Tezi, T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Ankara, 170 s.
- Mencet, M.N. 2011. Serada Domates Üretiminin Karşılaştırmalı Ekolojik, Ekonomik ve Politika Analizi: Antalya Örneği. Doktora Tezi, AÜ, Antalya, 201 s.
- Nazik, S. 2017. Orman Kaynaklarının Yoksulluk Yönetimi ve Kırsal Kalkınma Üzerine Sosyo-ekonomik Etkileri. Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, 99 s.
- OGM, 2021a: Ormancılık İstatistikleri. <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/resmi-istatistikler> [Son erişim tarihi: 15.10.2021]
- OGM, 2021b: Gelir Getirici Türlerle Vatandaşımızı Destekliyoruz. <https://www.ogm.gov.tr/tr/haberler/gelir-getirici-turlerle-vatandaslarimizi-destekliyoruz> [Son erişim tarihi:19.01.2023].
- OGM, 2021c: Yabani Zeytin Ağaçları Ekonomiye Kazandırılıyor. <https://www.ogm.gov.tr/tr/haberler/yabani-zeytin-agaclari-ekonomiye-kazandiriliyor> [Son erişim tarihi: 19.01.2023].
- Önal, P. 2010. Orman Köylülerinde ORKÖY Tarafından Gerçekleştirilen Köy Kalkındırma Projelerinin Uygulama Sonuçlarının Araştırılması (Şile-İstanbul). Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul, 159 s.

- Özmiş, M. 2022. Ekosistem Hizmeti Oluşturan Kırsal Etkinliklere Yönelik Ödeme Eğiliminin Belirlenmesi: Orman Alanlarında Küçükbaş Hayvan Yetiştiriciliği Yapılarak Orman Yangını Riskinin Azaltılması Örneği. Doktora Tezi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Isparta, 204 s.
- ORKÖY, 2021: ORKÖY Tanıtım Kitapçığı 2021. <https://www.ogm.gov.tr/tr/e-kutuphane/kitaplik/yayinlar> [Son erişim tarihi:15.10.2021].
- Özsan, M. 2011. Beypazarı Orman Köylerinde Kırsal Kalkınma Araştırmaları. Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi, Kahramanmaraş, 141 s.
- Pakdemirli, B. 2019. Tarımsal Kooperatiflerin Dünya ve Türkiye’de Mevcut Durumunun Karşılaştırılması. Anadolu Ege Tarımsal Araştırma Enstitüsü Dergisi, 29(2): 177-187.
- Sarı, C. Koçak, İ. 2010. Dünden Bugüne Antalya. Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Birinci Cilt. Sayfa: 47
- SBB, 2019: T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı. On Birinci Kalkınma Planı (2019-2023). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2022/07/On_Birinci_Kalkinma_Plani-2019-2023.pdf [Son erişim tarihi 08.11.2022].
- Solmaz, E. 2007. Muğla Orman Köylerinin Kalkınmasına Yönelik Uygulanan Politikaların Yoksulluk Düzeyi ve Orman Kaynaklarının Kullanımına Etkisi-Muğla Örneği, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2007 (19): 76-95.
- Soydan, G. 2010. Adana İlinde Orman Köylerinin Kalkındırılmasına Yönelik Olarak Orkøy Kredileri Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana, 66 s.
- TCMB 2021: T.C. Merkez Bankası Kurları. <https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/202112/09122021.xml> [Son erişim tarihi: 11.10.2022].
- TCMB 2022: T.C. Merkez Bankası Kurları. <https://www.tcmb.gov.tr/kurlar/202207/13072022.xml> [Son erişim tarihi: 11.10.2022].
- T.C. Resmi Gazete, 08.09.1956, sayı: 9402. Orman Kanunu. Kanun Numarası: 6831.
- T.C. Resmi Gazete, 31.07.1997, sayı: 23066: Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik.
- TKDK, 2022: Orman Köyleri Listesi - TKDK <https://www.tkd.gov.tr/Content/File/BasvuruFiles/BasvuruPaketiHazirlamaDokumanlari/OrmanKoyleri/OrmanKoyleri.xls> [Son erişim tarihi:14.09.2022].
- Tolunay, A. ve Alkan, H. 2008. Orman Köylerinde Yanlış Arazi Kullanımı ve Önlenmesi: Türkiye'den Örnek Bir Vak'a. Ekoloji Dergisi, 17 (68): 1-10
- Tonyalı, S.A. 2019. Orman Köylülerinin Güneş Enerjili Su Isıtma Sistemlerini Kullanmasıyla Ortaya Çıkan Sosyo Ekonomik Durumun Değerlendirilmesi Gümüşhane Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane, 59 s.

- TÜİK, 2022: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Adrese-Dayali-Nufus-Kayit-Sistemi-Sonuclari-2021-45500> [Son erişim tarihi: 02.01.2023].
- Uzun, O. Ve Bollukçu, P. 2009. Bartın Merkez İlçe Sınırları İçinde Yer Alan Açık Ocak İşletmelerinin Peyzaj Onarımı – Biyolojik Onarım Açısından Değerlendirilmesi. Bartın Orman Fakültesi Dergisi 1. Ulusal Karadeniz Ormancılık Kongresi Bildiriler Kitabı,2009 (1):486-500
- Uzun, Ş. 2010. Bartın Orman İşletme Müdürlüğü Amasra Orman İşletme Şefliği Bünyesinde Orman-Halk-Ormancılık Etkileşimleri. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 110 s.
- Üçok, G. 2013. Türkiye’de Orman İşletmeleri Düzeyinde Sürdürülebilir Orman Yönetimi Sosyo-ekonomik Göstergelerine Ait Standartların Belirlenmesi: İzmir Orman Bölge Müdürlüğü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, SDÜ, 69 s.
- Yeşildağ, G. 2011. Orman Kaynakları Rehabilitasyon Çalışmalarının Kırsal Toplumlar Üzerine Etkileri: Bolu Orman Bölge Müdürlüğü Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, 115 s.
- Yetiş, Ş. 2017. Sosyal Devlet İlkesi Işığında Türkiye’de Orman Köylüsünün Durumu. Yüksek Lisans Tezi, Çankırı Karatekin Üniversitesi, Çankırı, 148 s.

7. EKLER**EK-1: Köy Bilgi Formu****KÖY BİLGİ FORMU****AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ ZİRAAT FAKÜLTESİ TARIM EKONOMİSİ**

Antalya İli Orman İçi Ve Bitişiği Köylerde Sosyo-ekonomik Yapının Orman Ve Çevre İlişkileri Açısından Değerlendirilmesi

İlçesi: ..... Köyü: ..... OİM: .....

İlçe Merkezine Uzaklığı: ..... Km. İl Merkezine Uzaklığı: ..... Km.

Köyün niteliği: Orman İçi Köy Orman Kenarı Köy

Yerleşim Şekli: Toplu Yerleşim Dağınık Yerleşim

Köy yolunun durumu: Toprak yol Stabilize Yol Asfalt yol

Köyün alt yapısı:

Elektrik Su Sabit telefon GSM Şebekesi

Kanalizasyon Doğalgaz İlköğretim Okulu Cami

Kahvehane Bakkal Köy Konağı Berber İnternet

Kooperatif Binası Diğer (.....)

Elektrik Hattı : Açık Yer altı

Tarım Alanı Dağılımı : Toplu Dağınık

Tarımsal Sulama Varlığı : Yeterli Yetersiz Yok

Tarımsal Sulama Kaynağı : Sondaj Baraj-Gölet
DSİ Açık Kanal DSİ Kapalı Boru Sistemi

Tarımsal Sulama Şekli : Salma Basınçlı

EK-2 Anket Formu**Anket No:****Anket Formu****Tez Konusu: Antalya ili orman içi ve kenarı köylerde sosyo-ekonomik yapının orman ve çevre ilişkileri açısından değerlendirilmesi**

Hipotez: Orman köylerinde sosyal ve ekonomik gelişmişlik arttıkça orman köylülerinin geçimini sağlamak için ormana olan bağımlılığı azalacak ve ormanları korumak daha kolay olacaktır.

Bu anket çalışmasında elde edilen veriler yüksek lisans tezi çalışmasında kullanılacak olup, Antalya ili orman köylerinde sosyo ekonomik yapının analizine ışık tutacaktır. Anketi doldururken sizi tanıtıcı (adınız, soyadınız gibi) bilgiler istenmemektedir. Soruları gönül rahatlığı ile cevaplayabilirsiniz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Anketör:**Anketin yapıldığı yer, tarih:****A- Demografik Bilgiler**

1. Hanenizde birlikte kaldığımız kişiler

Anne   BabaÇocuk 1   Çocuk 2   Çocuk 3   Çocuk 4

2. Kendiniz ve eşinizle ilgili genel bilgiler

Yakınlık	Yaş	Eğitim Durumu (Not 1'e göre doldurulacak)	Medeni Durumu	Sosyal Güvence Türü
Kendisi			☐ Evli ☐ Bekar ☐ Eşinden ayrılmış ☐ Eşini kaybetmiş	☐ SGK ☐ Tar.Sig. ☐ Özel Sig. ☐ Yok ☐ Diğer (.....)
Eşi				☐ SGK ☐ Tar.Sig. ☐ Özel Sig. ☐ Yok ☐ Diğer (.....)

Not 1: 1) Okur-yazar değilim, 2)Okur-yazar, 3)İlkokul, 4)Ortaokul, 5)Lise, 6)Yüksekokul, 7)Üniversite, 8)Yüksek lisans, 9)Doktora

3. Yılın kaç ayı köyde kalıyorsunuz?

.....Ay

4. Ailenizden köy dışına göç eden oldu mu?

Evet Hayır (Cevabınız Hayır ise 5. Soruya geçiniz)

4.a) Ailenizden köy dışına göç edenler kim? (.....)

4.b) Göç etme sebebi nedir?

Ekonomik nedenler Şehirde yaşama isteği Evlilik Sağlık

Ailevi (Çocuğun eğitimi vs.) İş değişikliği Diğer

(.....)

4.c) Nereye göç ettiler?

(.....)

5. Siz göç etmeyi düşünüyor musunuz?

Evet (Neden? .....)

Hayır

B- Ekonomik Bilgiler

6. Oturduğunuz ev kendinizin mi?

Evet (Emsal Bedeli: .....TL.)

Hayır (Yakınınıza ait ve kira ödemiyorsanız) Kira(Kira bedeli ..... TL.)

7. Temel geçim kaynağınız nedir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

Ormancılık Tarım Hayvancılık Ücretli Çalışma (Kamu)

Ücretli Çalışma (Özel Sektör) Emekli Maaşı Diğer

(.....)

8. Aylık hane geliriniz ortalama ne kadardır?

(..... TL.)

9. Gelirinizin faaliyet alanlarınıza göre oransal dağılımı nasıldır?

Ormancılık: % ... Tarım: %... Hayvancılık: %... Ücretli Çalışma (Kamu) %...

Ücretli Çalışma (Özel Sektör) %... Emekli Maaşı %... Diğer: % ...

10. Ormanların size sağladığı ekonomik fayda nedir?

Ekonomik Faydası Yok Yakacak temini Hammadde temini

Hayvan otlatma İstihdam Ormanda kendiliğinden yetişen ürünler

Arıcılık Diğer (.....)

11. Çevrenizdeki doğal kaynaklardan yeterince yararlanabildiğinizi düşünüyor musunuz?

Evet Hayır (Neden? .....)

Kısmen

12. Ailenizde orman işinde çalışan var mı?

Evet Hayır (Hayır ise C bölümüne geçiniz)

13. Ailenizde orman işinde çalışanların yaptığı işler nelerdir?

Kesim-budama Fidan dikimi Alan temizliği İstifleme

Kabuk soyma Yükleme Diğer (.....)

14. Orman işçiliği ve diğer ormancılık etkinlikleri aileniz için önemli bir gelir kaynağı mıdır?

Evet Hayır

15. Ormanlardan elde ettiğiniz ürünlerden yararlanma şekliniz nedir?

Ürün Adı	Kendi İhtiyacı (Kullanılan miktar Kg.)	Satmak İçin (Satış Tutarı TL.)
Yakacak odun		
Kereste ve yapı malzemesi		
Ot		
Hayvan besleme için yaprak		
Meyve (Belirtiniz)		
Mantar		
Avlanma (Belirtiniz)		
Tıbbi ve aromatik bitki (Belirtiniz)	Kekik:	Kekik:
	Reçine:	Reçine:
	Fıstık Çamı:	Fıstık Çamı:
	Adaçayı	Adaçayı
	Ihlamur	Ihlamur
Beslenme amaçlı bitki		
Kozalak		
Diğer (.....)		

C- ORKÖY ve Örgütlenme

16. Köyünüzde tarım kooperatifi var mı? (Cevabınız Hayır ise 22. Sorudan devam ediniz)

Evet Hayır

17. Köyünüzde kooperatif var ise hangileri?

Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sulama Kooperatifi

Tüketim Kooperatifi Tarım Kredi Kooperatifi Diğer(.....)

18. Kooperatifinizin faaliyet alanı nedir? (Birden fazla seçenek işaretlenebilir).

	Önem derecesi
Orman ürünleri üretimi ve değerlendirilmesi	
Ormancılık inşaat ve sanat yapılarının yapımı	
Ağaçlandırma	
Yöresel bitki ve meyve üretimi	
Yem, gübre, ilaç, ekipman satışı	
Diğer (seracılık, (hayvancılık vb.)	
Diğer	

19. Kooperatifin ve köyün en önemli geçim kaynağı nedir?

- ( ) Ormancılık Faaliyetleri
 ( ) Tarımsal ve Hayvansal üretim
 ( ) Ormancılık, tarım ve hayvancılık faaliyetleri
 ( ) Diğer

20. Sizce kooperatifin en önemli sorunu nedir? (En önemlisine 1 vererek önem sırasına göre sıralayınız)

	Önem derecesi
Finansman	
Eğitim	
Örgütlenme	
Kanunlar	
Birlikte hareket edememe	
.....	

21. Hangi kooperatife üyesiniz?

Kooperatif üyesi değilim   Tarımsal Kalkınma Koop.   Tarım Kredi Koop.

Sulama Kooperatifi   Tüketim Kooperatifi   Diğer (.....)

22. ORKÖY hakkında bilginiz var mı?

Evet   Hayır (Cevabınız Hayır ise 28. Sorudan devam ediniz.)

23. ORKÖY' ün orman köyleri için yaptığı çalışmaları yeterli buluyor musunuz?
Neden ?

Evet   Kısmen   Hayır   Fikrim Yok

Nedeni :

24. ORKÖY destekleri için başvuruda buldunuz mu? (Cevabınız hayır ise 27. sorudan devam ediniz)

Evet   Hayır

25. ORKÖY'den kredi alırken en çok karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Sorun yaşamadım   Faiz oranlarının yüksek olması

İstedğim projenin onaylanmaması   Kredinin zamanında verilmemesi

Verilen kredi miktarının yetersiz olması   Vadenin kısa olması

Kefil istenmesi   Diğer (.....)

26. Başvurduğunuz ORKÖY projeleri.

Başvurduğunuz Projeler	Tarih (Yıl)	Kabul Edilme Durumu	Kabul Edilmeme Nedeni	Aldığınız Destek Miktarı (TL.)
☐ Hayvancılık		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Fenni Arıcılık, kültür mantarı, tıbbi ve aromatik bitki yetiştiriciliği		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Ev hanımları için mikro kredi		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Seracılık, bağcılık, meyvecilik		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Dam örtülüğü		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Kat kalorifer		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Güneş enerji sis.		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Dış cephe mantolama		☐ Evet ☐ Hayır		
☐ Diğer (.....)		☐ Evet ☐ Hayır		

27. ORKÖY destekleri için başvuru yapmama nedeniniz nedir?

- Faiz oranlarının yüksek olması
- İstediğim projenin onaylanmaması   Kredinin zamanında verilmemesi
- Verilen kredi miktarının yetersiz olması   Vadenin kısa olması
- Kefil istenmesi   Profesyonel destek olmaması
- Diğer (.....)

28. ORKÖY dışında herhangi bir kurumdan (banka, kooperatif, bakanlık vs.) iş kurmak veya işinizi büyütmek için kredi kullandınız mı?

Evet (Kullandığınız kredi bilgilerini Çizelgede belirtiniz) Hayır (31. Soruya geçiniz)

Kurum adı	Tarih (Yıl)	Kredi Miktarı (TL.)	Kullanım Amacı

29. ORKÖY ya da diğer kurumlardan kredi kullandıktan sonra faaliyet alanınızda değişme oldu mu? Değişti ise önceki geçim kaynağınız ne idi?

Değişmedi Ormancılık Tarım Hayvancılık
Emekli maaşı Diğer (.....)

30. ORKÖY ya da diğer kurumlardan kredi kullandıktan sonra hane gelirinizde ortalama ne kadar artış oldu?

..... TL.

D- Çevre İlişkisi

31. Size göre ormanın doğal yapısını bozan faktörler nelerdir?

Yangın Ağaç kesimi Kaçak avlanma İzinsiz hayvan otlatma

Madencilik Turizm faaliyetleri Yol yapımı Bitki toplama

Doğal afetler (erozyon, sel vb.) İklim Değişikliği Diğer
 (.....)

32. Köyünüz ve köyünüzün bulunduğu ormanlık alanda çevre kirliliği görülüyor mu?

Evet Hayır (Cevabınız hayır ise 35. Sorudan devam ediniz)

33. Köyünüz çevresindeki ormanlık alanda çevre kirliliğinin nedeni nedir?

Piknik yapanlar Turizm faaliyetleri Araç trafiği

Hayvancılık Avcılık Sanayii Maden ocağı

Sera Atıkları Diğer (.....)

34. Çevre kirliliği nedeni ile azalan orman ürünleri nelerdir?

Ürün Adı	Çevre kirliliğinden önce elde ettiğiniz miktar (yıllık ortalama)	Çevre kirlenmesi sonrası elde ettiğiniz miktar (yıllık ortalama)
Yakacak odun		
Kereste ve yapı malzemesi		
Ot		
Hayvan besleme için yaprak		
Meyve (Belirtiniz)		
Mantar		
Avlanma (Belirtiniz)		
Tıbbi ve aromatik bitki (Belirtiniz)	Kekik:	Kekik:
	Reçine:	Reçine:
	Fıstık Çamı:	Fıstık Çamı:
	Ihlamur	Ihlamur
	Ada çayı	Ada çayı
Kozalak		
Diğer (.....)		

35. Köyünüzde orman yangını oluyor mu? Ne sıklıkta?

.....

36. Köyünüzde orman yangını dışında doğal afetler oluyor mu?

Hayır Su baskınları Erozyon Heyelan Kuraklık

Diğer (.....)

37. Köyünüzün yakınında maden işletmesi (Taş ocağı, mermer ocağı vb.) var mı?

Evet (Köye uzaklığı : .....)

Hayır (40. Soruya geçiniz)

38. Maden işletmesinin ailenize ve köyünüze yararı oluyor mu?

Hayır İstihdam sağlıyor Alışveriş yaparak köy bütçesine katkı sağlıyor

Diğer (.....)

39. Maden işletmesinin olumsuz etkileri nelerdir?

Olumsuz etkisi yoktur   Toz   Gürültü   Sağlık sorunları

Tarım faaliyetlerine olumsuz etki   Orman tahribatı

Diğer (.....)

40. Köyünüzün diğer yerleşim yerlerine göre öne çıkan özellikleri nelerdir?

- a) (.....)
- b) (.....)
- c) (.....)
- d) (.....)
- e) (.....)

41. Köyünüzün diğer yerleşim yerlerine göre geri planda kalmasına ve köyünüzün gelişimini doğrudan olumsuz yönde etkilemesine neden olabilecek unsurlar nelerdir?

- a) (.....)
- b) (.....)
- c) (.....)
- d) (.....)
- e) (.....)

EK-3: ORKÖY Personel Anket Formu

Tez Konusu: Antalya ili orman içi ve kenarı köylerde sosyo-ekonomik yapının orman ve çevre ilişkileri açısından değerlendirilmesi

Bu anket çalışmasında elde edilen veriler yüksek lisans tezi çalışmasında kullanılacak olup, Antalya ili orman köylerinde sosyo ekonomik yapının analizine ışık tutacaktır. Anketi doldururken sizi tanıtıcı (adınız, soyadınız gibi) bilgiler istenmemektedir. Soruları gönül rahatlığı ile cevaplayabilirsiniz. Katılımınız için teşekkür ederiz.

Soru 1. Antalya ORKÖY şube müdürlüğünde çalışan personel sayısı kaçtır? ORKÖY'ün teşkilat yapısı, personel sayısı orman köyleri için yapılan çalışmalara yeterli düzeyde midir? Eksikleri varsa nelerdir?

Soru 2. ORKÖY destekleri orman köylüsüne yeterince ulaşıyor mu? Hane başına destek miktarları ve toplam destekleme miktarı yeterli düzeyde midir? Yeterli değilse neler yapılabilir?

Soru 3. Orman köylülerinin orman kaynaklarından faydalanma düzeylerini yeterli buluyor musunuz? Orman köylüsünün ormandan gelir sağlayabilmesi için neler yapılabilir?

EK-4: Anket Yapılan Köyler ve Anket Sayıları**Çizelge 7.1. Anket Köyleri**

İşletme Müdürlüğü	Köy adı	Anket sayısı	OİK/OBK
Akseki İşl. Md.	Çaltılıçukur	1	OİK
Akseki İşl. Md.	Murtiçi	3	OİK
Akseki İşl. Md.	Akseki Merkez	4	OBK
Gündoğmuş İşl. Md.	Merkez	2	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	Güneycik	1	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	Umutlu	2	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	Karabul	1	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	Kalecik	1	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	İbradı	1	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	Ormana	2	OİK
Gündoğmuş İşl. Md.	Ürünlü	1	OİK
Korkuteli İşl. Md.	Sülekler	6	OBK
Korkuteli İşl. Md.	Mamatlar	4	OBK
Korkuteli İşl. Md.	Kozağacı	5	OBK
Korkuteli İşl. Md.	Duraliler	1	OBK
Korkuteli İşl. Md.	Kızılcadağ	2	OBK
Korkuteli İşl. Md.	Kızılaliler	1	OBK
Korkuteli İşl. Md.	Dereköy	6	OBK
Kumluca İşl. Md.	Sarıcasu	1	OBK
Kumluca İşl. Md.	Adrasan	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Çaltı	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Dere	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Kuzca	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Kasapçayırı	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Belen	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Altınyaka	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Ortaköy	1	OBK
Kumluca İşl. Md.	Çayıçi	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Karaağaç	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Büyükalan	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Karacaören	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Erentepe	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Yazır	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Yeşilköy	1	OBK
Kumluca İşl. Md.	İncircik	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Beşikiçi	1	OİK
Kumluca İşl. Md.	Salur	1	OBK
Kumluca İşl. Md.	Beykonak	1	OİK
Manavgat İşl. Md.	Merkez	15	OBK
Manavgat İşl. Md.	Karaöz	17	OBK
Manavgat İşl. Md.	Köseler	14	OBK
Toplam	41 Köy	110 Anket	

EK-5: Anket Yapılan Köylerden Görüntüler

Şekil 7.1. Kızılcadağ/ Mamatlar Köyünde Bir Süt İşletmesi

Şekil 7.2. İbradı Sokaklarından Görüntüler

Şekil 7.3. Ormana Düğmeli Evler Ve Sokaklardan Görüntüler

Şekil 7.4. Gündoğmuş İlçe Merkezi (soldaki) ve Güneycik Köyü

Şekil 7.5. Dereköy

Şekil 7.6. Köşeler Köyü

ÖZGEÇMİŞ

OKAN ÖZAYDIN

okanozaydin@akdeniz.edu.trokozaydin@hotmail.com.tr

ÖĞRENİM BİLGİLERİ

Yüksek Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2018-2023	Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Antalya
Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2016-2018	Ziraat Fakültesi, Tarım Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Antalya
Ön Lisans	Akdeniz Üniversitesi
2014-2016	Teknik Bilimler MYO, Organik Tarım Programı, Bitkisel ve Hayvansal Üretim Bölümü, Antalya
Lisans	Anadolu Üniversitesi
2002-2007	İktisat Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, Eskişehir

ESERLER

Uluslararası hakemli dergilerde yayımlanan makaleler

1- Ceylan R.F., Akpınar M.G., **Özaydin O.**, Cherciov A.M. (2019). Comparison of Consumer Preferences For Organic Product Demand: Romania and Turkey. International Journal of Current Research, 11(1), 11-13. Doi: 10.24941/ijcr.33993.01.2019

Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitaplarında basılan bildiriler

1- Ceylan R.F., Akpınar M.G., Güven M., **Özaydin O.**, Cherciov (2018). Organik Ürün Talebinde Tüketici Tercihi ve Tüketici Profili İlişkisi: Romanya ve Türkiye Karşılaştırması. Uluslararası Katılımlı 13. Ulusal Tarım Kongresi Kahramanmaraş, (Özet Bildiri).